

KYLKIRAUTA

Maanpuolustuksen ja johtamisen erikoislehti

4/2006

**Rauhanturvaamisesta
kriisinhallintaan**

Defence and Communications Systems
The EADS Systems House

Turvallisuutta työhösi, turvallisuutta kaikille

Me tarjoamme käyttöösi parhaat ammatti-
käyttöön tarkoitetut radioviestintäratkaisut,
jotta sinä voisit keskittyä tärkeimpään:
pitämään huolta yhteisestä turvallisuudestamme.

EADS THR880i – GPS-vastaanottimen sisältävä
kestävä, 2-puolinen VIRVE-käsiradio joka näyttää
tarkasti ja kuuluu tehokkaasti.

www.eads.com/pmr

EADS
DEFENCE
& SECURITY

Huollon pitää pelata...

Asiantuntevaa palvelua lähellä Sinua

Metro-tukku tarjoaa kokonais-
valtaisen tavara huollon sekä
asiantuntevan palvelun.

Palvelemme asiakkaitamme
valtakunnallisen tukkumyynnin
sekä 31 Metro-pikatukun kautta.

Asiakaspalvelu 0203 70000
asiakaspalvelu.metro@wihuri.fi
etunimi.sukunimi@wihuri.fi
www.metrotukku.com

Enemmän Turvallisuutta ja Huoltovarmuutta

Asiakaspalvelu
Erikoisvarat
Erikoisvarat
Puheluvuorot
Puheluvuorot
Puheluvuorot
Puheluvuorot

CONLOG-group

CONLOG
MOREHOUSE Oy
CL-SERVICE Oy

Asiakaspalvelu
Erikoisvarat
Erikoisvarat
Puheluvuorot
Puheluvuorot
Puheluvuorot
Puheluvuorot

Juhlan ja kiitoksen aika

Suomalainen rauhanturvaaminen juhlii 50-vuotista taivalta. Menestys on ollut viisaan arvopoliittikan ja osaavan sotilaallisen toiminnan ansiota.

Suomea on kutsuttu rauhanturvaamisen suurvallaksi. Toiminnalla on ollut päätöksentekijöiden ja kansan tuki. Olemme saaneet kansainvälistä tunnustusta ja meihin luotetaan, ansaitusti.

Menestyksen takaa löytyy useita toimijoita ja lujaa tahtoa. Menestyksen takaa löytyy ihmisiä ja oikeaa asennetta. Menestyksen takaa löytyy usko ja luottamus suomalaiseseen. On suomalaisen juhlan aika.

Rauhanturvaamisen valtakunnallinen 50-vuotisjuhla järjestettiin hienoissa puitteissa Tampere-talolla 4. joulukuuta. Pääjuhlaa isännöivät puolustusministeriö, puolustusvoimat ja ulkoministeriö. Yleisradio televisioi sen suorana TV 1 kanavalla. Rauhanturvajuhla sai arvoisensa isännät ja näkyvyyden.

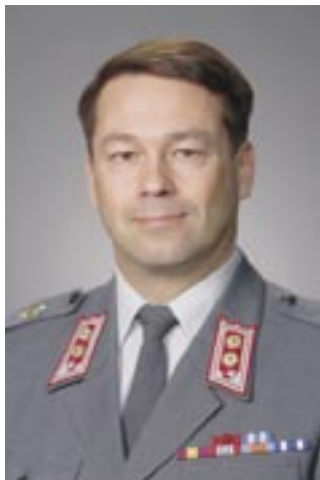
Rauhanturvaveteraani, kenraaliluutnantti Ilkka Halonen puhui pääjuhlassa ja kuvasi kuinka Suezille lähtijöillä ei ollut tarkkaa kuvaa siitä mihin he olivat menossa. Kenraalin mukaan oli vain ”uskottava, että pystyy toteuttamaan vaikeankin tehtävän.” Suezille lähtijöitä yhdisti ajatus, että ”lähdetään tekemään jotain arvokasta.” He tekivät rauhanturvahistoriaa, jonka opit näkyvät vielä tänä päivänä.

Pääjuhlaa seuranneen juhlakonsertin avaussanoissa puolustusministeri Seppo Kääriäinen hehkutti sinivalkoisen rauhanturvaamisen olevan ”iso juttu”, jossa myös musiikilla on tärkeä rooli. Osuvasti todettu, sillä musiikin kaikuessa alkoivat omat muistot vyöryä mieliin rauhanturvatehtävistä Lähi-idästä Balkanille ja Aasiaan. Paikallisten ihmisten, kotimaassa rauhanturvatyön eteen tehneiden, palvelustoverien ja sukulaisten kasvot vilisivät silmissä.

Musiikkikappaleiden vaihtuessa mietin, kuinka rauhanturvaamisen arjessa on juhla usein hyvin kaukana. Palvelus ei ole ollut rauhanturvaajalle aina herkkua vaan usein hyvin yksitoikkoista aikaa. Mutta ilman arkea ei ole juhlaa.

”En tiedä miksi, mutta mä meen”, lauloi Pauli Hanhinie mi. Tämä J Karjalaisen kappale toi mieleen herkkiä muistoja Israelin ja Syyrian välistä. Palvelin vuosina 1992 - 1993 nuorena kapteenina Golanin kukkuloilla suomalaisessa pataljoonassa. Platalla soi *Mä meen* aina kun rotaatio vaihtui ja rauhanturvaajat lähtivät kotisuomeen. Pääsin ensimmäiselle lomalle hieman yli neljän kuukauden odotuksen jälkeen. Vaimoni odotti meille silloin ensimmäistä lastamme. Olin raskausajan viimeiset neljä kuukautta poissa kotoa Lähi-idässä. Kun lensin lopulta lomalennolla Tel Avivista Helsinkiin, oli jälleennäkemisen riemu vaimoni kanssa käsin kosketeltava. Pari tuntia siitä olin jo mukana synnytyksessä. Odotuksen ja kärsimyksen aika oli muuttunut iloksi - myöhemmin kastejuhlaksi. Rauhanturvaaminen vaatii paljon myös perheiltä.

Pääjuhlassa tasavallan presidentti Tarja Halonen viittasi puheessaan myös rauhanturvatehtävissä henkensä menettäneisiin. Menestys ei ole tullut ilmaiseksi.

Makedonian ennaltaehkäisevä rauhanturvaoperaatio on yksi menestyksekkäimmistä. Silloinen eversti Paavo Kiljunen johti hienosti pohjoismaista pataljoonaamme vuonna 1997. Jouduimme pahimman mahdollisen tilanteen eteen. Pataljoonaamme kohtasi helikopterionnettomuus. Kolme suomalaista palvelustoveriani päätti siellä ennenaikaisesti palveluksensa. Rauhanturvaajan raskain uhraus on oman hengen menettäminen rauhan puolesta. Inhimilliset uhraukset koettelivat omaisia ja meitä rauhanturvaajia.

Laura Voutilainen lauloi laulun *Päiväkirja*. Se toi mieleeni Afganistanin, jossa palvelin puolen vuoden ajan pitäen päiväkirjaa.

Muistan kuinka tutut ja sukulaiset pitivät tätä maailman kolkkua vaarallisena. Sitä se myös oli. Me esikunnan upseerit olimme lähes yötä päivää kuin vangittuja esikuntaamme. Kaikista varotoimenpiteistä huolimatta joukkomme koki tappioita niin onnettomuuksien kuin tarkoituksellisen väkivallan muodossa. Välillä jopa ystävällismieliset joukot ampuivat sotilaitamme. Rauhanturvaaminen oli toisenlaista kuin Golanilla. Afganistanin kriisinhallintaoperaatio muutti käsityksiäni rauhanturvaamisesta. Vilkaistessani Nato-mitalia muistan mitä tärkeä kriisinhallintaoperaatio on sotilailta Afganistanissa vaatinut. Eniten hämmästelen päiväkirjani sivuilla loputonta väkivaltaa. Mitä kaikkea sodat ja pyrkimykset rauhaan ovat paikallisilta ihmisiltä vaatineet.

Rauhanturvaajat antavat maailmalla auliisti aikansa ja taitonsa, kaiken mitä heillä on. Yksittäisten ihmisten uhraukset tuntuvat välillä liian suurilta. Haluan uskoa monen muun tavoin vielä suurempaan. Siksi mielellään juhlan hetkellä mukailen eräitä viisaita sanoja: Se, että saa takaisin enemmän kuin antaa, ei ole uhraus. Se on sijoitus, jota meidän ei tarvitse tehdä yksin. Mielestäni tässä maailmassa tarvitaan idealismia.

Kriisinhallinta on kokonaisuus. Rauhanturvaoperaatiot ovat entistä vaativampia, taistelujoukkojen myötä myös sotilaille. Kriisinhallintaoperaatioissa tarvitaan selkeää realismia.

Suomalaisille yhteisen rauhanturvaamistoiminnan 50-vuotisjuhlan hetkellä on hyvä muistaa, että saavutetun menestyksen, maineen ja kunnian takaa löytyy yksittäisiä ihmisiä. He ovat ansainneet puolueettomilla asenteilla, nöyrällä käytöksellä, pyyteettömillä palveluksilla, kovalla työllä ja raskailla uhrauksilla tämän juhlan. Tämä on kaikkien niiden juhla, jotka ovat olleet tavalla tai toisella mukana luomassa menestyksestä rauhanturvaamisen historiaa Suomelle. Paljon on tehty näkymätöntä työtä menestyksen eteen. Suomalaisessa rauhanturvaamisen juhlakonsertissa laulettu kappaleet ansaitsevat tulla kuulluksi myös konsertin ulkopuolella.

Ilman arkea ei ole rauhanturvajuhlaa. On ansaitun kiitoksen aika.

Jari Rantapelkonen

*Vyötti miekan vyötärölle
kupeellensa Kylkirkiraudan.*

*Teiss on taiston tulta peistä
kylmyyttä myös Kylkirkiraudan.
(Eino Leino)*

Sisältö

- 1 Juhlan ja kiitoksen aika
Jari Rantapelkonen
- 3 Yhtenäinen upseeristo, voimavara
Ilkka Aspara
- 4 Prikaatikenraali Juha Kilpiän haastattelu
Arto Kotro & Jari Rantapelkonen
- 12 Kenraaliluutnantti Ilkka Halosen haastattelu
Arto Kotro & Jari Rantapelkonen
- 18 Puoli vuotta YK-tehtävissä Afrikassa
Sami Silmu
- 22 EU menestyi Kongossa
Georgij Alafuzoff
- 25 Maimanan mellakasta selvittiin maltilla
Tuomas Kainulainen
- 29 Mahdollinen rauha
Kalle Liesinen
- 32 Siviili- ja sotilastoimen yhteensovittaminen
Krista Salo
- 34 Siviilikriisinhallinta vastaa ajankohtaisiin haasteisiin
Erkki Platan
- 38 Uutta tutkimustietoa kylmästä sodasta
Pekka Visuri
- 42 Pääsihteerin palsta
- 43 Tapahtumia, kurssien kuulumisia ja muuta ajankohtaista
- 67 Kolumni
- 68 In memoriam

KYLKIRAUTA

Kadettikunta ry:n jäsenlehti
vuodesta 1935, N:o 233, 4/2006
ilmestyy neljä kertaa vuodessa
painos 6000 kappaletta

Päätoimittaja

Jari Rantapelkonen
Evl, ST ja VTL
Maanpuolustuskorkeakoulu, Johtamisen
laitos, PL 7, 00861 Helsinki
Puh. 09-181 46519
jari.rantapelkonen@mil.fi

Tilaukset, osoitteen- muutokset ja laskutus

Marjukka Lehtinen
Puh. 09-490 759, Fax. 09-446 262
marjukka.lehtinen@kadettikunta.fi
Kadettikunnan toimisto
Eino Leinon katu 12 E 64, 00250 Helsinki

Kotisivut: www.kadettikunta.fi

Artikkelitoimittaja

Arto Kotro
Puh. 050-307 9454
arto.kotro@kadettikunta.fi

Toimitusneuvosto

Sami Aarnio (pj), Pekka Rapila (vpj), Tapio
Skog, Olli Vuorio, Jarno Limnell, Panu Pok-
kinen, Jari Rantapelkonen, Arto Kotro,
Liisa Knudsen

Kuvatoimittaja

Liisa Knudsen
liisa.knudsen@kolumbus.fi
Umpiaidanpolku 4 D 20, 00840 Helsinki
Puh/fax 09-677 715, 050-587 1318

Tilaushinnat

Vuosikerta 25,00 eur, Irtonro 8,00 eur

Kansikuva: Jaana Saurén-Lauronen ja
Kylkirkirautaan

Ulkoasu

Toimitussihteeri Sabina Krogars
sabina.krogars@ankkurikustannus.inet.fi

Painopaikka

Uusimaa Oy, Porvoo 2006
ISSN 0454-7357

Seuraava numero

Seuraavaan numeroon tarkoitettun materi-
aalin on oltava päätoimittajalla 26.1. men-
nessä, kuvamateriaali 26.1. kuvatoimittajalla.
Tekstit tulee toimittaa digitaalisessa muo-
dossa, kuvat mieluummin paperikuvina, jos
diginä niin resoluutio 300 dpi. Ei internet-
kuvia. Paperikuvia ei palauteta.

Ilmoitushankinta

Pertti Kukkonen
ADspace Oy
Puh. 050-577 3177
pertti.kukkonen@kadettikunta.fi

Yhtenäinen upseeristo, voimavara

Ammattiupseeristomme vahvuutena on aina ollut suuri yhteenkuuluvuuden tunne. Syitä on monia. Kahdeksan kymmenestä kadettiupseerista katsoo toimivansa kutsumusammattissa. Meillä on siis yhteinen arvopohja. Meillä on myös yhtäläinen koulutus pohja ja olemme saaneet yhtäläisen kadetti- ja upseerikasvatuksen. Yhteenkuuluvuus, kadetti- ja upseeriveljeys arvostetaan keskuudessamme todella korkealle. Viimeisen arvotutkimuksen mukaan 75% upseereista vastasi, että kadettiveljeys merkitsee hänelle paljon tai erittäin paljon. Upseeriston yhteenkuuluvuutta korostaa myös se, että valtaosa kaikista kadettiupseereista kuuluu kahteen keskeiseen upseerijärjestöömme, Kadettikuntaan ja Upseeriliittoon. Kadettikunnan järjestäytymisaste on noin 80% ja Upseeriliiton järjestäytymisaste, palveluksessa olevien osalta, noin 96%.

Jo yli 30 vuotta Kadettikunnalla ja Upseeriliitolla on ollut keskinäinen sopimus yhteistoiminnasta ja, voisinko sanoa, ”työnjaosta”. Sopimusta on vuosien mittaan päivitetty. Viimeisin, voimassa oleva sopimus, on vuodelta 2002.

Sopimuksessa todetaan mm, että Kadettikunta on upseeriston aatteellinen yhdistys, jonka toiminnalla pyritään vahvistamaan upseeriston yhtenäisyyttä ja aatteellista lujuttua. Kadettikunta hoitaa aatteellisuuteen ja sotilaskulttuuriin sekä arvoihin ja perinteisiin liittyvää upseerikasvatusta. Kadettikunta toimii myös kansalaisten maanpuolustustahdon luomiseksi, ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi yhteistoiminnassa muiden maanpuolustusjärjestöjen kesken.

Upseeriliitto taas on ammatillinen etujärjestö, joka hoitaa upseeriston edunvalvontaa palkkauksen, koulutuksen ja tehtävärakenteen sekä sosiaali- ja yhteiskunnallisten asioiden alueella. Upseeriliitto ottaa huomioon myös maanpuolustusaatteelliset näkökohdat ja upseeriperinteet toimessaan upseerikoulutuksen yleisen kilpailukyvyyn ja upseerin ammatin yhteiskunnallisen arvostuksen ja kiinnostavuuden ylläpitämiseksi.

Työnjako järjestöjemme välillä on siis selvä. Vähän pelkistään, Kadettikunta hoitaa upseeriston aatteellisen puolen ja Upseeriliitto aineellisen puolen! Haluan korostaa, että kummankin järjestön yhteinen intressi on ylläpitää ja kehittää upseerin ammatin arvostusta yhteiskunnassa. Tästä ei kai ole erimielisyyttä. Se on meidän kaikkien etumme!

Miksi otin esille edellä mainitun sopimuksen? Viime kuukausina olen eri tahoilta kuullut toiveita siitä, että Ka-

dettikunnan tulisi ottaa kantaa ja antaa eri tahoille lausuntoja mitä moninaisimmista asioista. On selvää, että Kadettikunta ottaa kantaa selvästi sen toimialaan kuuluviin asioihin, kuten esimerkiksi lakiesitykseen vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta. Sen sijaan en pidä tarkoituksenmukaisena, että Kadettikunta antaa lausuntoja puolustusvoimia, palvelussuhteen ehtoja ym koskevista asioista, jotka työnjakomme mukaan selvästi kuuluvat Upseeriliiton toimialaan. Koska upseeristo muodostaa kummankin järjestön jäsenkunnan, on luonnollista, että noudatamme yhdessä sopimaamme työnjakoa ja kumpikin järjestö lausuntoja antaessaan edustaa koko

kadettiupseeristoa. Käytännössä järjestöjemme keskusteluyhteys on jatkuvaa ja kuulemme, puolin ja toisin, toisiamme aina ennen lausunnon antamista. Yhtenäinen upseeristo on voimavaramme!

Jättäessäni Kadettikunnan puheenjohtajan tehtävät kolmen vuoden puheenjohtajuuden jälkeen haluan kiittää lämpimästi Kadettikunnan hallitusta, kadettiipiirien puheenjohtajia ja jäsenistöä saamastani tuesta. Aivan erityisen kiitoksen haluan osoittaa Marjukka Lehtiselle ja Pekka Rapolalle. Marjukan valoisa olemus ja palvelualtis asenne ovat luoneet Kadettikunnan toimistoon lämpimän, kotoisan ilmapiirin. Toimistoon on ollut aina mukava mennä. Pääsihteerimme Pekka on tarmonsaa, erinomaisen toimeenpanokykyä sekä pitkän kokemuksensa ansiosta ollut puheenjohtajalle korvaamaton tuki.

Toivotan seuraajalleni, prikaatikenraali Juha-Pekka Liikolalle parhainta menestystä vastuullisessa ja vaativassa, mutta samalla hyvin antoisassa Kadettikunnan puheenjohtajan tehtävässä. Olen varma siitä, että jäsenistö antaa hänelle yhtä vahvan tuen, kuin minkä minä olen saanut omalla puheenjohtajakaudellani!

Kadettikunnan 85-vuotisjuhlavuosi on lopuillaan. Toivotan jäsenistölle sekä kaikille Kylkiraudan lukijoille ja tukijoille läheisineen Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!

Ilkka Aspara

WELCOME TO EAGLE

DISTINGUISHED

HÄBERGATTER

EUFOR-joukkojen komentaja kenraalimajuri David Leakey ja Monikansallisen Pohjoisen Taisteluosaston komentaja prikaatikenraali Juha Kilpiä iloisissa tunnelmissa Eagle Base tukikohdassa 15.3.2005. Kuva: Fincen

Rauhanturvaamisen menestys ja sotilaallisen kriisinhallinnan tulevaisuus

Prikaatikenraali Juha Kilpiän haastattelu

Haastattelu: Jari Rantapelkonen & Arto Kotro

I tsenäisyyspäivänä kenraalimajuriksi ylennetyllä Juha Kilpiällä on vankka perusta nykyiseen tehtäväänsä. Hän on palvellut vuodesta 1990 lähtien lukuisissa vaativissa kansainvälisissä tehtävissä. Mediassa erityisesti näkyvyyttä ovat saaneet suomalaisen pataljoonan komentajuus Naton IFOR-operaatioissa ja monikansallisen taisteluosaston komentajan tehtävät EU:n Althea-operaatioissa Bosnia-Hertsegovinassa. Prikaatikenraali Kilpiä on myös kotimaassa menestynyt sotilas. Hän on toiminut muun muassa Keski-Suomen Pioneeripataljoonan ja Karjalan Prikaatin komentajana. Liikuntaankin hänellä on jäänyt aikaa. Juddossa hänellä on 2. asteen musta vyö.

Haastattelu alkoi marraskuun 1. päivänä täsmälleen sovittuna aikana prikaatikenraali Kilpiän työhuoneessa Pääesikunnassa. Ensimmäinen kysymys koski suomalaisen rauhanturvaamisen historiaa.

Suezin menestys rauhanturvaamisen perusta

Mitkä tekijät johtivat suomalaisen YK-komppanian lähettämiseen Suezille vuonna 1956? Mihin suomalaisen rauhanturvaamistoiminnan menestys on perustunut?

Taustana YK:n Suomen Komp-

”Suomalaiset johtamisopit pitävät täsmälleen paikkansa. Sotakouluissamme saadut opit ovat kestäviä”, antaa prikaatikenraali Juha Kilpiä tunnustusta. Vaativissa sotilaallisissa kriisinhallintatehtävissä ansioitunut kenraali Kilpiä kertoo suomalaisen rauhanturvaamisen 50-vuotisen juhlataipaleen kynnyksellä näkemyksiään siitä mihin suomalaisten menestys maailmalla on perustunut. Samalla Pääesikunnan kansainvälisen osaston päällikkö piirtää peittelemättä kuvaa millaiset haasteet suomalaisia sotilaita odottavat.

panian lähdölle vuonna 1956 Suezille oli se, että Suomi oli edellisenä vuonna hyväksytty YK:n jäseneksi. Suomelle tarjoutui Suezin kriisin yhteydessä vaikutuskanava kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden puolesta toimimiseen. Presidentti Kekkonen tuki tätä toimintaa ja näin oli luonnollista, että rauhanturvajoukko perustettiin. Hankkeelle oli kiireinen tilaus, sillä kriisipesäkkeeseen tarvittiin nopeasti joukkoja.

Suomen kannalta oli merkittävää, että tarpeet ja mahdollisuudet kohtasivat toisensa. Lähtö kaikkinä järjestelyineen oli hyvin kiireinen mutta onnistui hyvin. Se antoi selvän kuvan suomalaisten toimeenpanokyvystä täysin uudessa ja nopeita ratkaisuja vaativassa tilanteessa. Kaikki oli uutta ja ihmeellistä. Ei ollut vielä kokemusta eikä yrityksen ja erehdyksen kautta saatua

oppia.

Keskeistä Suomen rauhanturvaamistoiminnan onnistumiselle on ollut kansan tuki. Se on vuosien saatossa kestänyt eikä toimintaa ole asetettu kyseenalaiseksi.

Toinen ratkaiseva tekijä on ollut poliittisten päättäjien yksimielinen tuki. Se minkä Suomi on luvannut, sen olemme pitäneet.

Rauhanturvaamisen järjestelmä on myös toiminut. Puolustushallinnossa käytännön toteutuksen vastuu on siirtynyt yhä enemmän puolustusvoimille. Järjestelmä on mukautunut rauhanturvaamistoimintaan ja puolustusvoimat on pystynyt toteuttamaan operaatiot. Järjestelmän toimivuus näkyy myös siinä tärkeässä periaatteessa, että toimintaan osallistuvasta henkilöstöstä pidetään hyvää huolta.

Suomalainen rauhanturvaaja on ulkomailla omalla työllään osoittanut pätevyytensä näihin tehtäviin. Se, että otamme pääosan henkilöstöstä reservistä, antaa suuren määrän ammattitaitoa siviilistä. Yhdistettynä aktiivipalveluksessa olevan sotilashenkilöstön ammattitaitoon meillä on käytössämme erinomainen kokonaisuus. Suomalaisen rauhanturvaajan menestys perustuu myös rauhalliseen, erityiseen luonteeseen.

Eräs tärkeä tekijä on suomalaisten puolueeton suhtautuminen asioihin. Meillä ei ole erityistä kansallista agenda, vaan tehtävät pyritään toteuttamaan puolueettomasti. Erityisesti kylmän sodan aikana sopi suurvalloille, että käytössä oli neutraali toimija. Se sopii edelleenkin kaikille osapuolille, koska olemme luotettava ja vakaa näissä tehtävissä. Nykyisen kriisinhallinnan aikana olemme haluttu kumppani. Moni Suezillä näkynyt periaate toimii edelleen.

Suomalaisille menestyksekkäitä operaatioita

Mitkä ovat olleet erityisen menestyksekkäitä rauhanturvaamisoperaa-

tioita, joihin suomalaiset ovat osallistuneet?

Suomi on ollut mukana hyvin erityyppisissä menestyksekkäissä operaatioissa. UNDOF-operaatio Golanilla oli perinteinen ensimmäisen sukupolven rauhanturvaamisoperaatio. Käydyn sodan jälkeen osapuolet sopivat aselepolinjasta. Osapuolten kutsusta YK ryhtyi valvomaan tulitaukoa. Operaatio onnistui. Alueella ei ole enää sodittu ja kun palvelin Golanilla vuonna 1993, siellä oli erittäin rauhallista.

Namibian operaatio vuosina 1989 - 1990 oli myös hyvin onnistunut. Operaatio päättyi määräaikaan mennessä. Kun tehtävä oli suoritettu loppuun, YK:n joukot poistuivat maasta. Ongelmana on sekä rauhanturvaamis- että kriisinhallintaoperaatioissa ollut juuri se, että on tietty päämäärä, jonka saavuttamisen jälkeen pitäisi päästä pois kriisialueelta. Usein tämä ei onnistu. Namibiassa se onnistui.

UNPREDEED-operaatiossa Makedoniassa vuosina 1993 - 1999 yhteispohjoismaalainen pataljoona toimi ennaltaehkäisevänä rauhanturvaamisjoukkona. Se ryhmittyi siten, etteivät ongelmat päässeet eskaloitumaan. Kyseessä oli tavallaan nopean toiminnan joukkojen käyttö. Mitä nopeammin

päästään toimimaan sitä paremmin voidaan estää tilanteen ryöstäytyminen käsistä. Tämä ei ole helppoa, koska silloin törmätään valtion suvereniteetin kunnioittamiseen liittyviin kysymyksiin. Vaikeus on aikaansaada yhteinen päätös tarpeeksi aikaisessa vaiheessa ennen tilanteen pahenemista. Makedoniassa tässä onnistuttiin.

Nato-johtoinen IFOR-operaatio Bosnia-Hertzegevinassa vuonna 1996 on myös menestyksekkäitä operaatioita. Sitä aikaisempi operaatio ei ollut saanut tilannetta vakiinnutettua. Daytonin sopimuksen jälkeen tarvittiin paikalle uskottava sotilaallinen toimija. IFOR:issa oli 60 000 raskaasti aseistettua sotilasta. Se mahdollisti rauhanprosessin jatkumisen ja alueen kehittymisen alkamisen yhdessä sitä seuranneen SFOR-operaation kanssa, jossa oli 30 000 sotilasta.

Kaikissa edellä esitetyissä hyvin erityyppisissä operaatioissa Suomi on ollut mukana. Se kuvastaa sitä, että Suomi on halunnut olla rauhanturvaamistoiminnassa ja kriisinhallinnassa ennakkoluulottomasti kehityksen kärjessä.

Kuva Seppo Suomi.

Hiekkakuopan aluetta raivataan mahdollisista räjähteistä kesäkuussa 1996.

Kuva Lehtikuva/Jussi Partanen.

Viestimies Tero Jaakkola Forssasta odotti Libanoniin lähtevien Pasiensien laivaan ajoa Rauman satamassa 6. lokakuuta 2006.

Rauhanturvaamisesta sotilaalliseen kriisinhallintaan

Mitä eroja on perinteisellä rauhanturvaamisella verrattuna sotilaalliseen kriisinhallintaan? Mitä siviilikriisinhallinta merkitsee puolustusvoimille ja sotilaille kriisialueilla?

Eräänlainen käännekohta oli vuonna 1995 tehty Daytonin sopimus, joka päätti Bosnian sodan. Jo sitä ennen oli kuitenkin todettu, että ns. ensimmäisen sukupolven rauhanturvaamisoperaatioiden konsepti ja ”työkalu” ei enää toiminut ongelmien vaatimalla tasolla. Ensimmäisen sukupolven rauhanturvaamisoperaatioilla tarkoitettiin nimenomaan Golanin UNDOF-operaation tapaista toimintaa, jossa YK valvoo osapuolten sopimaa tulitaukoa. Bosniassa tilanne oli toisentyypinen. Siellä olimme keskellä ongelmaa, jossa osapuolia ei pystynyt kunnolla edes hahmottamaan ja niitä oli useita. Sana kriisinhallinta vakiintui sitten käyttöön 1990-luvun loppupuolella.

Ero perinteisen rauhanturvaamistoi-

minnan ja sotilaallisen kriisinhallinnan välillä on pelkistään esitetynä siinä, että edellinen on valvontaa, raportointia ja tarkastusta ja jälkimmäinen toimintaa ongelman sisällä tavoitteena turvallisen toimintaympäristön luominen. Toiminta riippuu siitä, mikä on uhkaympäristö. Kriisinhallinta muodostaa kokonaisuuden, johon kuuluvat sotilaallinen ja siviilikriisinhallinta. Olennaista on se, että kumpikin sektori toimii tiiviissä yhteistoiminnassa toisensa kanssa omilla tehtäväalueillaan.

Kriisinhallinnassa toimitaan moniongelmaisissa ympäristöissä. Kysymys ei ole pelkästään sotilaallisista ongelmista. Taloudelliset, poliittiset, valtion rakenteisiin ja oikeusjärjestelmään liittyvät ongelmat vaikuttavat kokonaisuuteen. Valitettavasti sotilaat joutuvat operaatioissa puuttumaan usein myös sellaisiin ongelmiin, joiden ei pitäisi kuulua sotilaille. Olennaista on se, että selvitetään ongelmat yhteistoiminnassa sotilaallisen ja siviilikriisinhallinnan yhteistyöllä.

Entä voimankäyttösäännökset? Ne ovat muuttuneet kovemmiksi. Onko niissä ollut ongelmia?

Operaatioiden yhteiset voimankäyttösäännökset on mitoitettu hyvin niiden tehtävien täyttämiseksi, joissa suomalaiset toimivat. Ne mahdollistavat ääritilanteissa myös aseellisen voiman käytön, mutta suomalaiset ovat hyvin ymmärtäneet eron mahdollisen ja järkevän toiminnan välillä. He eivät ryhdy ensimmäisenä ammuskelemaan vaan hoitavat asiat muuten.

Olennaisen tärkeää on se, että uusi kriisinhallintalaki selkeyttää oikeutta aseiden käyttöön. Aikaisemmin on nojaututtu oikeuteen itsepuolustukseen.

Olemme tukeneet voimakkaasti ajatusta, että operaatioissa pitäisi olla mahdollisimman vähän voimankäyttöä ja muuhun toimintaan liittyviä kansallisia erityisrajoitteita. Ne vaikeuttavat monikansallisten joukkojen komentajien alaisten joukkojen tarkoituksenmukaista käyttöä eri tehtävissä. Tässä suhteessa joukkojen käyttömahdollisuuksissa on suuriakin eroja. Paikalliset osa-

puolet pystyvät myös hyödyntämään verraten pian paljastuvia toiminnallisia rajoitteita ja monikansallisen joukon uskottavuus vaarantuu.

Libanon ja uusi kriisinhallintalaki

Suomalaisia on tällä hetkellä useissa operaatioissa ympäri maailman Indonesiasta Afganistaniin ja Liberiasta Bosniaan. Viimeksi lähetettiin suomalainen joukko uuteen Libanonin operaatioon. Onko nykyisissä operaatioissa merkittäviä eroja entisiin?

Libanonissa on kyseessä normaali YK:n rauhanturvaamisoperaatio. Uutta on se, että käytössä on uusi kriisinhallintalaki. Joukon perustaminen tapahtui sen mukaisesti. Meidän kansallinen konseptimme on toiminut erinomaisesti tämän lain puitteissa.

Paljon puhuttiin siitä, mikä on se ympäristö, johon mennään ja minkä tyyppisiä ovat joukon tehtävät. On hyvä, että asioista keskustellaan etukäteen ja arvioidaan, mihin ollaan menossa. Mitään ihmeellistä ei tässä operaatioissa ole.

Afganistanin tilannetta analysoidaan

Afganistanin ISAF-operaatioissa me seuraamme koko ajan operaation kehitystä. Kun lähdimme operaatioon

vuonna 2002, se oli erilainen kuin nyt. Jatkuvasti analysoimme sitä, mikä on tehtävä, millainen on toimintaympäristö ja millaisia ovat käytettävissä olevat työkalut, joilla toimitaan tehtävien täyttämiseksi. Joukon toimintaedellytyksiä on pidetty yllä muun muassa Puolustusvoimien Kansainvälisen Keskuksen ja kriisinhallintajoukkojen välisten tulosneuvottelujen yhteydessä.

Vuoden 2006 aikana tilanne on Afganistanissa mennyt selkeästi huonompaan suuntaan. Turvallisuustilanne on merkittävästi heikentynyt. Suomalaisen tehtävät Pohjois-Afganistanissa ovat nyt erityyppisiä verrattuna operaation alun tehtäviin. Olemme joutuneet pohtimaan, onko työvälineemme kunnossa esimerkiksi siviilien väkivaltaisten hyökkäyksiä torjumiseksi. Pitää olla joku työväline pampun ja rynnäkökiväärin välissä, jotta on mahdollisuus voiman joustavaan käyttöön tilanteen edellyttämällä tavalla. Ei ole mitään järkeä ampua silloin, kun lievemmät keinot voisivat olla riittäviä.

Nyt on tehty töitä vuosi sen hyväksi, että asia järjestetään. Sotilailta on tullut kontingentin komentajan kautta asianmukaisia ehdotuksia tarvittavasta varustuksesta. Sen jälkeen ehdotuksia tarkasteltiin yhdessä ja asiassa on ryhdytty normaalin käytännön mukaisesti toimenpiteisiin. Lähtökohta on se, että kun suomalainen joukko lähtee ulkomaille, sillä on oltava mahdollisimman hyvä koulutus ja varustus. Tässä ei ole

mitään uutta ja ihmeellistä.

Eräissä yhteyksissä on esitetty, että joistakin operaatioista pitäisi tilanteen epäedullisen kehittymisen johdosta irtautua ennen aikaisesti. Tällainen ei tule kyseeseen ilman erittäin vahvoja perusteita. Sitoutuminen johonkin operaatioon tarkoittaa sitä, että operaatioissa myös pysytään. Poistuminen operaatiosta antaisi kaikille tahoille väärän signaalin.

Ilmavoimat kansainvälistyvät

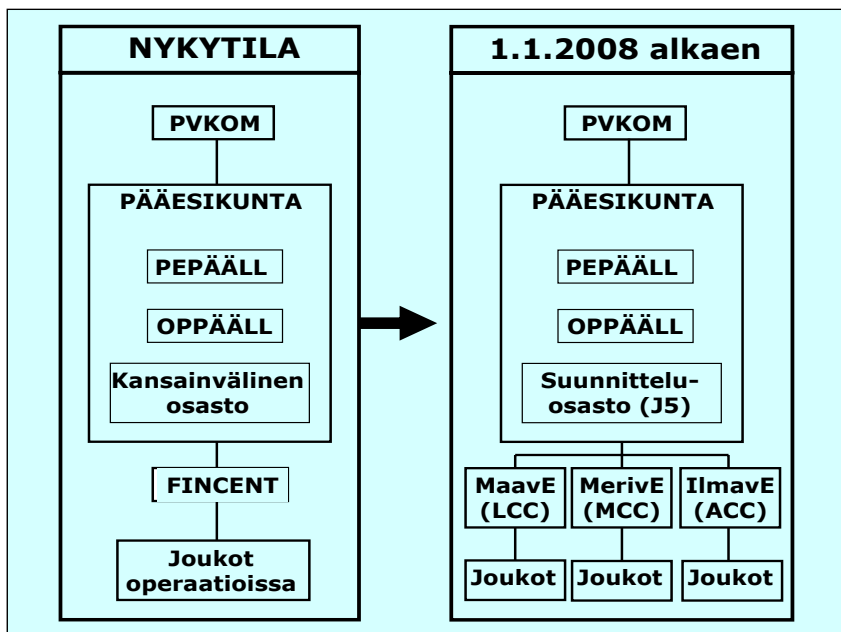
Mitä kehityssuuntia on nähtävissä puolustusvoimien kansainvälisessä toiminnassa lähivuosina?

Kansainvälisessä kentässä on kannaltamme kaksi perustekijää. Ensinnäkin Suomi on Euroopan Unionin jäsen. Sen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka eli ESDP menee jatkuvasti kovaa vauhtia eteenpäin. Suomi on siinä mukana täysivaltaisena jäsenenä ja nyt myös puheenjohtajavaltiona. Toinen perustekijä on PFP- eli rauhankumppanuusohjelma. Kysymys on siitä, mihin suuntaan rauhankumppanuusohjelma on menossa. Puhutaan muun muassa ns. kehittyneiden kumppanien eräänlaisesta terästetystä toiminnasta.

Erittäin näkyvä alue on Euroopan unionin puitteissa tapahtuva voimavarojen kehittäminen. Tässä muodostavat merkittävän osan EU:n nopean toiminnan joukot, joiden kahdessa taisteluosastossa suomalaiset ovat mukana. Voimavarojen kehittämisessä myös meri- ja ilmavoimilla entistä suurempi rooli. Merivoimat ovat tässä pidemmällä, mutta ilmavoimat tulevat varsinkin 2010-luvulla entistä enemmän toimintaan mukaan.

Uusi laki puolustusvoimista selkeyttää kansainvälisen toiminnan osuutta. Lain mukaan puolustusvoimilla on kolme tehtävää: Suomen sotilaallinen puolustaminen, muiden viranomaisten tukeminen ja osallistuminen kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan. Laissa kansainvälisen toiminnan merkitys korostuu selvästi verrattuna entiseen lakiin, jossa puolustusvoimilla oli huomattavasti enemmän ja hienoja-koisemmin määritettyjä tehtäviä.

Kansainväliseen toimintaan käytettävä rahoitus on noin 5% puolus-

tusbudjetista. Ulkoministeriö maksaa siitä noin puolet. Poliittisen linjauksen mukaan toimintaan käytetään vuosittain noin 100 miljoonaa euroa ja henkilöstön määrä on noin 1000. Suomalaista henkilöstöä on sen lisäksi verraten paljon muun muassa esikunnissa. Tämä johtuu siitä, että olemme mukana EU:ssa ja rauhankumppanuusohjelmassa. Haluan korostaa sitä, että kotimaan puolustus ja kansainvälinen toiminta eivät ole ikään kuin vastakkaisissa ”koreissa”. Päinvastoin. Ne tukevat toisiaan.

Johtamisen monet haasteet

Mitkä ovat sotilaallisen kriisinhallinnan tulevaisuuden suurimmat haasteet?

Kansainvälisen toiminnan haasteet voidaan jakaa kahteen suureen kokonaisuuteen. Ensiksi on haasteena se, kuinka toimintaa johdetaan kansallisesti kotimaassa. Tähän toimintaan kuuluvat muun muassa henkilöstöhallinto, huolto, joukkojen keskittäminen sekä kotiuttaminen. Kokonaan toinen asia on operaatioiden johtaminen ulkomailla osana kansainvälisiä organisaatioita. On siis kaksi osa-aluetta: toiminta kotimaassa ja toiminta ulkomailla.

Nopean toiminnan joukkoihin liittyvät valmistelut ovat antaneet puolustusvoimille haasteiden lisäksi hyvin paljon. Oppia on saatu esimerkiksi joukkojen kouluttamisesta, testauksesta, valmiuden ylläpidosta ja joukkojen keskittämisestä.

Operaatioalueella toimivien EU:n kriisinhallintajoukkojen kannalta suuri haaste on EU:n ja Naton yhteistoiminta. Se ei tällä hetkellä toimi riittävän hyvin. EU tukeutuu Berlin + järjestelyn kautta Natoon. Siinä on vielä kehittämistä.

Yksi haaste on erityisosaamisen kohdentaminen. Vielä 1990-luvun alkupuolella meillä oli toiminnassa ulkomailla kolme pataljoonaa ja lähes 2000 henkilöä. Kantahenkilöstöä oli 10% ja reserviläisiä 90%. Tällä hetkellä kantahenkilökunnan osuus on 28% ja taisteluosastoissa jopa 40%. Suomessa pannaan suuri paino sekä kantahenkilökunnan että reserviläisten erityisosaamisen hyödyntämiseen. Hyvin tärkeää on kannaltamme se, että reservistä on

Puolustusvoimien Kansainvälinen Keskus (PvKvK)

Puolustusvoimien Kansainvälinen Keskus (PvKvK - FIN-CENT) Niinialossa kouluttaa ja johtaa suomalaisia, operaatioissa olevia kriisinhallintajoukkoja ja yksittäisiä rauhanturvaajia kansallisissa hallintoon ja huoltoon liittyvissä asioissa. Se huolehtii kaikin tavoin suomalaisten rauhanturvaajien hyvinvoinnista maailmalla. Keskus järjestää NORD-CAPS (Nordic Coordinated Arrangement for Military Peace Support) ja muita kansainvälisiä kursseja, tukee tarvittaessa Suomen osallistumista siviilikriisinhallintaan, perustaa, kouluttaa, ryhmittää, ylläpitää ja kotiuttaa kriisinhallintajoukkoja ja yksittäisiä rauhanturvaajia, koordinoi ja toteuttaa sotilaallisen kriisinhallinnan tutkimus- ja kehittämisprojekteja sekä budjetoii sotilaallisen kriisinhallinnan vaatimat määrärahat.

Porin Prikaati

Säkylässä toimivan Porin Prikaatin tärkeimpänä tehtävänä on tuottaa sodan ajan joukkoja. Samalla osasta Suomen puolustamiseen tarkoitettuja joukkoja koulutetaan aiempaa vaativampiin sotilaallisiin kriisinhallintatehtäviin soveltuva Suomen Kansainvälinen Valmiusjoukko.

Suomen kansainväliset valmiusjoukot ovat kotimaan puolustuksen nykyaikaisia iskujoukkoja, jotka ovat saaneet koulutuksen myös vaativiin kriisinhallintatehtäviin. Kansainvälinen koulutus annetaan 362 päivää kestävästä varusmiespalveluksen lopulla.

Joukkoihin koulutetaan vain vapaaehtoisia palkattuun henkilöstöön kuuluvia sekä varusmiehiä, joilla on halu toimia rauhan puolesta myös ulkomailla varusmiespalvelusaikansa jälkeen. Mahdollisessa kriisitilanteessa joukon ensisijainen tehtävä on kotimaan puolustaminen.

saatavissa korkeatasoisista eri alojen osaamista.

Uusi johtamisjärjestelmä selkeyttää vastuita

Kansainvälinen toiminta siis integroidaan uuteen johtamisjärjestelmään. Mitä tämä tarkoittaa käytännössä?

Meidän haasteenamme on integroida kansainvälinen toiminta lopullisesti uuteen johtamisjärjestelmäämme. Se tarkoittaa sitä, että kansainväliset asiat

ovat samoilla työpöydillä kuin kansalliset asiat. On vain yksi johtamisjärjestelmä.

Pääesikunta on Joint-esikunta, joka johtaa kolmea puolustushaaraa. Meille tulee vain yksi johtosuhde. Pääesikunnassa kansainvälinen osasto lakkautetaan. Jokainen osasto hoitaa vastaisuudessa J-organisaatioissa puolustusvoimien asioita siten, että niihin kuuluvat asiat sekä kotimaassa että ulkomailla.

Nykyisin meillä on vielä kotimaan johtosuhde ja ulkomaan johtosuhde.

Operaatiopäällikkö johtaa Puolustusvoimien Kansainvälistä Keskusta ja kriisinhallintaoperaatioita kansallisesti. Toisessa johtosuhteessa ovat nykyisin vielä maanpuolustusalueet sekä meri- ja ilmavoimat. Niissä hoidetaan voittopuolisesti kansallisia asioita ja niille menevät kansainvälisen alueen tukipyynnöt. Vastaisuudessa kaikki tehtävät menevät saman johtamisprosessin kautta riippumatta siitä ovatko ne kotimaan vai ulkomaan tehtäviä.

Taustana muutokselle on se, että vuonna 2001 perustettu Puolustusvoimien Kansainvälinen Keskus joutuu edelleenkin pyytämään tukea kotimaiselta sektorilta ulkomaisiin tehtäviin. Suomessa ovat kuitenkin käytettävissä vain yhdet resurssit ja ihmiset. Näiden tarkoituksenmukainen käyttö tapahtuu vastaisuudessa Pääesikunnan J 5:n kautta.

Maavoimien komentaja saa sekä kotimaata että ulkomailla tapahtuvaa toimintaa koskevat tehtävät. Hän antaa vastaavasti tehtävät kahdelle tärkeimmälle ulkomaatoimintoja käsittelevälle alaiselleen, Materiaalilaitokselle ja Porin Prikaatille. Materiaalilaitos vastaa puolustusvoimien materiaalista sen elinkaaren ajan riippumatta siitä, onko materiaali kotimaassa tai ulkomailla. Porin Prikaati on kotimaan johdoporrass kansainvälisissä operaatioissa. Kansainvälisestä keskuksesta tulee kurssikeskus, joka toimii Pääesikunnan alaisena koulutuskeskuksena, joka ei osallistu operaatioiden johtamiseen.

Ideana uusissa järjestelyissä on myös se, että meillä on vastaisuudessa vain yhdentyypinen joukkotuotanto-, perustamis-, keskittämisen- ja kotiuttamisjärjestelmä. On siis vain yksi puolustusvoimien järjestelmä, joka soveltuu sekä toimintaan kotimaassa että lähetettäessä joukkoja ulkomaille.

Joukkorekisterien hyödyntämisessä parantamisen varaa

Vaikuttaa siltä, että jokainen kansainvälinen operaatio räätälöidään erikseen, vaikka esimerkiksi EU:lla ovat valmiit joukkoluettelot. Ovatko ne näin ollen turhia?

Valmis joukkorekisteri on välttämätön työkalu valmistauduttaessa kan-

sainväliseen toimintaan niin EU:n, YK:n kuin Natonkin puitteissa. Rekisterissä olevat joukot muodostavat moduuleja, joissa henkilöstö ja materiaali on sijoitettu paikalleen. Näitä joukkoja voidaan lähettää verraten nopeasti kriisialueille tarpeen mukaan. Ulkomaatehtäviin tulisikin lähettää vain joukkoja, jotka ovat rekisterissä. Tässä on meillä vielä työsarkaa. Esimerkiksi Libanoniin jouduttiin lähettämään rakentajajoukko, kun meillä oli rekisterissä pioneeripataljoona. Tämä aiheutti erikoisjärjestelyjä.

Joissakin yhteyksissä on kysely, mitä joukkoja ovat suomalaiset EU:n joukkorekisterissä olevat taisteluosastot. Nimike antaa ehkä väärän kuvan. Ne ovat normaaleja EU:n joukkorekisterin joukkoja, jotka on hyvin koulutettu, varustettu ja nopeasti toimeenpantavissa ja ne pystyvät itsenäiseen toimintaan. Niiden käyttö erilaisiin tehtäviin on poliittisten päätösten takana.

Kansainväliset tehtävät upseerille tärkeitä

Kuinka tärkeää on upseerille palvelu kansainvälisissä tehtävissä? Pitääkö upseereita tarvittaessa määrätä kansainvälisiin tehtäviin ilman asianomaisten omaa halua?

Kansainvälinen palvelus on erittäin tärkeä vaihe upseerin uralla. Se lisää merkittävästi ammattitaitoa myös kotimaan tehtävissä. Kokemusta saadaan esimerkiksi erilaista toimintatavoista ja materiaalista ja harjaannutaan yhteistoimintaan muiden maiden henkilöstön kanssa.

Tärkeää oman kehityksen kannalta on myös se, että useissa kansainvälisissä tehtävissä johdetaan suomalaisia sotilaita joukon keskellä 24 tuntia vuorokaudessa seitsemänä päivänä viikossa joskus hyvinkin vaikeissa olosuhteissa ja tilanteissa. Mikä voisi palvella paremmin upseerina kehittymistä? Se kasvattaa varmasti myös ihmisenä.

Meille ei saa syntyä sellaista henkilöstöä, joka on jatkuvasti kansainvälisissä tehtävissä. Nämä tehtävät ovat vain yksi vaihe uralla. Mahdollisimman monelle tulee tarjota tilaisuus kehittää itseään myös kansainvälisissä tehtävissä, joten tarvitaan tarkoituksenmu-

kaista kierrätystä. Ulkomaanpalvelus on nähtävä osana kouluttautumisessa kotimaan puolustamiseen. On kuitenkin eräitä tehtäviä, jotka vaativat syvällistä tietyn alan osaamista, mistä johtuen eräät upseerit toimivat virkauransa aikana useita kertoja saman alan tehtävissä eri tasoilla.

Vapaaehtoinen henkilöstö tekee voittopuolisesti työnsä paremmin kuin tehtävään pakotetut. Ulkomaanpalvelus ei ole tässä suhteessa erikoisasemassa. On erittäin hyvä, että meillä riittää vapaaehtoisia. Ei ole tarkoituksenmukaista komentaa ulkomaille sellaista henkilöstöä, joka ei ole jostain syystä missään tapauksessa komennukseen halukasta.

Sotilaiden ja siviilien toimittava yhdessä

Kriisinhallinnan kokonaisuudessa on tärkeää, että sotilaat ja siviilit toimivat yhdessä. Miten yhteistyötä kehitetään?

Jo kriiseihin reagoinnin suunnitteluvaiheessa on oleellista, että sotilaat ja siviilit pystyvät toimimaan yhdessä. Itse operaatioiden aikana tulisi saada kokonaisvaltainen ote toimintaan. Tästä on erittäin hyviä kokemuksia. Esimerkiksi Balkanin Althea-operaatio on uudentyyppinen ja kokonaisvaltainen kriisinhallintaoperaatio, jossa käytetään sekä sotilaallisen että siviilikriisinhallinnan keinoja. Tämä on paljolti myös kulttuurikysymys, johon pystytään vaikuttamaan koulutuksella. Jo nykyisin järjestetään yhteisiä kriisinhallintaharjoituksia, joissa korostuvat yhteistoiminnan merkitys ja keinot. Tämä on olemassa oleva konsepti. Kotimaassa sisäasiainministeriöllä tulee olemaan tämän alan kehittämisessä ja koulutuksessa entistä merkittävämpi rooli.

Ongelmana on saada kriisialueilla mukaan hyvin monenlaatuiset ei-valtiolliset toimijat, joita kriisipesäkkeissä saattaa olla satoja. Tuskin löydetään mitään organisaatiota, joka pystyy koordinoimaan näiden toimintaa yhteisen päämäärän hyväksi. Toimijoilla ovat omat rahoittajansa ja päämääränsä. Tulisi pyrkiä siihen, että kaikki tuntisivat voittavansa ja mikään siviiliorganisaatio tai toimija ei vedä eri suuntaan. Tämä on suuri haaste.

Kuva Puolustusvoimat.

Suomalaiset johtamisopit toimivat

Olette palvelleet monissa kansainvälisissä operaatioissa. Jokainen operaatio on erilainen. Mitkä ovat keskeisimmät kokemuksenne kansainvälisistä tehtävistä?

Yleispätevä kokemus on se, että lähettäessä johonkin operaatioon on tiedettävä perusteellisesti tilanne ja ongelma, joka on ratkaistava. Tullevaan ympäristöön on perehdyttävä ja sisäistettävä paikallinen kulttuuri. Ei pidä lähteä ratkaisemaan ongelmia omista lähtökohdista eikä tule tavoitella ratkaisuja, jotka eivät sovellu paikalliseen ympäristöön. On selvítettävä, mitä pitää saada aikaan eli mihin toiminnan pitää päätyä. Paikan päällä pitää miettiä mitkä ovat kunkin toimenpiteen seuraukset sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. On todella harkittava jotain tehtäessä, mitä tapahtuu tästä johtuen välittömästi ja mitkä ovat mahdolliset seuraukset kuukausien kuluttua.

Kansainvälisissä tehtävissä suomalaiset johtamisopit pitävät täsmälleen paikkansa. Sotakouluissamme saadut opit ovat kestäviä. Ongelma on vain näiden oppien sisäistäminen. Osa omaksuu nämä nopeasti, osalla vie omaksuminen enemmän aikaa.

Erityisesti johtamistaitoa tarvitaan toimittaessa seitsemänä päivänä viikossa vuorokaudet ympäriinsä joukon keskellä. Työpäivän päätyttyä ei voi mennä kotiin lepäämään eikä töitä pääse mitenkään pakoon. Koko ajan on alaistensa tarkkailun alaisena.

Komentajan vastuu jakamaton

Komentaja on tehtävässään yksin. Vastuu on jakamaton. Komentajan on pystyttävä tekemään itsenäisesti ratkaisuja. Kansainvälisen joukon komentajan tehtävässä ovat erityispiirteensä. Minulla oli eräässä vaiheessa johdossani joukkoja 13 eri maasta ja eri kulttuurista yhteensä 1500 miestä. Tällaisen joukon johtaminen vaatii sovittelemista ja luovimista. On haettava kaikille sopivia ratkaisuja. Samalla on säilytettävä jämäkkyys. Vaatii pelisilmää, kun toisaalta pitää sovitella ja toisaalta toimia jämäkästi. Komentajan on lopulta sanottava mitä tehdään ja hänen on pysyttävä sanojensa takana.

Johtaminen vaatii paljon enemmän energiaa kuin kotimaassa. Esimerkiksi esikunnissa on pitkälle koulutettuja sotilaita eri maista. Myönteinen kokemus on se, että komentajan tekemän ratkaisun jälkeen toiminta lähtee yleisesti

ottaen tehokkaasti käyntiin huolimatta henkilöstön erilaisesta taustasta. Tämä vaatii kuitenkin koulutusta ja esikunnan integrointia yhdeksi kokonaisuudeksi. Muuten kansalliset intressit pääsevät häiritsemään toimintaa.

Sekä suomalainen kantahenkilökunta että reserviläiset ovat osoittautuneet erittäin päteviksi kansainväliseen toimintaan. Suomalaisella on tapana tarttua toimeen eikä hän jää ihmettelemään. Toisaalta suomalaisten on oltava tarkkana, ettei heitä ”vedätetä”. Joistakin muista maista peräisin olevat jättävät mielellään heille kuuluvia tehtäviä suomalaisille, koska on totuttu siihen, että suomalaiset joka tapauksessa lopulta hoitavat asian.

Koti- ja ulkomaan tehtävät

Haastattelun lopuksi prikaatikenraali Kilpiä toi vielä esille sen, että hänellä on ollut onni toimia virkauransa aikana Suomessa kouluttajana, opettajana, joukkoyksikön komentajana ja suuren joukko-osaston komentajana. Hänellä on ollut erinomainen tilaisuus toimia vastaavissa tehtävissä myös ulkomailta. Prikaatikenraali Kilpiä korostaa erityisesti sitä, että toiminta kotimaassa ja ulkomailta täydentävät erinomaisella tavalla toisiaan. □

Kenraaliluutnantti Ilkka Halonen haastateltavana Kadettikunnan toimistossa 15.11.2006. Kuva Puolustusvoimat.

Suez

Suomalaiset rauhanturvaajiksi

Kenraaliluutnantti Ilkka Halosen haastattelu

Haastattelu: Jari Rantapelkonen & Arto Kotro

Syksyllä 1956 maailma koki kaksi vakavaa kriisiä. Neuvostopanssarit murskasivat Unkarin kansannousun ja Israel, Iso-Britannia ja Ranska hyökkäsivät 29. lokakuuta Egyptiin, kun presidentti Nasser oli kansallistanut Suezin kanavan. Marraskuun 2. päivänä YK:n yleiskokous vaati tulitaukoa ja 4. päivänä se päätti valvontajoukkojen perustamisesta. Tulitauon voimaan astumisen jälkeen osapuolet hyväksyivät YK:n joukkojen väliintulon.

Suomi ilmoitti 13. marraskuuta lähettävänsä noin 250 miestä käsittävän joukko-osaston niihin valvontajoukkoihin, jotka muodostetaan valvomaan sotatoimien lopettamista. Tasan kuukauden kuluttua Yhdistyneiden Kansakuntien Suomen Komppania (YKSK) oli toimintavalmiina Egyptin maaperällä osana kymmenen valtion muodostamaa United Nations Emergency Force (UNEF)-valvontajoukkoa. Lähes tyhjästä polkaisten ja ilman aikaisempaa kokemusta Suomi ja suomalaiset onnistuivat ripeän lähdön valmisteluisa.

Lähtöön monta syytä

Herra kenraali, mikä sai kenttäkouluttajana toimivan luutnantin hakeutumaan tehtävään, josta ei Suomessa kenelläkään ollut kokemusta?

Pääesikunta kysyi marraskuun puolessa välissä 1956 halukkaita

”Mitään tehtävää ei ole tarpeen ihmetellä, vaan kaikki onnistuu, kun toimeen tartutaan”, kertoo kenraaliluutnantti Ilkka Halonen johtamiskokemuksistaan 50 vuoden takaa. Kylkirauta pääsi haastattelemaan historiallisessa ensimmäisessä suomalaisessa rauhanturvaamisoperaatiossa mukana ollutta kadettiupseeria, joka luutnanttina johti joukkuetta Suezilla vuosina 1956-1957. Kenraali Haloselle jäi päällimmäisenä mieleen tunne tärkeän tehtävän onnistuneesta täyttämisestä. Suezilla syntynyt rauhanturvaamisjoukon toimintamalli näkyy suomalaisten toimintatavoissa vielä puoli vuosisataa myöhemmin.

YK-tehtäviin. Ilmoittauduin silloin vapaaehtoiseksi. Motiivini olivat varmaankin samantyyppisiä kuin muilla Suezille lähteneillä. Yksi tekijä oli halu nähdä maailmaa. Valtaosaosa joukosta ei ollut käynyt kertaakaan maamme rajojen ulkopuolella. Elimme silloin todellakin toisenlaisessa maailmassa verrattuna nykyiseen, jolloin matkailu on arkipäivää.

Ehkä pieni lisäansiokin oli mielessä. Palkan ohella saimme päivärahan. Autoja ei vielä silloin hankittu.

Ammattisotilaille merkittävä motiivi oli ja on varmaan nytkin pyrkimys kehittää omaa ammattitaitoaan.

Tärkeänä yhteisenä ajatuksena oli myös halu lähteä tekemään jotain arvokasta ja tehdä se mahdollisimman hyvin. Jo alusta pitäen meillä oli tunne,

että olemme edustamassa Suomea. Motivaatio oli korkealla.

Yllättävä soitto ampumaleirille

Kuinka saitte tiedon lähdöstä?

Olin marraskuun 26. päivänä 2. Prikaatin Aliupseerikoulun ampumaleirillä Ristilammella napapiirin pohjoispuolella. Pakkasta oli lähes 30 astetta. Päivän taisteluammuntojen jälkeen soi majoitustuvassani puhelin. Sain käskyn ilmoittautua kahden päivän kuluttua YKSK:n päällikölle majuri Uolevi Kettiselle Helsingissä Katajanokan Merikasarmilla. Minut oli valittu korvaamaan eräs upseeri, joka joutui jäämään pois perhesyistä. Komppanian

kantahenkilökunta oli valittu jo viikkoa aikaisemmin, mutta minä en ollut silloin valittujen joukossa.

Prikaatin komentaja ei ollut puoltanut hakemustani. Hän oli monien muiden komentajien tapaan suhtautunut kielteisesti hakemuksiin. Silloin oli joukko-osastoissa tuntuva pula koulutajahenkilökunnasta. Kielteistä asennetta oli vielä myöhemminkin. Viiden vuosikymmenen aikana asenteet ovat kuitenkin muuttuneet perusteellisesti. Nykyisin ymmärretään toiminnan rauhanturvaamis- ja kriisinhallintatehtävissä palvelevan puolustusvoimiamme ja maamme turvallisuuspolitiikkaa.

Valmistautumiseen vain vähän aikaa

Millaista koulutusta saitte ennen lähtöä?

Perustettuun komppaniaan kuului komento- ja viestijoukkue, neljä kiväärijoukkuetta, tukijoukkue ja huoltojoukkue. Vahvuus oli 14 upseeria, 44 aliupseeria ja 200 miestä, yhteensä 258 sotilasta.

Komppanian lähtövalmisteluihin Katajanokalla oli aikaa vain pari viikkoa. Tunnelma oli melko kiireinen. Mieleen ovat jääneet muun muassa päiväohjelmiin kuuluneet lukuisat rokotukset. Paikat olivat jatkuvasti helinä.

Varsinaiseen koulutukseen ei jäänyt aikaa. Luentosalissa istuttiin muutamilla oppitunneilla. Niihin sisältyivät lääkärin ohjeet matkaa varten. Ainakin yhdellä oppitunnilla kerrottiin Egp-

tin oloista. Saamaamme valmennusta ei voi luonnollisesti verrata mitenkään nykyiseen kriisinhallintayksikköjemme tehokkaaseen harjoitteluun.

Millainen varustus teillä oli?

Suomen puolustusvoimilla ei tietenkään ollut valmiina sellaista varustusta, joka olisi sopinut hyvin Egyptin olosuhteisiin. Aikaa ei ollut myöskään hankkia kovin paljon uutta. Pukuna oli ruskea sarkainen kenttäpuku m/54. Vasempaan hihaan ja kenttälakkiin ommeltiin Suomen lippu. Puku oli päivällä kuuma, mutta yöllä se oli tarpeen, sillä yöt saattoivat olla hyvin kylmiä. Uutena varusteena saatiin hellepuku, johon kuuluivat polvihousut ja kauluspaita. Hellepukua varten tilattiin Kuusiselta 500 paria polvisukkia. Lisäksi oli varusteena kenttäpäällystakki eli pomppa.

Komppanian henkilöstöä varten teetettiin kuvallinen henkilökortti, jossa ilmoitettiin suomeksi, englanniksi ja ranskaksi, että kortin omistaja palvelee YK:n Suomen Komppaniassa. Kortissa oli Helsingin poliisilaitoksen passi-toimiston leima 8.12.1956: ”Esteetön matkustamaan ulkomaille”

Henkilökohtaisiksi aseiksi saimme suomalaiset taitoperäiset konepistoolit m/44 eli ”peltiheikit” tai ”peltikp:t”. Niihin oli viisi lipasta. Aseet kohdistettiin Malmin ampumaradalla. Johdin tukijoukkuetta, joka sai käyttöönsä ruotsalaiset sen ajan huippua edustaneet kevyet singot. Perillä saimme maastoajoneuvoja, jotka eivät kuitenkaan riittäneet komppanian samanai-

kaiseen siirtoon. Jouduimme pitkissä siirroissa tukeutumaan kanadalaisen kuljetuskomppanian apuun.

Miten kuvaillette tehtäväänne ja joukon valmiuksia täyttää ne?

Komppanialle Egyptissä tulevat tehtävät eivät olleet etukäteen tiedossamme. Se kyllä tiedettiin, että taistelleet osapuolet on pidettävä loitolla toisistaan. Komppaniassa oli vakaa usko siihen, että suomalainen sotilas pystyy tämänkin tehtävän täyttämään. Tilannetta kriisialueella seurattiin tiiviisti lukemalla lehtiä ja kuuntelemalla radiota. Jonkin verran oli jännitystä ilmassa, mutta merkillepantavaa oli joukon rauhallisuus. Tämä rauhallisuus oli luonteenomaista suomalaisen joukon toiminnalle myös kriisialueella. Se oli yksi komppanian onnistuneen toiminnan taustatekijöistä.

Lyhyestä valmistautumisajasta johtuen joukko ei ehtinyt vielä ”hitsautua” yhteen Suomessa. Henkilöstö poikkesi olennaisesti varusmiesjoukosta, jota olin ollut kouluttamassa. Kyseessä olivat nyt palkkaa saavat vapaaehtoiset. Suurin osa oli alle 25-vuotiaita, mutta 26 oli ollut sodassa mukana. Komppaniassa oli yksi Mannerheim-ristin ritari, kaukopartiomies PaaVo Suoranta. Hän toimi joukkueen varajohtajana. Evakkoja oli 25 %, mikä on hyvin mielenkiintoinen yksityiskohta. Joukossa oli monen alan edustajia, mistä oli paljon hyötyä Egyptissä. Monitaitoisuus on ollut merkittävä etu kaikissa rauhanturvaamisoperaatioissamme. Samoin suomalainen terveen talonpoikaisjärjen käyttö on ollut suurena apuna ongelmia ratkaistaessa.

Entä kielitaito?

Komppanian henkilöstön kielitaito oli hyvin heikko verrattuna nykytilanteeseen. Joukosta oli 42 % pelkästään kansakoulun käyneitä eikä ollut opiskellut yhtään vierasta kieltä. Koulussa oma pääkieleni oli ollut sen ajan yleisen käytännön mukaisesti saksa, eikä siitä ollut Egyptissä juuri hyötyä. Koulussa opiskellessani ranskankieltä pystyin käyttämään vain lomalla Beirutissa. Englannin kieltä tuli opeteltua matkan varrella. Heikko kielitaito tuotti joskus vaikeuksia. Toisaalta hyvää kielitaitoa vaadittiin ehdottomasti vain

Kuva Jorma Reinimaa.

Vartiopaikka suomalaisille oudossa maastossa keskellä ei mitään Siinain eteläosissa Ras Kanishassa.

YKSK:n päälliköltä, yhteysupseereilta ja huollon edustajilta.

Lähtö oli mediatapahtuma

Komppanian lähtö herätti maassamme poikkeuksellisen suurta huomiota. Erityisesti tasavallan presidentti Urho Kekkosen esiintyminen lähtötilaisuudessa muistetaan edelleen. Kuljetuskoneita tultiin katsomaan sankoin joukoin pitkienkin matkojen päästä. Millaisena koitte tämän tapahtuman henkilökohtaisesti?

Lähtökatselmus tapahtui Kaartin kasarmin pihalla. Tasavallan presidentti Urho Kekkonen kehotti puheessaan: ”Muistakaa, että edustatte kaukana vieraalla maaperällä suomalaista sotilaskuntoa. Uusimman historiamme tapahtumien vuoksi seurataan teidän toimintaanne varmaan erityisellä tarkkaavaisuudella. Suomen kansa, joka teidät lähettää, luottaa siihen, että te täytätte teille annetun edesvastuullisen tehtävän kunnialla, kuten suomalaisen miehen ja sotilaan tulee”. Presidentti otti katselmuksen jälkeen vastaan komppanian ohimarssin Fabianinkadulla. Katselmus ja ohimarssi olivat todellinen mediatapahtuma, joka jäi varmasti kaikkien miesten mieleen. Tapahtumalla oli myös kannustava vaikutus komppaniaan.

Toinen mediatapahtuma oli komppanian lähtö kaksi päivää myöhemmin 10. joulukuuta Seutulän lentokentältä eli nykyiseltä Helsinki-Vantaan lentoasemalta. Komppania noudettiin kolmella suurella kolmikerroksisella Yhdysvaltain ilmavoimien Douglas C-124 Globemaster-kuljetuskoneella. Jo pelkästään koneiden neljän hyvin voimakkaan mäntämoottorin ääni herätti kunnioitusta. Komppanian varustus kuljetettiin kahdella pienemmällä kuljetuskoneella. Seutulän kenttä ei ollut silloin vielä kovin vilkkaasti liikennöity. Vuonna 1956 siltä lähti päivittäin keskimäärin 195 matkustajaa ulkomaille. Komppaniamme yli 200 miestä kaksinkertaistivat määrän. Tiet kentälle puuroutuivat saattajien ja utelioiden johdosta. Valtaosalle komppanian miehistä lentomatka oli heidän ensimmäisensä.

Myös menomatalla medialle tarjoutui uutisointiaiheita. Yksi ko-

Kuva Uolevi Anthoni.

Komppanian varapäällikkö kapteeni Bjarne Nordgren ja päivystävä upseeri luutnantti Ilkka Halonen Gazan leirillä.

neemme moottoreista lakkoili ja kuljetuserämme tuli Napoliin myöhässä. Jatkoyhteydet olivat jo lähteneet. Jouduimme jäämään pariksi päiväksi Napoliin. Tämä uutisoitiin laajasti Suomessa. Syynä oli varsinkin se, että Napolissa asunut entinen Miss Suomi Mirva Arvinen oli meillä oppaana.

Onnistunut tehtävä Port Saidissa

Millainen oli komppanian ensimmäinen tehtävä? Kuinka teidät otettiin vastaan? Jouduitteko käyttämään aseita?

Saavuimme perille Egyptiin 13. joulukuuta. Siellä riitti ihmettelemistä. Köyhyys ja lukuisat kerjäläiset olivat meille outo kokemus. Egyptiläiset suhtautuivat meihin koko ajan ystävällisesti. Heidän sotilaistaan ei saanut kuitenkaan kovin vakuuttavaa vaikutelmaa. Välit israelilaisiin olivat asialliset, mutta heidän kanssaan tulimme aluksi harvemmin tekemisiin. Britit toimivat eräissä tapauksissa hyvinkin kovakouraisesti egyptiläisiä kohtaan myös aselevon jälkeen. Ranskalaisia en tavannut. Tietävästi alueella oli muukalaislegioonalaisia.

Ensimmäinen tehtävämme oli osana UNEF-joukkoja estää osapuolten välisten kannausten muodostuminen avoimeksi taisteluksi. Se oli komppanian koko toiminta-ajan vaativin tehtävä. Erikoista oli se, että paikallisella väestöllä oli runsaasti aseita ja ampumatar-

vikkeita. Kun ilta pimeni, alkoi hurja ammunta pääasiassa ilmaan. Se oli lähinnä mielenosoitusta mutta tietysti samalla juhlittiin miehittäjien poistumista. Yksi lääkintämiehemme haavoittui lievästi taivaalta pudonneesta luodista.

Osapuolten välisten yhteenottojen estämiseksi rajoitettiin kaupunkilaisten liikkumista piikkilankaesteillä ja ulkonaliikkumiskielloilla. Kriittisin vaihe toiminnassa Port Saidissa oli yhdessä muiden YK-joukkojen kanssa varmistaa ranskalaisten ja englantilaisten häiriötön lähtö satama-alueelta. Tämä onnistui erittäin hyvin. Tehtävän onnistumiseen vaikutti suuresti YK-joukkojen hillitty ja asiallinen käyttäytyminen. Näin saatiin paikallisen väestön hyväksyntä joukkojen toiminnalle. Suomalaisien käyttäytymisessä tehtävissään oli periaatteena se, että ladattuja aseita ei suunnata kohti paikallisia asukkaita. Tämä poikkesi muiden YK-joukkojen käytännöstä. Esimerkiksi autopartioissa aseet olivat piilossa ja lippaat olivat irti. Tämä varmaan lisäsi luottamusta suomalaisiin. Valppaita tietysti piti olla. Kertaakaan ei aseita tarvinnut käyttää.

Port Saidissa komppania sai vielä tehtäväkseen kanavan raivausta varten jätettyjen alusten vartioinnin. Osa komppaniasta avusti sotavankien vaihdossa.

Jouluaattona minulla oli erikoinen tilaisuus seurata kanavan raivauslavaston komentoaluksen kannelta kaupunkilaisten juhlintaa. Se huipentui

kanavan suunnittelijan ja rakentajan Ferdinand de Lessepsin patsaan räjäyttämiseen, joka herätti maailmalla paljon kielteistä huomiota.

Tehtävämme Suezin kanavan pohjoispäässä päättyi tammikuun 1957 lopulla. Ensimmäisen tehtävämme onnistunut suoritus loi joukkoomme itseluottamusta.

Siinain karu ja kivikkoinen maasto

Ensimmäinen komppanian toiminta-alue oli lähinnä Port Saidin kaupungissa. Sen jälkeen siirryitte paljon karumpiin oloihin. Miten tämä näkyi käytännön toiminnassanne?

Siirryimme Port Saidista Siinain eteläosaan, aluksi El Toriin ja sitten Sharm el Sheikkiin. Täällä oli tehtävänä pitää israelilaiset ja egyptiläiset erillään. Se tapahtui vartioasemilta toimien Punaisenmeren rannikon läheisyydestä Siinain vuoriston keskialueille asti. Myös täällä avustettiin sotavankien vaihtoa. Tapasin nyt ensimmäisen kerran israelilaisia sotilaita. He tekivät myönteisen vaikutuksen.

Yksi vartioasema oli Siinailla lähellä 1330-luvulla perustettua Pyhän Katariinan luostaria.

Olin pari viikkoa vartioasemalla puolijoukkueen kanssa. Se oli mieleen jäänyt vaihe. Vartioasema sulki Siinain poikki kulkevan maastoajoneuvokelpoisen uran Suezin kanavalta Akaban lahdelle. Vartioasema oli erittäin karussa ja kivikkoisessa maastossa. Ympäriällä oli jylhä vuoristo,

jonka korkeimmat huiput kohosivat kahden ja puolen kilometrin korkeuteen. Aseman läheisyyteen komppanian muut osat olivat tasoittaneet pienkoneille soveltuvan kentän. Vierailu luostarissa oli vaikuttava kokemus. Meidät otettiin vastaan ystävällisesti ja luostari esiteltiin yksityiskohtaisesti.

Tutustuin täällä myös lähistöllä asuvaan beduiiniperheeseen, jolla oli pari kamelia ja muutamia lampaita. Asuntona oli kivenlohkareista koottu suoja. Annoimme perheelle oman tarpeen yli jäänyttä ruokaa ja kaksi perheen poikaa autteli meitä esimerkiksi tiskeissä.

Joukon monipuolisesta ammattitaidosta oli jälleen paljon hyötyä. Sharm el Sheikissä vesihuolto perustui tisluslaitokseen, jossa merivedestä tehtiin juomavettä. Kolme suomalaista koneita tuntevaa reserviläistä pystyi hoitamaan laitoksen. Meidän jälkeemme paikalle tunnut joukko joutui laitoksen kanssa vaikeuksiin.

Sauna ja pelit yksitoikkoisuutta vastaan

Palvelus vartioasemilla oli hyvin yksitoikkoista. Vaihtelua saatiin järjestämällä muun muassa sotilasottelu, palloilusarjoja ja elokuvaesityksiä. Pesäpalloliitto lähetti välineitä, jotka olivat ahkerassa käytössä. Uinti ja kalastus olivat monen harrastuksena paikoissa, joissa se oli mahdollista. Järjestettiin myös englanninkielen alkeiskurssi. Lomamatkoja tehtiin Kairoon ja Beiruttiin. Itse kävin lomalla kaksi kertaa Kairossa ja Beirutissa olin

vajaan viikon.

Erityisen tärkeää suomalaisen joukon mielialan ylläpidon kannalta on sauna. Jokainen joukkue rakensi mahdollisimman nopeasti saunan käyttäen paikallista materiaalia. Saunat olivat sitten hyvin tiiviissä käytössä. Alueelle avattiin myös sotilaskoti. Kotimaahan pidettiin yhteyksiä postin kautta. Lomilla ei kotona käyty poikkeustapauksia lukuun ottamatta.

Lopuksi Gazaan

Toiminta Siinailla kesti vain muutaman kuukauden. Mitkä olivat YKSK:n tehtävät sen jälkeen?

Suomalainen YK-komppania siirtyi toukokuussa 1957 Välimeren rannalle nykyisin jatkuvasti mediassa esillä olevaan Gazaan. Joukkueeni toimi etukomennuskuntana ja teimme valmistelut komppanian pääosien siirtymistä varten. Moottorimarssi Suezin kanavan eteläpäästä Välimeren rantaan oli ikimuistoinen. Suunnistaminen oli vaikeaa epätarkan kartan johdosta. Teitä ei ollut juuri lainkaan. Perille kuitenkin päästiin. Välittömästi aloitettiin leirialueen aitaus ja miinojen etsintä. Komppania saapui alueelle parin päivän kuluttua.

Puolen vuoden sopimusaikani päättyi kevätkesällä 1957 ja palasin kotimaahan. Jatkoin edelleen opetusseerina vanhassa joukko-osastossani, jonka nimi muuttui Pohjois-Savon Prikaatiksi. Vähän yli neljännes YKSK 1:n miehistä jäi vielä toiseksi puoleksi vuodeksi YKSK 2:een, jonka päällikkönä oli majuri Ensio Siilasvuo.

Kuva Puolustusvoimat.

Komppania toimi rauhanturvaamisteh-
tävässä marraskuun 1957 loppuun.

Hyödyllinen johtamiskokemus

*Mitkä ovat keskeisimmät kokemuk-
senne tästä puoli vuotta kestäneestä
komennuksesta?*

Palvelus ensimmäisessä suomalai-
sessa rauhanturvajoukossa osoittautui
kannaltani monin tavoin hyödylliseksi.
Erityisesti kyseessä oli nuorelle upsee-
rille mieliin painunut johtamistaidolli-
nen kokemus. Itsevarmuus lisääntyi.
Mitään tehtävää ei ole tarpeen ihmetel-
lä, vaan kaikki onnistuu, kun toimeen
tartutaan. Samalla tuli nähtyä maail-
maa ja olosuhteita, jotka poikkesivat
olennaisesti niistä, joihin olemme ko-
timaassa tottuneet. Kotiin palattua oli
päällimmäisenä tunne tärkeän tehtävän
onnistuneesta läpiviennistä.

Haluan lopuksi korostaa komppani-
assa syntyneitä pysyviä ystävyysiteitä.
Tästä ovat esimerkkinä lukuisat komp-
panian ja joukkueiden kokoontumiset
viiden vuosikymmenen aikana. □

Kuva Jorma Reinimaa.

Suomalaista perinnettä noudattaen jokainen joukkue rakensi saunan paikallisesta materiaalista. Kuumuudesta huolimatta saunoilla oli paljon käyttöä.

SUOMALAINEN VOIMASANA

SISU on tärkeä osa Suomen puolustusvoimien liikkuvuutta.

www.sisudefence.fi

Puh. 010 2751

Puoli vuotta YK-tehtävissä Afrikassa

”Aika kultaa muistot”

Teksti: Sami Silmu

Kapteeni Sami Silmu sai yllättävän puhelinoiton Rovajärvelle keskellä talvista maastontiedustelumatkaa. Hetkeä myöhemmin hän oli Afrikassa Sudanissa. Silmu kirjoittaa elämänsä kokemuksesta, joka ei aina ollut herkkua.

Sudan on Suomeen verrattuna kooltaan ja asukasmäärältään seitsemän kertainen. Bruttokansantuote on kymmenesosa Suomen bruttokansantuotteesta. Sudan käyttää julkisia varoja asevoimiinsa viisinkertaisen määrän terveydenhuoltoon verrattuna.

Sota ja sodan seurannaisvaikutukset ovat 1980-luvun jälkeen aiheuttaneet yli kahden miljoonan ihmisen kuoleman Sudanissa ja pakottaneet yli neljä miljoonaa ihmistä pakolaisiksi.

Sudanilla on takanaan siirtomaahallinnon historia. Sudanista tuli englantilais-egyptiläinen yhteishallintoalue 1800-luvun lopulla ja osa brittiläistä imperiumia, kun vuosina 1885 -1898 Sudania hallinnut Muhammad ibn Abdallan käynnistämä islamistinen liike kukistettiin. Maa jaettiin kahteen hallintopiiriin, jossa Egyptille jäi arabi-voittainen pohjoisosa ja briteille maan valtaväestöltään musta eteläosa. Tullessa 1920-luvulle maahan oli perustettu vahva siirtomaahallinto estämään levottomuudet ja itsenäistymispyrkimykset ja lisäksi Sudan jakaantui yhä selvemmin uskonnollisten, etnisten ja taloudellisten tekijöiden johdosta etelä-pohjoinen asetelmaan.

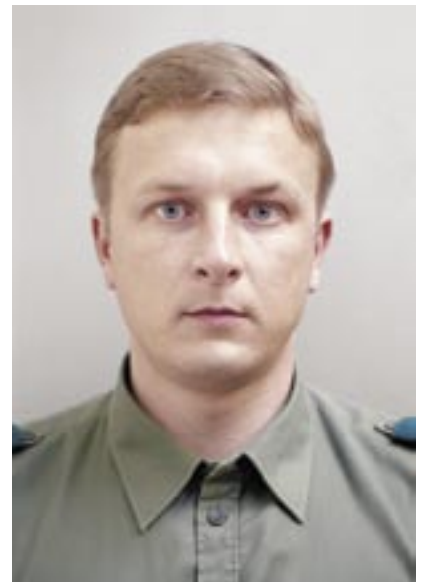
Vuosikymmeniä sisällissotaa

Sudanin itsenäistyttyä 1. tammikuuta vuonna 1956 se kohtasi sotilasvallankaappauksen vuonna 1958. Siitä lähtien maassa on vallinnut sisällissota, pois lukien 10 vuoden jakso vuodesta 1972 vuoteen 1982.

Lähes heti Sudanin itsenäistymisen jälkeen Etelä-Sudanille luvattiin kansallisen protestiliikkeen myötävaikutuksella autonominen asema. Tästä huolimatta eteläisen Sudanin englantilainen hallintojärjestelmä korvattiin Pohjois-Sudanin hallinnolla. Tämä käynnisti etelän hyökkäyksen ja 17 vuotta kestäneen sisällissodan. Hallitus ja etelän kapinalliset solmivat rauhan vuonna 1972 ja sopimuksessa etelälle taattiin osittainen itsehallinto.

Sisällissota alkoi uudelleen vuonna 1983, kun presidentti Nimeiri julisti aikomuksensa muuttaa Sudan muslimi-arabivaltioksi ja jakoi etelän kolmeksi provinssiksi heikentääkseen alueen vaikutusvaltaa. Samalla etelä pelkäsi pohjoisen hyödyntävän alueen öljyvarat.

Sisällissodan viimeisen vaiheen aikana, joka kesti 21 vuotta, pohjoisen hallitukset eivät onnistuneet voitamaan sotaa eivätkä vakauttamaan

Sami Silmu

taloutta tai omaa asemaansa. Sisällissodan aikana sotilasvallankaappaukset olivat tavallisia ja tulitauko- sekä muut sopimukset olivat usein pelkkää harhauttamista.

Kenia 9. tammikuuta 2005 allekirjoitettu rauhansopimus osapuolien välillä on kuitenkin toistaiseksi kestänyt. YK:n rauhanturvaoperaatio aloitettiin Sudanissa 24. maaliskuuta YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmalla numero 1590.

Epäyhtenäinen väestö

Sudanin väestö on rodullisesti epäyhtenäinen. Mustien osuus on 50 %, arabeja on 39% ja Beja-paimentolaisia 6%. Väestöstä sunnimuslimeja on 70 %, pe-

rinteisiä afrikkalaisia luonnonuskontoja tunnustavia 25% ja kristittyjä 5%. Erilaisia heimoja ja etnisiä ryhmiä Sudanissa on yli 500.

Vuoden 1989 vallankaappauksesta lähtien maata ja hallituksia on johtanut presidentti, kenraaliluutnantti Omar Hassan Ahmed al-Bashir. Maassa on järjestetty vaaleja, mutta ei perinteisen länsimaisen demokratian toimintatapojen mukaisesti. Poliittisten puolueiden olemassaolo on ollut kiellettyä. Hallitusmuodoltaan maa on islamilainen tasavalta, jossa lainsäätäjänä toimii 360-jäseninen parlamentti. Se hajotettiin vuonna 1999 sen suunniteltua presidentin valtaoikeuksien kaventamista.

Maassa majoillut terroristijärjestöjä

Vuonna 1983 etelässä tuli valtaan Sudanin kansan vapautusliike ja sen armeija, Sudanese People's Liberation Movement (SPLM) ja Sudanese People's Liberation Army, (SPLA). SPLM toimii yhteistyössä pohjoisen Sudanin opposition kanssa. Länsi-Su-

danissa toimii oma kapinallinen liike ja myös idässä Beja-kansalla on oma vapautusliikkeensä.

Sudania on syytetty terroristijärjestöjen, kuten al-Gama'a, Jihad, ja Hamas tukemisesta. Osama bin Laden ja Al Qaida-organisaatio toimi Sudanissa vuodesta 1991 vuoteen 1996, siirtyen tämän jälkeen Afganistaniin. Yhdysvallat pommitti vuonna 1998 risteilyohjuksilla maan pääkaupungissa sijaitsevaa tehdasta, jonka väitettiin valmistavan kemiallisia aseita.

UNMIS perinteinen rauhanturvaoperaatio

YK:n rauhanturvaoperaatio Sudanissa on nimeltään UNMIS (United Nations Mission In Sudan). Sen sotilasorganisaation tehtävänä on toteuttaa YK:n peruskirjan 6. luvun mukainen ”perinteinen” rauhanturvaoperaatio, jota tuetaan ryhmittämällä alueelle sotilastarkkailijoiden lisäksi eri kansallisuuksista muodostettuja joukkoja. Operaation mandaatti kuitenkin mahdollistaa rajoitetusti YK:n peruskirjan 7. luvun mukaisen voimankäytön käs-

kettyjen tehtävien toteuttamiseksi.

UNMIS:n tehtävänä on Etelä-Sudanin tulitaukosopimuksen valvonta, Afrikan Unionin johtaessa toistaiseksi rauhanturvaoperaatiota Darfurissa, Länsi-Sudanissa.

UNMIS:n sotilasorganisaation taivotevahvuus on 10 000 sotilasta. Joukkoja operaatioon ovat asettaneet Intia, Pakistan, Bangladesh, Kenia, Kiina, Egypti, Zambia, Nepal, Venäjä ja Italia. Operaation 750 sotilastarkkailijaa edustavat noin 40 kansallisuutta pääosan tullessa Aasian ja Afrikan maista.

Paikalliset olosuhteet lisäävät haasteita

UNMIS:n vastuualue on jaettu seitsemään sektoriin, joiden vahvuus vaihtelee välillä 500 - 1500 sotilasta. Sektoreista kolme on kooltaan Suomen kokoisia, neljän muun ollessa pienempiä. Esikunta on sijoitettu Khartoumiin. Eteläisimmän sektorin esikuntaan Jubaan on sijoitettu Khartoumista matkaa noin 2000 kilometriä.

Maasto, olosuhteet ja välimatkat aiheuttavat suuria haasteita operatiivisel-

Kuva Sami Silmu.

Tilannekeskuksessa seurattiin tarkkaan tilannetta.

Kuva UNMIS-arkisto.

Sateiden tullessa paikalliset tiet katoavat.

le toiminnalle. Paikallisen tieverkoston käytettävyys on erityisesti 6 - 9 kuukautta kestävä sadekauden alkaessa toukokuussa melko olematon. Käytetty tie saattaa ”kadota” tai vaihtaa paikkaa nopeasti. Sadan kilometrin matkaan saattaa kulua yli 12 tuntia, jopa vuorokausia. Juna- ja vesitieverkostoa ei ole käytettävissä. Pääosa operaation joukoista ja kalustosta siirtyy alueella lentokuljetuksiin.

Pikalähtö YK:n valmiusprikaatiin

Oma komennukseni Sudaniin tapahtui nopealla aikataululla. Olin sota- ja ampumaharjoituksen maastontiedustelussa Rovajärvellä maaliskuun viimeisenä päivänä vuonna 2005, kun esikuntapäällikkö soitti ja kysyi: ”Missä olet?” ”Ruokovaarassa, sota- ja ampumaharjoituksen maastontiedustelussa, herra everstiluutnantti”, vastasin. ”Selvä, tule Säskylään mahdollisimman nopeasti. Ilmoittaudut 7.4. Sudanissa. Järjestä asiat niin, että pääset heti lähtemään tänne hoitamaan yksikkösi luovuttamiseen liittyvät asiat sekä omat lähtösi liittyvät järjestelyt.”

Suomen osaston vahvuus UNMIS-operaatiossa oli kolme upseeria. Kuvailimme operaatioon osana YK:n valmiusprikaatia, (Stand By High Readiness Brigade for United Nations Operations, SHIRBRIG) jonka esikunnan 56 upseerista muodostettiin ope-

raation esikunnan ydin.

SHIRBRIG:n lähtövalmiutta Sudanin-operaatioon tehostettiin vuoden 2004 keväästä lähtien, jolloin suomalaisen sijoitetun henkilöstön lähtövalmius kansallisten järjestelyjen puolesta kohotettiin muutamaan päivään. Tilanteiden ja suunnitelmien kehittyessä meidän oli määrä ilmoittautua joko Kööpenhaminassa, Nairobissa tai Sudanin pääkaupungissa Khartoumissa seitsemän päivän kuluessa turvallisuusneuvoston päätöksestä. Käskyn käytyä suomalaiset olivat ensimmäiset UNMIS-operaatioon saapuneet sotilaat. Sudanissa oli tuolloin UNAMIS:n

(United Nations Advanced Mission in Sudan) esikunnan noin 20 sotilasta.

Diplomaattitason vastaanotto erehdys

Vastaanotimme Khartoumin lentokentällä 7. huhtikuuta, 14 päivää mandaatin hyväksymisen jälkeen, oli diplomaattitason. Äärimmäisen tehokkaasti järjestettyjen maahantulomuodollisuuksien syyksi osoittautui operaatiolla ollut väärä tieto, että suomalaisilla on henkilökohtainen aseistus mukana. Aseiden maahantuomiseen liittyvät sopimukset eivät olleet vielä valmiit ja YK:n pääsihteerin erityisedustaja Sudanissa oli käskenyt operaatiopäällikön henkilökohtaisesti varmistaa, että lentokentällä järjestelyt sujuvat ongelmitta. Myöhemmät kokemukset osoittivat, että ensivaikutelmamme Khartoumin kansainvälisen lentokentän toiminnasta ei ollut oikea.

Toimin operaation tilannekeskuksessa (Joint Mission Operations Center, JMOC) tilanpäivystäjänä ja ensimmäinen tehtäväni oli luonnollisesti aloittaa tilannekeskuksen perustaminen juuri valmistuneeseen konttirakennukseen. En suotta kuvaile montako anomusta pitää täyttää ja montako alikirjoitusta pitää hankkia operaation tilannekeskuksen kaluston hankkimiseksi YK-organisaatiossa. Muutamaan otteeseen sotamies Rahikaisen repliikki pelasti hankintamatkalla olleen suoma-

Kuva Sami Siltu.

Isäntämaa tarjosi juomaveden ilmaiseksi.

Kuva Sami Siimu.

Yhteysupseeri näyttämässä esikunnan paikan.

laisen: ”Eihän niissä mitä varastamista. Tuolla oli kotikylän poikia tienvarressa, ja nehän antoivat ilman varastamista”.

Tilannekeskuksen paljas todellisuus

Työ tilannekeskuksessa oli mielenkiintoista, haastavaa ja jopa itsenäistä. Tilannekeskuksen operatiivisen toiminnan aloittamisesta todettiin sotapäiväkirjassa lakonisesti: ”UNMIS:n JMOC aloitti ympärivuorokautisen toiminnan maanantaina 25. huhtikuuta. Vuoron aikana ei ollut tapahtumia. Olisikin ollut merkittäviä, jos jotain olisi ilmaantunut, koska alueella ei ole joukkoja, viestiperusteita ei ole ja JMOC:n toiminnasta ei ole kenellekään tiedotettu. Puhelinkin lakkasi toimimasta kun sähkö hävisi; kehysharjoitus ilman vasta-asemaa.”

Kesäkuun loppupuolella kolmannenkin tilanpäivystäjän saapuminen mahdollisti kokemuksen hankkimisen sektoreiden tilanteesta. Operaatiopäällikön vaatimus oli, että kaikilla hänen toimialansa henkilöillä on hyvä näke-

mys joukkojen toiminnasta ja sektoreiden olosuhteista. Karttatiedustelun perusteella siihen ei ollut mahdollisuutta koska alkuvaiheessa toimittiin 1:2 900 000 kartoilla.

Sininen elefanti määrää sotilaan tahdin

Mitä kuudessa kuukaudessa jäi mieleen? Jäi ainakin paikallisen väestön hyvä suhtautuminen kansainvälistä yhteisöä edustaviin rauhanturvaajiin ja suuret erot yli viittäkymmentä eri kansallisuutta edustavan rauhanturvaajan ammattitaidossa ja asenteessa.

Mitä opin kuudessa kuukaudessa? Opin aavistuksen heijastuksen erilaisesta maailmankatsomuksesta ja elämäntavasta ja sitä kautta melkoisesti kärsivällisyyttä: anna Afrikalle aikaa. Tietysti myös työssäni tarvittava tietotaito kehittyi.

Niin ja opin tarvittaessa tanssimaan tahdilla, jonka suuri sininen elefanti määrää. Se vie ja jalkoihin on parempi olla jäämättä. Näin joku määritteli sotilaan osan YK:n johtamassa operaatiossa.

Osoittautui haastavaksi kirjoittaa vuosi kotiutumiseni jälkeen kokemuksistani UNMIS-operaatiossa. Kirjoituksen ensimmäinen versio oli ylikriittinen ja toinen pelkkää hymistelyä. Tämä artikkeli lienee sitten keskiarvo: ”Puhun niin totta kuin osaan”.

Kaukana paraatimarssista

Edellä mainitsemani muutamat operaation aivan alkuvaiheen luomisen tuskaa ja haasteita kuvaavat tapahtumat tuntuvat nyt ulkopuolelta tarkasteltuna enää huvittavilta yksityiskohdilta. Subjektii-visesti koettuna tilanne tuntui hetkittäin toiselta, kun asiaa ajatteli esimerkiksi organisaation valmiuden ja suorituskyvyn kannalta. Mutta olisihan ollut merkittäviä, jos vaativissa olosuhteissa, alkuvaiheen pienillä resursseilla, supermultikansallisesti ja suuressa mittakaavassa aloitettava rauhanturvaoperaatio olisi alusta lähtien ollut pelkkää paraatimarssia. Aika kultaa muistot. Oli erittäin hienoa olla mukana uuden operaation perustamisessa. □

EU menestyi Kongossa

Havaintoja kriisinhallintaoperaatiosta Potsdamin operaatioesikunnasta

Teksti: Georgij Alafuzoff

”Euroopan Unionin Kongon demokraattisessa tasavallassa päättymässä oleva kriisinhallintaoperaatio on ollut menestys”, kirjoittaa kommodori Georgij Alafuzoff. Vaikka demokraattisten vaalien toteutuminen ei ollutkaan pelkästään seurausta eurooppalaisesta läsnäolosta pääkaupunki Kinshasassa, ei Euroopan Unionin maahan suuntaamien joukkojen myötävaikutusta vaalien toteutumiseen tulisi aliarvioida. Alafuzoff tuo mielenkiintoisessa kirjoituksessaan esille mitä kaikkea operaatio sotilaille opetti.

Vaalien toteutuminen ei kuitenkaan ole muuta kuin osatavoitteen saavuttamisena matkalla kohti toimivaa ja rauhanomaista yhteiskuntajärjestystä. Tämän kokonaisuutteen saavuttaminen edellyttää väistämättä kansainvälistä ja eurooppalaista panostusta myös jatkossa. On selvää, että ensimmäisen EU -johtoisen operaation toteuttaminen paljasti merkittäviä haasteita, joiden ratkaiseminen on välttämätöntä, jotta operaatiot tulevaisuudessa voisivat onnistua.

Suomalaisten rooli pieni, mutta ratkaiseva

Suomalaisten osallistuminen EU -johtoiseen operaatioon ei ollut suuren suurta. Operaation johtoesikunnassa (Operational HQ) Potsdamissa suomalaiset miehittivät tiedustelupäällikön (J2) ja operaation komentajan lainopillisen neuvonantajan tehtävät. Tiedustelupäällikkönä toimi kommodori

Georgij Alafuzoff ja lainopillisen neuvonantajana majurin sotilasarvossa varatuomari Jarmo Metsävainio.

Joukko-esikunnassa Kinshasassa (Force HQ) toimi majuri Esapekka Vehkaoja sekä kaksi liikkuvaa, kirurgien johtamaa leikkausryhmää. Suomen asettamien leikkausryhmien merkitystä voidaan pitää koko operaation toteutumisen kannalta ratkaisevana. Operaation suunnitteluvaiheessa Suomi oli ainoa tämän kyvyn käyttöön asettanut valtio.

EU:n taisteluosasto tuki YK-joukkoa

EU:ssa hyväksytyin konseptin mukaan unionin nopea reagointi konfliktin tilanteessa ja päätöstä seuraava joukkojen käyttö voi olla erittäin tarkoituksenmukaista ja kustannustehokasta. Esimerkiksi EU:n taisteluosaston nopea ryhmittäminen kriisialueelle ja sen mukanaan tuoma kansainvälinen

Georgij Alafuzoff

läsnäolo voivat ennalta ehkäistä kriisin eskaloitumisen. Samalla taisteluosasto voi luoda edellytykset alkavan YK:n rauhanturvaoperaation käynnistämiseksi tai tukea käynnissä olevaa operaatiota.

Kongon operaatio on selkeästi ollut edellä mainitun kaltainen ennakoiva ja ennaltaehkäisevä operaatio, jossa joukkoja alueelle suuntaamalla ja siten voimaa näyttämällä on pyritty estämään väkivaltaisuuksien puhkeaminen. Operaatiota on toteutettu Kongon demokraattisen tasavallan viranomaisten suostumuksella ja tiiviissä yhteistyössä alueella toimivan YK -johtoisen rauhanturvaoperaation (MONUC) kanssa. Joukon nimenomaisena teh-

tävänä on ollut tukea Kongossa toimivaa MONUC-rauhanturvajoukkoa, jonka varsinaiset toiminta-alueet ovat Kongon itäosissa.

MONUC on käynnissä olevista YK-johtoisista rauhanturvaoperaatioista suurin, miesvahvuuden ollessa noin 18 000 miestä. Joukkoja MONUC-operaation käyttöön ovat asettaneet ennen kaikkea Aasia, Afrikka ja Etelä-Amerikka.

EU -johtoisen EUFOR RD Kongon kokonaisvahvuus on suurimmillaan ollut noin 2400 miestä, joista puolet on toiminut Kongon Kinshasassa ja toinen puoli valmiudessa naapurivaltio Gabonissa. Eniten joukkoja operaatioon ovat asettaneet Ranska ja Saksa.

Vaativa operaatioalue

Operaatioalueena Kongo on poikkeuksellisen haastava. Maantieteen, infrastruktuurin kehittymättömyyden ja luonnonolosuhteiden asettamien vaatimusten ohella paikallisen kulttuurin erityispiirteiden omaksuminen on välttämätöntä, jos operaatioissa halutaan onnistua. Kongon vaikea, väkivallan ja sotien täyttämä historia leimaa edelleen maan nykypäivää. Luotettavien arvioiden mukaan Kongossa menehtyy joka päivä yli 1000 henkilöä nälän, tautien, väkivallan ja sodan välillisten seurausten tuloksena. Kaikki edellä mainitut tekijät on otettava huomioon vastaavanlaisia operaatioita tulevaisuudessa suunniteltaessa.

Kongossa EU:n asettaman rauhanturvajoukon kohteena ei ole ollut järjestäytynyt sotajoukko tai aseistettu kapinallisryhmä vaan vaalien mahdollistamiseksi levottomuuksien puhkeaminen pyrittiin ehkäisemään nimenomaan siviiliväestön keskuudessa. Lisähaasteena olivat presidentinvaalin kahden pääehdokkaan aseistetut henkivartiokaartit, joiden välinen kahinointi saattoi toimia syykkeenä kokonaisvaltaisille levottomuuksille.

Operatiivisia puutteita ja opetuksia yhteistyöstä

Jatkossa esitetyt näkemykset perustuvat Potsdamin Operaatioesikunnassa tehtyihin havaintoihin.

Joukkojen perustaminen ja toimeenpano kriisinhallintatehtävään ei

ole ongelmaton prosessi. Käyttöön otettu taisteluosastokonsepti luonnollisesti helpottaa joukon kokoamista, mutta tarvittavien joukkojen kokonaisvahvuuden kasvaessa voi perustaminen muodostua ylitsepääsemättömäksi ongelmaksi.

Erityinen haaste ovat strateginen ja taktinen kuljetuskyky ilmoitise ja eräät erikoistaidot, kuten esimerkiksi lääkinnälliset tehtävät. Kongon operaatioissa ilmakuljetuskyvyn muodostumisen voidaan arvioida onnistuneen korkeintaan tyydyttävästi. Suomalaispanos liikkuvien leikkausryhmien muodostamisessa oli koko operaation mahdollistava tekijä.

tilanteista.

Johtamisen haasteet sekä inhimillisiä että teknisiä

Avainkysymykseksi muodostuu myös eri sotilaskulttuurien ja toimintatapojen yhteensovittaminen. Kymmeniä vuosia jatkunut yhteistoiminta rauhanturvaoperaatioissa tai jäsenyys Natossa eivät välttämättä merkitse yhteneväisiä käytäntöjä eri maiden välillä.

Sotilaskulttuurien erilaisuus ilmenee, ei pelkästään toisistaan poikkeavina toimintamenetelminä, vaan myös erilaisina toimintastandardeina ja toimintaolosuhteille asetettuina vähim-

Kinshasan kaupunki.

Kriisinhallintajoukon nopea toimeenpano asettaa erityisvaatimuksia suunnittelulle. Vaikka sotilaallinen suunnitteluprosessi hallitaankin, tekee jatkuvasti muuttuva tilanne yhdessä usein rajallisten aikatekijöiden kanssa suunnittelun vaikeaksi. Ei ole poissuljettua, että joukko joutuu toteuttamaan jonkun toisen, esimerkiksi ylemmän johtoportaan, suunnittelemaa operaatio-suunnitelmaa. Tämä puolestaan vaatii saumatonta yhteistyötä ja toiminnan sovittamista eri johtoportaiden välillä operaation myöhemmissä vaiheissa. Nopean toimeenpanon seurauksena joutuu joukko usein ratkaisemaan pikatilanteita pikatilanteen perään. Mitä selkeämpiä ovat mandaatti ja tehtävät sitä helpompaa on myös selvittää pika-

mäisvaatimuksina. Eri maista tulevilla joukoilla voivat olla lähtökohtaisesti kotimaassa asetetut vähimmäisvaatimukset palvelusolosuhteille. On hyvä, että työturvallisuudesta huolehditaan mutta tämä ei saa asettaa eri maiden joukkoja eriarvoiseen asemaan.

Johtaminen Kongon operaatioissa toi esille useita ongelmakysymyksiä. Kehittyneet johtamisjärjestelmät yhdistettynä operaation vaatimiin suhteellisen raskaisiin ja hierarkkisiin esikuntarakenteisiin vääristävät perinteisen johtamisprosessin ja hämärtävät vastuualuejakoa. Kongon operaatioissa runsaan 2000 miehen joukkoa johti kaksi yli sadan miehen vahvuista kenraalin johtamaa esikuntaa. Strateginen, operatiivinen ja taktinen rajanveto

Kommodori Alafuzoff kolmas oikealta maastontiedustelussa EU:n poliisioperaatioiden (EUROPOL) esikunnassa Kongossa.

toiminnan johtamisessa vaikeutui jos senkin vuoksi, että strategisen tason komentajalla on tänään mahdollisuus vaikuttaa taktisen tason toimintaan suoraan ilman välikäsiä.

Toinen ilmeinen johtamiseen liittyvä haaste on johtamisjärjestelmien yhteensopivuus monikansallisessa ympäristössä. Kansallisten johtamisjärjestelmien keskustelukyky yli rajojen on vielä tänään ratkaistu vain osittain. Tämä vaikeuttaa kokonaisjohtamista ja ”yhteisen sävelen” löytämistä eri tasoille.

Hyvin oleellinen johtamiseen liittyvä kysymys on yhteistoiminnan järjestäminen eri osapuolten välille. Kongon operaatiossa EUFOR RD Kongon operaatiolla oli yhteistyösopuolena lähinnä YK-johtoinen MONUC-operaatio sekä EU-johtoiset turvallisuus- (EUSEC) ja poliisioperaatiot (EUPOL). Yhteistyö ”EU-kumppaneiden” kanssa oli saumatonta ja toimivaa ja oli avain operaation onnistumiselle. Yhteistyö EUFORin ja MONUCin välillä oli myös toimivaa, mutta samalla alueella rinnakkain toimivien kahden organisaation välinen ”institutionaalinen ärtymys” oli myös aistittavissa. Ajoittain eurooppalaiset sotilaat koettiin kutsumattomiksi vieraisiksi keräämässä rusinat pullasta aasialais-afrikkalais-amerikkalaisen operaation nenän edestä. Tämä ei kuitenkaan ollut yleinen eikä etenkään virallinen näkemys.

Uudet toiminta-alueet Afrikassa ja Aasiassa asettavat erityisvaatimuksia tiedonhallinnalle. Kongon operaatioalueella tämä tuli erityisen selvästi esille. Alueilla, joiden ominaispiirteinä on kehittymätön tiedonvälityksen infrastruktuuri, korostuu suusta suuhun välitettävän informaation ja huhujen merkitys. Haasteeksi muodostuu niin oikean informaation hallinta kuin kielteisten huhujen torjunta. Tiedusteluun ja tiedonhallintaan perustuvissa operaatioissa operaatioalueen kielen tai kielten hallitseminen muodostuikin avainkysymykseksi.

Tulevaisuuden monet haasteet

EU:n kriisinhallintatehtävät valmistaudutaan toteuttamaan sekä sotilas- että siviilioperaatioina. Tehtävät eivät ole toisiaan poissulkevia, sillä niitä voi sisältyä yhteen ja samaan operaatioon useita. Haasteena on selkeiden tehtävärajojen hämärtyminen ja myös kriisinhallinta- ja rauhanturvaoperaatioihin tunkeutuva asymmetria.

EU:n konfliktinesto-operaatioihin varaudutaan uusimman suunnittelun mukaan maailmanlaajuisesti. Taisteluosastojen strategisen kuljetuskyvyn kehittyminen on laajentamassa joukkojen suunniteltua toimintasädetä entistä kauemmas. Toimintasäteen kasvu lisää kuljetuskapasiteetin tarvetta todella merkittävästi, kun otetaan huo-

mioon joukkojen huollon järjestelyt operaation aikana. Oikea-aikainen ennalta ehkäisevä operaatio tulee kuitenkin varmasti edullisemmaksi kuin sodan lopettaminen voimakkein ja säästää myös rahalla mittaamattomia inhimillisiä kärsimyksiä.

Kaukaiset operaatioalueet asettavat lisävaatimuksia tehtävään lähetettävälle joukoille. Yksinkertaisimmillaan tämä tarkoittaa operaatioalueella käytettävän kielen alkeiden hallintaa ja parhaimmillaan syvää kohdealueen kulttuurien tunteista. Mainittu erikoisosaaminen onkin nousemassa sotilaallisten perustaitojen ohella rauhanturvaamisen avainkysymyksiksi. Taistelussa ”sydämistä ja mielistä” tarvitaan uusia valmiuksia.

Koska YK:lta puuttuvat nopean toiminnan vaatimat sotilaallisen suunnittelun ja johtamisen välineet, se on kääntynyt alueellisten turvallisuusorganisaatioiden puoleen. Sekä Nato että EU, mutta nyttemmin myös Afrikan unioni, ovat saaneet suorittaakseen YK:n valtuuttamia kriisinhallintaoperaatioita. Operaatioiden ja niiden suorittajien sekä operaatioiden johto- ja yhteistoimintasuhteiden lisääntyminen on luonut rauhaan ja vakauteen tähtäävästä operoinnista vaikeasti hallittavan tilkkutäkin. Vaikka selkeään tehtäväjakoon pyritäänkin, ei se institutionaalista eroavaisuuksista ja niiden välisistä intressiristiriidoista johtuen ole täysin ongelmatonta.

Yksittäisen suomalaisen rauhanturvaajan kannalta palvelee toiminta sekä YK:n, EU:n että Naton johtamissa rauhanturva- tai kriisinhallintaoperaatioissa yhtä ja samaa ylevää ja konkreettista tavoitetta - rauhaa. Tämä on asenne ja tähän velvoittavat perinteet.

Kirjoittaja, commodori Georgij Alafuzoff ylennettiin 6.12.2006 lippuamiraaliksi. □

Maimanan mellakasta selvittiin maltilla

Pettymys jälleenrakennuksen hitauteen turhauttaa Pohjois-Afganistanissa

Teksti: Tuomas Kainulainen

Levottomuudet Pohjois-Afganistanissa sammuvat yhtä nopeasti kuin syttyvätkin. Maimana rauhoittui helmikuun

7. päivän mellakoiden jälkeen. Mutta, kun etelässä ja idässä käydään vielä käytännössä täyttä sotaa ja pääkaupungissa Kabulissakin on rauhatonta, ääriainekset ovat löytämässä pysyvästi maan rauhallisiin pohjoisosiin, jossa ISAF-rauhanturvajoukkoja on vielä varsin vähän.

Sekasortoa on helppoa saada aikaan. Tavoite on selkeä:

kaikki länsimaalaiset on ajettava maasta, kirjoittaa reservin luutnantti Tuomas Kainulainen Afganistanista Naton johtamasta kriisinhallintaoperaatiosta.

Tuomas Kainulainen

Norjalaisjohtoisessa ISAF-kriisinhallintaoperaation PRT:n (Provincial Reconstruction Team) tukikohdassa Maimanassa Muhammad-pilapiirroksien takia pidetty mielenosoitus muuttui 7. helmikuuta aseelliseksi hyökkäykseksi tukikohtaa vastaan.

Pilakuvista aseelliseen hyökkäykseen

Mielenilmauksen piti olla pilakuvat tuomitseva uskonnollinen tilaisuus päämoskeijalla. Paikallisviranomaiset lupasivat, ettei asia aiheuta ISAF-sotilaille mitään.

Moskeijassa pidettiin kuitenkin maanantaina 6.2. uskonnollis-poliittinen agitaatiopuhe, joka muutti hetkessä kaiken. PRT-tukikohdassa pidettiin

tuona iltana kaiken varalta kriisipalaveri. Rauhanturvaajaryhmille jaettiin suojaustehtävät, leirin vartiointia tehostettiin ja vartijoille selvitettiin tilanne mielenosoituksen varalta.

Aamulla oli vielä rauhallista, kunnes yhtäkkiä arviolta tuhat ihmistä kokoontui kaupungin keskustassa sijaitsevan tukikohdan porteille.

Mielenosoittajilla oli kymmeniätuhansia kiviä kuorma-autoilla paikalle tuotuna. Joukkoon oli soluttautunut myös aseistettuja ääriryhmien edustajia.

Lopulta sadat hyökkääjät yrittivät tunkeutua tukikohtaan. Mellakoijat heittivät aluksi kiviä ja polttopulloja muurin yli tukikohdan alueelle. He saivat rikottua myös tukikohdan portit. Pääportin suojaksi tuotu norjalaisajoneuvo tuhoutui tulipalossa täysin. Autossa oli paljon patruunoita ja

kranaatteja, jotka räjähtelivät roihun aikana. Paikalliset vain hurrasivat aikaansaannokselleen.

Hyökkääjät alkoivat myös tulittaa tukikohtaa rynnäkkökivääreillä ja heitellä alueelle käsikranaatteja. Jäljistä päätellen jotkut osumat seinissä oli ammuttu singolla. Lisäksi tukikohdan viereiseen rakennukseen puhkaistiin hyökkäyksen aikana reikä, josta rauhanturvaajia tulitettiin haulikolla ja kiväärillä.

Räjähdyksistä aiheutunut paine tuntui korvissa. Sirpaleilta piti suojautua jatkuvasti, mutta pahinta oli, ettei katoille vierivistä esineistä aina osannut sanoa, oliko kyseessä kivi vai kranaatti. Kivetkin kyllä sattuivat peevelisti.

Kuva ISAF.

Norjalaisajoneuvo sytytettiin polttopuilla.

Kahden tunnin jälkeen hyökkäyksen alusta tukikohdan etupuolen portit oli tuhottu, suojana ollut ajoneuvo palanut sekä toinen osin tuhoutunut. Kaksi vartiokoppia oli tulossa, ja alueella oli useita pieniä paloja.

Rauhanturvaajat ottivat yhteyttä paikalliseen poliisiin, jolta ei kuitenkaan saatu apua.

Varoituslaukauksia ja kyynelkaasua

Norjalaisjoukot yrittivät hajottaa rynnistävän väkijoukon kumiluodeilla, kyynelkaasulla ja sokaisukranaateilla siinä onnistumatta. He saivat kuitenkin näillä lievemmillä voimakeinoilla aina hetkellisesti hillittyä yleisön rynnäköä.

Suomalaiset rauhanturvaajat eivät voineet käyttää joukkojenhallintavälineitä.

Varoituslaukaukset ovat suomalaisotilaan ainoa vaihtoehto itsepuolustuksen jälkeen, koska mellakantorjunta ja siihen tarvittava välineistö kuuluu Suomessa poliiseille.

Siinä vaiheessa oikeuksien puute muodostuu ongelmaksi, jos suuren riskin mellakka- ja mielenosoitustilanteissa ei ole mukana sotilaita, jotka saavat käyttää joukkojenhallintavälineitä. Sellaisessa tilanteissa olisi hyvä, että suomalaisillakin olisi oikeus välineiden käyttöön.

Suomalaiset ampuivat 56 varoituslaukausta mellakan hillitsemiseksi.

Onneksi edes yksi norjalainen sotilastarkkailuryhmä oli tukikohdassa eikä ulkona partiossa, kuten suomalainen ryhmä, vieläpä kontingentin komentajan ja lakimiehen kanssa. Tukikohdassa oli tapahtumahetkellä kaiken kaikkiaan 12 suomalaista. Kahdeksan suomalaista oli partioimassa parin tunnin ajomatkan päässä. Heille annettiin käsky odottaa tilanteen rauhoittumista ja siirtyä suojaamaan Maimanan lentokenttää.

Tukikohdassa oli lisäksi kuuden henkilön vahvuinen ruotsalaisryhmä huoltamassa varusteitaan. Ruotsalaiset asensivat tukikohdan sisäpuolelle myös viuhkamiinan mahdollisen tunkeutumisen estämiseksi.

ISAF-joukkojen F-16-hävittäjäkoneet hälytettiin suojaamaan tukikohtaa, mutta jyllän lisäksi niistä ei paljon apua ollut.

Suojanaamari oli yllä runsaat kaksi tuntia kirvelevän kaasun takia. Tuuli nimittäin toi sen myös tukikohtaan. Tulipahan samalla testattua suodattimen toimivuus.

Uhkaavin tilanne oli puolilta päivin, kun tukikohtaa ei voitu enää evakuoita. Varoistutulella ja kyynelkaasulla ihmiset saatiin pidettyä tukikohdan ulkopuolella.

Voi vain kuvitella, miten olisi käynyt, jos järjestäytynyt sotilasjoukko olisi yrittänyt sisään tukikohtaan. On-

neksi ei yrittänyt. Varoituslaukauksilla pärjättiin, vaikka tukikohdassa oli kaiken kaikkiaan vain viitisenkymmentä rauhanturvaajaa.

Lisävoimien saapuminen vei tunteja

Tilanne rauhoittui vasta, kun tukikohdan viereisessä rakennuksessa ollut paikallispoliisin osasto avasi tulen ja ISAF:n nopean toiminnan QRF-joukkue saapui paikalle.

Lisävoimien tulo paikalle kesti lähes viisi tuntia kahakan alkamisesta. Tukikohta oli siihen mennessä kärsinyt huomattavia vahinkoja.

Myöhemmin paikalle saapui joukkueellinen brittisotilaita. Kyllä oli olo ilahtunut, kun osasto kaartoi pihaan.

Viidestä mellakassa vammoja saaneesta norjalaisotilaasta vain kaksi lopulta evakuoitiin sairaalahoitoon Mazar-i-Sharifiin.

Tikkejä tuli ja lähinnä sirpalevammoja, mutta yhtä katolla ollut norjalaisista ammuttiin kypärän läpi. Tuuri oli melkoinen. Luoti oli tehnyt vain hie-noisen ”verijakauksen” miehen päälle. Ja tikkien jälkeen - ei kun katolle takaisin. Suomalaisia ei loukkaantunut kahakassa. Arvioiden mukaan tulitukessa kuoli neljä paikallista hyökkääjää ja lähes 20 haavoittui.

Tilanne oli yli seitsemän tuntia hyvin tukala. Mellakka ei ollut vain väkivaltainen mielenosoitus, vaan tukikohtaan yritti tunkeutua organisoitunut ryhmittymä, jonka hyökkäys oli ennalta suunniteltu. Yhtäkkiä kriisinhallintajoukko totesi olevansa taistelussa jonkin ryhmittymän kanssa.

Tukikohdan sotilailla ei ollut muuta mahdollisuutta kuin puolustautua aseellista hyökkäystä vastaan ja toivoa apujoukkojen saapuvan paikalle mahdollisimman pian.

Rauhallisuus ratkaisi

Onnistuneeseen puolustustoimintaan on useita syitä. Tavoite oli selvittää mahdollisimman pienellä voimankäytöllä ja vahingoilla, mikä lopulta onnistui. Kaikilla oli äärimmäisen hyvä itsekuri, mikä oli tilanteen kannalta merkittävää. Joukkoa kiiteltiin ammattimaisesta ja maltillisesta toiminnasta. Rauhallisuus ja yhteistyökyky näyttää olevan poh-

joismainen piirre.

Erityisen ansiokasta oli PRT:n apulaiskomentajan, everstiluutnantti Jari Vaaran toiminta.

Komentajan sijaisena toiminut Vaara oli itse rauhallinen, jotta pystyi analysoimaan tilannetta eikä hermostuttanut alaisiaan. Vaara johti tilannetta niin sanotusti edestä, eikä ollut vieressä neuvomassa.

Tukikohdassa oli tuolloin noin 100 rauhanturvaajan ja erityisasiantuntijan alueellinen jälleenrakennusryhmä PRT, joka ylläpitää ja kehittää turvallisuusrakennetta eli poliisia, oikeuslaitosta ja rajapoliisia. Tehtävät ovat tiedonhankintaa, tiedon analysointia ja laitosten jälleenrakentamista. Tällä hetkellä PRT:n vahvuus on jo runsaat 150 norjalaista, suomalaista ja latvialaista sotilasta.

Uusiin mellakoihin varauduttiin

Keskiviikkona ja torstaina tukikohtaa vahvennettiin voimakkaasti uusien mellakoiden varalta.

Vielä perjantaina tilanne oli koko päivän odottavan jännittynyt mutta rauhallinen. Arviolta 1 400 ihmistä kokoontui kolmen kilometrin päässä sijaitsevaan moskeijaan pyhäpäivän rukoushetkeä varten. Kokous sujui kuitenkin rauhallisesti, ja paikalliset palasivat tilaisuuden jälkeen kotiin.

Lauantaina Maimanan kaupungin kadut näyttivät taas hiljaisilta. Tukikohdassakin palattiin normaaliin päiväjärjestykseen, ja partiot lähtivät kaduille selvittämään kaupunkilaisten mielialoja.

Suurin osa asukkaista tervehti iloisesti rauhanturvaajia, kuten ennenkin, mutta myös varautuneita katseita oli huomattavissa. Lapset heittelivät iloi-

sesti toisiaan kivillä, koska lumi oli jo sulanut kokonaan. Rauhanturvaajia vastaan ei enää kiviä sinkoillut.

Sunnuntaina suomalainen tarkkailuryhmä kävi tapaamassa Maimanan pormestaria Khair Mohammadia keskustellakseen viimeaikaisista tapahtumista ja maakunnan tulevaisuudesta.

Pormestari sanoi olevansa hyvin pahoillaan ja häpeissään tapahtuneesta. Hän yritti tähdentää, että vain pieni osa kaupunkilaisista osallistui mellakointiin. Hän vakuutti, että viranomaiset tekevät kaikkensa, jotta vastaavaa ei enää pääsisi tapahtumaan.

Suurin huolenaihe oli, että mellakoiden takia kaikki kansainvälisten avustusjärjestöjen edustajat evakuoitiin kaupungista ja rauhanturvaajat olivat viikkoja ainoat länsimaalaiset alueella.

Suomalaiset vakuuttivat pormestarelle, että ISAF pysyy alueella ja toimii yhteistyössä paikallisviranomaisten, ar-

Kuva ISAF.

Norjalaiset yrittivät torjua mellakkaa kyynelkaasulla.

Kuva ISAF.

Suojanaamareita jouduttiin pitämään useita tunteja.

meijan ja poliisin kanssa niin kauan kuin turvallisuustilanne sitä vaatii - vielä vuosia. Tavoitteena, että avustusjärjestöt pääsisivät jatkamaan työtään mahdollisimman nopeasti.

Ainakin toistaiseksi ääriainesten tavoitteet saada rauhanturvaajat lähemmään epäonnistui. Viha kytee kuitenkin edelleen pinnan alla.

Valtapolitiikka väkivallan motiivina

Vaikka nykyiset levottomuudet Afganistanissa ovat keskittyneet maan eteläisiin provinssihin, ovat iskut viimeisen puolentoista vuoden aikana yleistyneet myös maan pohjoisosissa. Pohjois-Afganistanissa väkivallan taustalla eivät kuitenkaan ole uskonnolliset motiivit, vaan valtapolitiikka. Afganistanin keskushallinnon vahvistuminen, aseistariisuminen, ISAF:n läsnäolon kasvu ja pinnan alla kytevät paikalliset konfliktit aiheuttavat hermostuneisuutta paikallisten sotapäälliköiden keskuudessa.

Uzbekkienemmistöinen Faryabin provinssi on perinteisesti kuulunut kenraali Abdul Rashid Dostumin ja tämän Jumbesh-puolueen tukialueeseen. Presidentti Hamid Karzai on pyrkinyt vahvistamaan otettaan maan pohjoisosista, mikä ei ole ollut Pohjois-Afganistanissa valtaapitävien entisten sotapäälliköiden mieleen. Heistä useat taistelivat ensiksi Neuvostoliiton miehistystä ja sittemmin talibaneja vastaan.

Käsi kädessä Afganistanin hallituksen otteen vahvistumisen kanssa käy kysymys paikallisten sotilaskomentajien aseistariisumisesta. Ase on Afganistanissa statuskysymys, eikä ero aseiden tuomasta vallasta ole monellekaan komentajalle helppo. Useat komentajat pelkäävät aseistariisumisen olevan myös maan valtaväestön, pataanien juoni heikentää Afganistanin pohjoisosia asuttavia uzbekkeja, tadjhikkeja ja turkmeeneja. Tilannetta vaikeuttaa entisestään matalan tason sodankäynti sotilaskomentajien välillä Faryabin syrjäseuduilla.

Afgaanisanonnan mukaan ”poli-

tiikka tarkoittaa Afganistanissa unikkaa”. Faryabin provinssissa ei ole merkittävää oopiuminviljelyä, mutta häilyvä rajalinja Turkmenistaniin on tehnyt Faryabista kauttakulkuprovinsin huumeiden salakuljetukselle. Huumeiden mukana on tullut korruptio, mikä syö paikallisviranomaisten uskottavuutta tavallisten afgaanien silmissä.

Valtaosa Faryabin väestöstä on ISAF:n läsnäoloon tyytyväisiä. Toiveet jälleenrakennuksesta ja alueen kehittämistä ovat kuitenkin korkeat. Pettymys muutoksen hitauteen saattaa hyödyttää niitä voimia, jotka eivät halua nähdä Afganistanin demokratisoitumisen onnistuvan.

Kirjoittaja on PRT Maimanan mediaupseeri. □

Mahdollinen rauha: Neuvottelupöydältä todellisuudeksi

Teksti: Kalle Liesinen

Tulitauon, aselevon ja rauhansopimuksen erojen luulisi olevan selvillä kotiläksynsä tehneille toimittajille. Silti niissäkin riittää pohittamista; jos todellinen tahto rauhaan on olemassa, rauhanprosessi voi kulkea kestävään lopputulokseen monia teitä. Prosessia pitää kuitenkin ohjata huolella ja todellisuus tunnustaen.

Indonesian Acehissa rauhaa yritettiin saada aikaan tulitaukosopimuksen (the Cessation of Hostilities Agreement, CoHA) ja sitä seuraavien neuvottelujen avulla jo vuonna 2002. Yritys romahti alkukesällä 2003. Molemmat osapuolet ovat jälkepäin syyttäneet toisiaan tulitauon käyttämisestä omien asemien vahvistamiseen. Asiassa lienee perääkin, koska Indonesian hallitus kykeni maakunnassa aloittamaan historiansa toiseksi suurimman soti-

Useammin kuin kerran olen vastannut tiedotusvälineiden kysymykseen, miksi rauha Sri Lankassa ei onnistu, kun Indonesian Acehissa se näytti niin helpolta. Vastausta ei ole tarvinnut pitkään etsiä: Sri Lankassa oli ennen nykyistä sotajaksoa voimassa vain aselepo. Acehissa puolestaan pantiin toimeen jo valmiiksi neuvoteltu rauhansopimus. Vastaus on helppo, mutta kysymys saa miettimään, kuinka moni tulee ajatelleeksi rauhan rakentamisen käytännön yksityiskohtia ja eri puolilla väijyviä karikoita.

lasoperaation samana päivänä, jona neuvottelut katkesivat.

Suostuminen Martti Ahtisaaren johtamiin rauhanneuvotteluihin sodan vielä jatkuessa esti tulitauon väärinkäytön, joskin jatkuvien aseellisten kahakoiden hinnalla. Menettely osoitti,

ettei rauhan välttämättä tarvitse edetä tulitauon ja aseleposopimuksen kautta rauhansopimukseen tai sitä vastaavaan asiakirjaan. Kun on halu sopia, muu voidaan yleensä järjestellä toimivaksi.

Isät ja äidit

Rauhan ensimmäinen ja tärkein edellytys on molempien osapuolten halu rauhaan. Rauhantahdon olemassaoloa ei kannata päätellä julkisuuteen suunnatuista lausumista, jotka lähes poikkeuksetta todistavat lausujansa hyvyttä ja vastapuolen pahuutta. Kuka edes haluaisikaan esiintyä sotaintoisena, kun sellaisena uskottavuuskin on koetuksella Pohjois-Korean tapaan.

Syvällisesti käytännön rauhantyöhön paneutuneiden asiantuntijoiden, kuten Martti Ahtisaaren, työn lähtökohdaksi on rauhan edellytysten selvittäminen suorilla keskusteluilla niiden poliittisten johtajien kanssa, jotka voivat tehdä päätöksiä. Ennen sitä on kyettävä mää-

Presidentti Martti Ahtisaari vieraili AMM:ssä elokuussa 2005.

rittämään sopijaosapuoli - eikä sekään ole aina kovin helppoa, kuten kansainvälinen yhteisö juuri oppii Irakissa. Lisämukia asiaan tulee, kun sodasta ja rauhasta päättää ihminen, joka on Interpolin etsintäkuuluttama rikoksisista ihmisyyttä vastaan ja rauhan ohella joutuu valitsemaan oman tuhonsa. Kannattaako kaikkia rottia ajaa nurkkaan, ellei itse ole valmis taistelemaan loppuun asti?

Varsinainen päätösvalta piiloutuu usein monikerroksisen diplomatian, protokollan ja edusmiesten taakse. Tällä tavalla suojautuvien päätöksentekijöiden tapaaminen voi olla hankalaa tai mahdotonta. Sekä terrorismisyytöstensä vuoksi pakoileva että neuvottelupuskureita käyttävä Sri Lankan tamilijohtaja Velupillai Prabhakaran on lähes yhtä vaikeasti löydettävä henkilö kuin Osama bin Laden. Hän on kuitenkin ehdoton päättäjät, joka luopunee vallastaan vain kuolemansa kautta. Neuvottelu hänen etäpääteittensä kanssa on jatkuvaa tarpomista syvässä suossa, johon hyväuskoiset rauhaneläyttäjät helposti sortuvat.

Myös demokratia saattaa olla ongelmallinen rauhaneläyttäjän kannalta. Indonesian hallitus salasi Aceh-neuvottelujen sisällön maan parlamentilta. Toiminnastaan Nobel palkinnon saajaksikin ehdotettu Indonesian presidentti Susilo Bambang Yudhoyono saattoi Indonesian ensimmäisenä suorilla kansanvaaleilla valittuna presidenttinä ottaa poliittisen riskin hyvästä syystä. Neuvotteluvalltuuksien ja siihen liittyvien reunaohjeiden hankkiminen Indonesian kansanedustuslaitokselta olisi varmaankin edelleen menossa, jos siihen olisi ajaututtu.

Rauhan kätilöt

Rauhansopimuksen siirtäminen neuvottelupöydästä käytäntöön vaatii kätilönsä. Niistä itsestään selvimpänä pidetään paikalla toimivaa kriisinhallintaoperaatiota, mutta myöskään muun kansainvälisen yhteisön koordinoitua tukea ei pidä aliarvioida.

Acehissa ei valtion sisällä voitu muodollisesti neuvotella rauhansopimusta vaan asiakirjan nimeksi tuli muistio yhteisymmärryksestä (Memorandum of Understanding, MoU). Tuollaisen sopimuksen todellinen sito-

Kalle Liesinen

vuus riippuu sen tukena olevista voimista. Indonesianlaiset olisivat voineet sopia asioista keskenään, mutta varsinaisen painoarvonsa sopimus sai Euroopan Unionin ja viiden Aasian maan ryhtyessä sen valvojiksi. Se lisäsi herkkujen sisäpoliittisten pelimahdollisuuksien joukkoon myös Indonesian ulkoiset suhteet ja korotti pelimerkit paljon suuremmiksi kuin Indonesian syrjäinen maakunta olisi muuten saanut. Niinpä Aceh'n yritys otettiin vakavasti myös saaristovaltion keskiössä.

Euroopan Unioni kykenee ilman perustuslakiaankin esiintymään varsin yhtenäisenä ja määrätietoisena toimijana. Se ei ole poliittisesti heikko, kuten norjalaisvetoinen Sri Lankan aseleposopimuksen pohjoismainen valvoja-ryhmä, eikä hajanainen kuten YK usein on jäsentensä eri suuntiin johtavien intressien vuoksi.

Vaikka sopimuksissa harvoin mainitaan kansalaisjärjestöjä, niillä voi olla sopimusten tukemisessa suuri rooli. Tarkkaan ottaen myös presidentti Martti Ahtisaaren Crisis Management Initiative, CMI on tällainen kansalaisjärjestö, mutta myös ruohonjuuritason järjestöt auttavat rauhan rakentamisessa.

Vapaan järjestökentän toimijoilla saattaa kuitenkin olla myös rasitteensa. Ne eivät ole koordinoitavissa ja niiden omat intressit saattavat joskus toimia myös rauhaa vastaan. Monet hyvääkin tarkoittavat liikkeet, kuten uskonnolliset tai ihmisoikeusjärjestöt saatetaan

kohdemaissa kokea ylimielisiksi tunkeilijoiksi ja kulttuurivihollisiksi. Tietysti sitä arvioidessa kannattaa muistaa suomalainen sananlasku: ”Se koira alähtää, johon kalikka kalahtaa”. Vaikeiden asioiden ajoituksen on kuitenkin oltava oikea ja rauhanprosessin pitävissä sekä osapuolten kannalta hyväksyttävissä käsissä.

Järkevät vanhemmat

Rauhan ei välttämättä tarvitse tulla sydäimestä, joskin siitä olisi apua. Järkirauha saattaa olla hyvinkin kestävä olotila ja ajan mittaan vahvistua sydämen asiaksi. Suomalaiset tunnistavat mekanismin omakohtaisten kokemusten kautta. Acehissa sissien romahtanut sotilaallinen tilanne ja sittemmin hyökyaalto osoittivat rauhan suuntaan; järki voitti, vaikka sydän olisi yhä sotinut. Suomalainen - tai acehilainenkaan - käytännöllisyys ei kuitenkaan ole yleinen hyve maailmalla, jossa jaksetaan loputtomasti kahinoida vaikkapa Aleksanteri Suuren perinnöstä, oman kunnian puolesta tai kasvojen menettämistä vastaan.

Joissain tilanteissa rauhan vaakauppiin riittää ulkopuolinen inhimillinen voima. Parhaan tuloksen saavuttaa, kun käytössä on sekä rahaa että kriisinhallintakapasiteettia. Jopa uskonnoista riidellessä rahan jumalalla on varsin paljon sanan sijaa. Päättäjien lisäksi myös tavallisten ihmisten tulee havaita rauhan siunaus lähiympäristössään mahdollisimman nopeasti ja mahdollisimman selvänä. Silloin he eivät ole enää houkuteltavissa uusiin selkkauksiin. Tässä työssä kansalaisjärjestöjen voima näkyy. Ne pystyvät suuntaamaan vaikutuksensa nopeasti tavallisten ihmisten ulottuviin, kun moni virallinen avustustoiminta kiertää ja kuluu byrokratiassa yli ihmisen lyhyen muistin.

Rauhansopimuksen kriittisiä hetkiä ovat sen ensimmäiset päivät ja alun euforian jälkeinen pettymys asioiden hitauteen. Aceh'n sopimuksen loistavin piirre oli sen valvojan kannalta sopimukseen rakennettu tavoiteporrastus. Sopimuksen aluksi piti kuukausittain kerätä sisseiltä määrätty määrä aseita, jonka vastineeksi hallitus poisti sovitun määrän taistelujoukkojaan. Väli-tavoitteet olivat niin pieniä askeleita,

Kuva Kalle Liesinen.

Vain toimivat aseet laskettiin Aceh'n aseriisunnassa. Epäilyttävät kokeiltiin.

ettei kumpikaan osapuoli tuntenut vaarantavansa asemaansa. Niistä ei myöskään kehdattu kokonsa vuoksi tehdä kompastuskiviä koko rauhanprosessille. Nuo palaset kuitenkin muodostivat yhdessä perustan koko prosessin onnistumiselle. Toimet olivat käytännöllisiä ja todennettavissa sekä edellyttivät jatkuvaa työtä toteutuakseen. Järkevät vanhemmat pitävät yleensäkin huolta siitä, ettei jälkikasvulta puuha lopu.

Kasvuympäristö

Martti Ahtisaari on tunnettu siitä, että hän ei anna sanojen liiemmästi hämätä itseään, vaikka onkin hyvä sanan käyttäjä. Aasialaiset neuvottelijat ovat hyväntahtoisesti kuvanneet häntä despoottiksi neuvottelupöydässä silloin, kun asiasta puhuminen pyrki unohtumaan. Ahtisaaren vahvuus on siinä, että hänen työnsä tulos on ollut käytäntöön pantavissa. Toimeenpanijan kannalta kriisin ratkaisua koskeva dokumentti voidaan pilata kolmella tavalla; sopimus on niin ylimalkainen, ettei sitä voi toteuttaa; sopimus on niin yksityiskohtainen, että sitä joudutaan rikkomaan tai kolmanneksi; sopimuksessa ei ole sovittu vaikeista asioista, vaan ne on piilotettu sanahelinän alle.

Käytäntöön johdettuna paraskaan sopimus ei voi ottaa huomioon kaikkia yksityiskohtia, joita toimeenpanon aikana voi tulla esille. Siltä varalta sopimukseen kannattaa liittää - kuten

Acehin tapauksessa tehtiin - määrittely siitä miten ja kuka ratkaisee toimeenpanon aikana syntyneet kiistat. Acehissa rakennettiin paikallistasolta alkava mekanismi asioiden käsittelyyn siten, että viime kädessä Martti Ahtisaari olisi sanellut lopullisen ratkaisun sopimuksen hengessä, jos sitä olisi tarvittu.

Kiistakysymysten ratkaisumekanismissa saattoi kuitenkin olla Aceh'n sopimuksen heikoin kohta sopijaosapuolten asemasta johtuen. Indonesian parlamentin jälkeensä tekemät rajoittavat, mutta perustuslain mukaiset tulkinnot Aceh'n itsehallinnon määrästä

Kuva Kalle Liesinen.

Kuvaa Aceh'n tsunamirannikolta Chalangista. Rauhan sallima jälleerakennustyö näkyy peltikattoina ja jopa pienenä "satamana".

aiheuttivat närästystä maakunnassa. Indonesian hallitus ei kuitenkaan voinut mitään maansa perustuslaille ja vielä vähemmän ulkopuolinen auktoriteetti saattoi siihen puuttua. Onneksi pulmakysymykset olivat tavallisten kansalaisten kannalta niin etäisiä, että poliittisten johtajien määrätietoinen toiminta riitti pitämään asiat raiteillaan.

Kaikilla sodilla ovat omat syvät syynsä, joiden perkaaminen edellyttäisi ihmisoikeustuomioistuimien ja tuuskomissioiden tapaista toimintaa. Aceh'n rauhanprosessi on tätä kirjoitettaessa loppusuorallaan. Viimeinen iso kokonaisuus on paikallisvaalien toteutus joulukuussa. Maakunnan rauha koskee kuitenkin vain jättiläismäisen maan yhtä kolkkaa eikä sielläkään ole kaikkia asioita selvitetty. Indonesia ei ole vielä valmis kaivamaan luurankojaan esille ja ne kummittelevat yhä saaristovaltion painolastina myös Acehissa. Niinpä kansainvälisen yhteisön työ ei lopu. Taimi on istutettu, mutta siitä pitää huolehtia vielä vuosien ajan.

Eversti evp Kalle Liesinen on työskennellyt siviilikriisinhallinnan operatiivapäällikkönä Sri Lankassa vuosina 2004-2005, johtanut aseriisunnan toteutuksen Acehissa vuonna 2005 ja toiminut Aceh'n rauhansopimuksen tarkkailuorganisaation varajohtajana vuonna 2006. □

Siviili- ja sotilastoimien yhteensovittaminen EU:n kriisinhallinnassa

Teksti: Krista Salo

Euroopan unioni on moniulotteinen toimija kriisinhallinnassa, mutta sen suurena haasteena on tehokas toiminta operaatioalueella. Onnistunut siviili-sotilaskoordinaatio (CMCO) lisäisi vaikuttavuutta ja vähentäisi toimintojen päällekkäisyyttä. Yksi Suomen EU-puheenjohtajuuskauden painopisteistä CMCO-työ. Siinä keskitytään erityisesti siviili-sotilaskoordinaation valtavirtaistamiseen ja tilannetietoisuuden parantamiseen EU:n kriisinhallintaoperaatioissa.

Maailma on merkittävästi muutunut Suomen ensimmäisestä EU-puheenjohtajuudesta vuonna 1999. Tuolloin Helsingin Eurooppa-neuvostossa päätettiin kehittää EU:lle konkreettisia välineitä kriisinhallinnan alalla ja laadittiin Helsinki Headline Goal eli sotilaallisia voimavaroja koskeva yleistavoite. Myös tarve nopean toiminnan joukkojen kehittämisestä mainittiin. Päätökset Euroopan turvallisuus- ja puolustuspolitiikan sekä sen instrumenttien kehittämisestä ovat osoittautuneet tärkeiksi, sillä tämän päivän Euroopan unioni joutuu toimimaan hyvin haasteellisessa strategisessa ympäristössä. Suurimmat uhkat tulevat heikoista tai hajoavista valtioista ja ei-valtiollisista toimijoista, kuten terroristiverkostoista tai järjestäytyneestä rikollisuudesta. Kriisinhallinnassa kyky kattavaan ja tarvittaessa nopeaan toimintaan on välttämätön lähtökohta toiminnalle.

Tarve siviili- ja sotilaskoordinaatiolle

Verrattuna muihin kriisinhallintatoimijoihin EU:lla on käytössään ainut-

laatuisen laaja keinovalikoima kattaen humanitaarisen avun, kehitysyhteistyön, taloudelliset ja kauppaan liittyvät keinot sekä siviili- ja sotilaallisen kriisinhallinnan. Haasteena on käyttää näitä instrumentteja koordinoitusti, jotta toiminta olisi mahdollisimman tehokasta. EU ei ole useinkaan pystynyt hyödyntämään keinovalikoimaansa täysipainoisesti tai välttämään päällekkäistä toimintaa. Syitä tähän voidaan hakea mm. EU:n pilarirakenteesta tai siviili- ja sotilaskriisinhallintaoperaatioiden erilaisista rahoituslähteistä ja komentorakenteista.

Kokemukset kriisialueilta, kuten Bosniasta, Kosovosta, Afganistanista, Irakista, Sudanista (Darfur) ja Kongosta, nostavat esiin tarpeen paremmasta siviili- ja sotilasinstrumenttien koordinoinnista. Monet EU-operaatioista ovat olleet luonteeltaan siviili-sotilasoperaatioita, joista hyvänä esimerkkinä on Bosnia. EU:lla on Bosniassa sekä sotilasoperaatio että poliisimissio ja lisäksi se avustaa instituutioiden ja yhteiskunnan jälleenrakentamista. Balkanin tilanteen opetuksena on ollut, että aivan operaation alkuvaiheista alkaen tarvitaan niin sotilaallisia kuin siviili-instrumentteja sekä niiden hyvää yhteensovittamista.

Krista Salo

Kolmen puheenjohtajamaan aloite

Siviili-sotilaskoordinaation (CMCO) tehostamiseen liittyvän työn ytimessä on Ison-Britannian, Itävallan ja Suomen laatima muistio siviili-sotilaskoordinaation parantamisesta EU:n kriisinhallinnassa. Kolmen peräkkäisen puheenjohtajamaan yhteispaperissa kuvataan siviili-sotilaskoordinaatioon liittyviä ongelmia ja tarpeita yleisellä tasolla. Lisäksi paperi on toiminut kehikkona Ison-Britannian, Itävallan ja Suomen puheenjohtajuuksien toiminnalle ja tavoitteille.

Ison-Britannian CMCO-aloite johti kokonaisvaltaista operaatiosuunnittelua koskevan konseptin laatimiseen. Tavoitteena oli kehittää toimintatapoja ja menetelmiä, joiden avulla kaikki kriisialueella olevat unionin toimijat ot-

taisivat toisensa paremmin huomioon suunnitteluprosessin alusta lähtien. Kokonaisvaltainen suunnittelu soveltuu lähestymistapana kaikkiin EU-johdoisiin operaatioihin, joissa on mukana useampi kuin yksi EU:n instrumentti. Tällaisia operaatioita ovat esimerkiksi siviili-sotilasoperaatiot tai siviilioperaatiot, joissa on sotilaallinen tuki- tai suojeluelementti. Kokonaisvaltaista suunnittelua voidaan käyttää myös esimerkiksi kahden samanaikaisen siviilimission koordinoimiseen. Niin ikään tämä suunnittelutapa soveltuu kaikkiin kriisinhallinnan vaiheisiin konfliktinestosta konfliktin jälkeiseen toimintaan.

Koska brittien puheenjohtajuuskaudella keskityttiin konseptuaaliseen työhön, Itävalta valitsi käytännönläheisen lähestymistavan CMCO-asioihin ja tarkasteli niitä operaatioiden näkökulmasta. Aloitteen ytimessä oli operaatioiden toimeenpano ja etenkin niiden hoito kenttätasolla siten, että EU:n eri toimijat tehostaisivat yhteistyötään paremman vaikuttavuuden saavuttamiseksi. Institutionaalisisella tasolla keskeisinä kysymyksinä olisivat olleet siviili-sotilassolun ja operaatiokeskuksen roolit, mutta Itävalta rajasi institutionaalisen ja strategisen tason pois aloitteestaan pitäytyen täysin kenttätason kysymyksissä. Lisäksi Itävallan tavoitteena oli kokonaisvaltaista operaatiosuunnittelua koskevan konseptin soveltaminen käytäntöön. Tältä pohjalta laadittiin kokonaisvaltaiset katsaukset EU:n toimista Acehissa, Darfurissa ja Bosnia-Herzegovinassa.

Itävallan kaudella tehdyssä työssä havaittiin tarve parantaa tiedonkulkua EU:n eri toimijoiden kesken kenttätasolla. Suomi onkin jatkanut siviili-sotilaskoordinaation kehittämiseen tähtäävä työtä omalla puheenjohtajuuskaudellaan keskittyen yhteisen tilannetietoisuuden parantamiseen kriisinhallintaoperaatioissa.

Suomen lähestymistapana yhteisen tilannetietoisuuden parantaminen

Suomen aloite yhteisen tilannetietoisuuden parantamiseen liittyen tukee unionin kokonaisvaltaista lähestymistapaa kriisinhallinnassa ja edistää siviili-soti-

lastoimien yhteensovittamista. Työssä keskitytään EU-toimijoiden välisiin tiedonkulun vaatimuksiin yhteisen tilannekuvan luomiseksi ja henkilöstön turvallisuuden parantamiseksi kenttätasolla. Myös yhteistyön merkitystä EU:n ulkopuolisten toimijoiden, kuten YK:n, ETYJ:n ja Naton, kanssa halutaan korostaa. Keskeisenä pyrkimyksenä on vahvistaa toimintakulttuurin muutosta, mikä tapahtuu yhteistä tilannetietoisuutta edistävien ajatustapojen ja toimintakäytäntöjen myötä. Avainsanana onkin siviili-sotilaskoordinaation valtavir-

ta edistävän kulttuurin kehittäminen on keskeinen tekijä tiedonjakamisessa ja yhteisen tilannekuvan luomisessa. Se lisää myös tietoisuutta siitä, minkälaista tietoa alueen muut toimijat tarvitsevat. Lisäksi onnistuneen siviili-sotilaskoordinaation edellytyksenä ovat selkeät mandaatit, jotka ottaisivat huomioon myös muiden (EU-) toimijoiden roolit ja tehtävät operaatioalueella. Tarkasti määritellyt roolit ja tehtävät paitsi edesauttavat yhteistyötä myös selkeyttävät komentoketjua ja vähentävät toimintojen päällekkäisyyttä. Yhteisen tilannetietoisuuden parantami-

Kuva Puolustusvoimat.

EU:n korkea edustaja Javier Solana ja puolustusministeri Seppo Kääriäinen.

taistaminen eli sen saattaminen osaksi normaalia toimintaa.

Suomen EU-puheenjohtajuuskauden alkupuolella järjestettiin Brysselissä työseminaari, johon kutsuttiin asiantuntijoita eri operaatioista, sotilasesikunnasta, puolustusvirastosta, komissiosta ja jäsenmaista. Seminaarissa käsiteltiin käytännön esimerkkien kautta tiedonkulun ongelmia, joita eri operaatioissa oli havaittu. Lisäksi pyrittiin määrittämään kriisinhallintatoimijoiden tiedonvaihtoon liittyviä tarpeita ja vaatimuksia, joiden avulla on tarkoitus laatia suosituksia tulevalle CMCO-työlle. Mitään yksityiskohtaista konseptia ei ole tarkoituksenmukaista laatia, sillä olosuhteet vaihtelevat huomattavasti operaatioiden välillä ja paikallisille ratkaisuille on jätettävä tilaa.

Seminaarissa esitetyt operaatioiden asiantuntijoiden käytännön esimerkit osoittivat, että yhteistyötä ja luottamus-

nen onkin kaikkien toimijoiden eduksi, sillä se lisää kriisinhallintaoperaatioiden tehokkuutta.

Ison-Britannian, Itävallan ja Suomen aloitteiden myötä CMCO-teemaa on käsitelty EU:n eri elimissä, kuten Poliittisten ja turvallisuusasioiden komiteassa, Poliittis-sotilaallisessa ryhmässä ja Siviilikriisinhallintakomiteassa. Myös EU:n sotilaskomitea on käsitellyt teemaa kokouksissaan ja syyskuussa Suomen vierailun (EUMC Away Day) aikana. Kolmen puheenjohtajamaan tekemän työn kautta kysymys siviili-sotilaskoordinaation tarpeesta ja siihen liittyvistä ongelmista on ollut esillä ja asiaa koskeva tietoisuus on lisääntynyt EU:n eri elimissä ja jäsenmaissa.

Yhteiskuntatieteiden maisteri Krista Salo palvelee Pääesikunnan kansainvälisellä osastolla tutkijana. □

Siviilikriisinhallinta vastaa ajankohtaisiin haasteisiin

Teksti: Erkki Platan

Sisäasiainministerin neuvonantaja Erkki Platan kirjoittaa konkreettisesti mistä siviilikriisinhallinnassa on kysymys.

Keskeisinä haasteina Platan näkee kansallisten voimavarojen turvaamisen ja EU:n voimavarojen vahvistamisen. Platan pitää suomalaista korkeaa koulutustasoa vahvuutena. Sen varaan voidaan jatkossakin laskea, kun siviilikriisinhallinnan lisääntyviin haasteisiin vastataan.

Siviilikriisinhallinnan käsitteelle ei ole olemassa yhtä, kaikenkattavaa määritelmää. Euroopan unionissa siviilikriisinhallinta on määritelty uhkaavan tai toteutuneen konfliktin, suuronnettomuuden tai luonnonkatastrofin aiheuttaman humanitaarisen kriisin kohteeksi joutuneen valtion, alueen tai yhteiskunnan ulkopuolelta tapahtuvaksi puuttumiseksi kriisitulanteeseen.

Siviilikriisinhallinnaksi luettava toiminta ei kuitenkaan käytännössä aina liity välttämättä kriisi- ja konfliktitilanteisiin, vaan sitä toteutetaan usein myös suhteellisen vakaisissa olosuhteissa.

Siviilikriisinhallinnan tehtävät

Siviilikriisinhallinnan keskeisimpänä päämääränä on luoda vakautta ja edistää konfliktialueiden siirtymistä kohti demokratiaa, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteiden kunnioitusta, hyvää hallintoa ja toimivaa kansalaisyhteiskuntaa. Valtioiden ja kansainvälisten järjestöjen rinnalla kansalaisjärjestöillä on tärkeä rooli siviilikriisinhallinnassa. Kriisinhallinta laajemmassa mielessä tulee nähdä kokonaisuutena, jossa

kriisien ja konfliktien eri vaiheissa tarvitaan sekä siviili- että sotilasorganisaatioiden resursseja ja asiantuntemusta.

Suomen tärkein viiteryhmä siviilikriisinhallinnassa on Euroopan unioni. Viime vuosina EU on lisännyt huomattavasti toimintaansa siviilikriisinhallinnan alalla muun muassa käynnistämällä monia uusia operaatioita sekä kehittämällä voimavarojaan, mukaan lukien nopean toiminnan valmiuttaan. EU:n siviilikriisinhallinnan painopistealueet ovat poliisitoimi, mukaan lukien raja- ja tullivalvonta, oikeusvaltion ja siviilihallinnon vahvistaminen, pelastustoimi, erilaiset tarkkailutehtävät sekä unionin omien erityisedustajien toiminnan tukeminen.

Sisäasiainministeriö vastaa Suomessa siviilikriisinhallinnan kansallisten valmiuksien ylläpitämisestä, kehittämisestä ja koordinoinnista. Tämä käsittää muun muassa siviilikriisinhallintatehtäviin lähetettävien asiantuntijoiden rekrytoinnin, materiaalsen ja logistisen valmiuden, siviilikriisinhallinnan koulutuksen sekä yhteistyön muiden viranomaisten ja kansalaisjärjestöjen kanssa. Lisäksi ministeriö toimii rekrytoitavan henkilöstön osalta

Erkki Platan

valtiotyönantajan edustajana. Käytännössä sisäasiainministeriö toimeenpanee Suomen osallistumisen ulkoasiainministeriön päättämiin siviilikriisinhallintaoperaatioihin ja muuhun osallistumiseen. Toisaalta ministeriö käsittelee myös asiat, jotka koskevat pelastustoimen alaan kuuluvan avun antamista suuronnettomuuden tai luonnonkatastrofin tuhojen lieventämiseksi sekä päättää näissä tapauksissa avun antamisesta.

Kotimaan valmiuksista vastaavan viranomaisen tärkein tehtävä on huolehtia siitä, että kotimaan valmiudet vastaavat Suomen antamia sitoumuksia kansainväliseen kriisinhallintaan osallistumisesta.

Siviilikriisinhallinnan kansalliset voimavarat ja asiantuntemus

Suomalaisten siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden lukumäärä eri kriisinhallintaoperaatioissa on ollut vuosina 2005 - 2006 noin 100 asiantuntijaa. EU:n 12:sta käynnissä olevasta siviilikriisinhallintaoperaatiosta suomalaisia asiantuntijoita työskentelee yhdeksässä. Suomalaisia asiantuntijoita osallistuu myös kuuteen ETYJ:n ja kahteen YK:n operaatioon. Lisäksi Sri Lankassa on ollut aselepoa valvomassa 11 suomalaista, jotka jouduttiin kotiuttamaan syyskuun alussa 2006 tilanteen saarella kärjistyttyä lähes avoimeksi sodaksi. Irakilaisia poliiseja kouluttamassa on 10 suomalaista poliisia ja Afganistanissa ISAF/PRT -toiminnassa 4-5 suomalaista asiantuntijaa. Operaatioiden lisäksi suomalaisia palvelee EU:n neuvoston ja ETYJ:n sihteeristöissä sekä EU:n tilannekeskuksessa. Muutama suomalainen asiantuntija on EU:n erityisedustajien toimistoissa. Kaikki sisäasiainministeriön hallinnoimat siviilikriisinhallinnan eri alojen asiantuntijat ovat ns. sekondeerattuja, joiden kustannuksista pääsääntöisesti vastaa lähettäjävaltio. Asiantuntijoiden lähettämisestä aiheutuvat kulut maksetaan ulkoasiainministeriön siviilikriisinhallinnan määrärahoista.

Sisäasiainministeriö on ottanut vuoden alussa käyttöön sähköisen asiantuntijarekisterin, joka on huomattavasti nopeuttanut rekrytointiprosessia. Asiantuntijoiden rekrytoinnissa ja saatavuudessa ei toistaiseksi ole ollut ongelmia pl. ranskankielinen asiantuntijuus. Naisasiantuntijoiden osuus on pysytellyt runsaassa 20 prosentissa. Syynä pienehköön osuuteen on pääasiassa se tosiseikka, että naisten osuus poliiseista ja sotilasta täällä kotimaassakin on edelleen huomattavan pieni. Toisaalta poliisit ovat suurin yksittäinen siviilikriisinhallinnan ammattiryhmä. Sotilastaustaisten asiantuntijoiden osuus on viime aikoina ollut tavallista suurempi, koska Sri Lankan tulitaukosopimuksen ja Acehin rauhanprosessin tarkkailuoperaatioissa sotilaallisen ammattitaidon osuus on korostunut.

Sisäasiainministeriön vastuualueeseen kuuluvat kotimaan valmiudet muodostavat yhtenäisen kokonai-

suuden, johon kuuluvat asiantunteva koulutettu henkilöstö, materiaaliset ja logistiset valmiudet sekä läheinen yhteistyö kansalaisjärjestöjen kanssa. Tämä kokonaisuus muodostaa järjestelmän, joka tuottaa siviilikriisinhallinnan kansallisia voimavaroja Suomen kriisinhallintaan osallistumisesta antamien sitoumusten mukaisesti.

Siviilikriisinhallinnan voimavarat perustuvat ennen kaikkea osaavaan henkilöstöön, mikä siviilikriisinhallinnan luonteen mukaisesti perustuu yksittäisten osaavien henkilöiden asiantunti-

Kriisinhallintakeskus (Crisis Mangement Centre, CMC Finland)

Vuoden 2005 talousarvioneuvottelujen yhteydessä hallitus päätti, että sisäasiainministeriö selvittää yhdessä ulkoasiainministeriön ja valtiovarainministeriön kanssa mahdollisuudet vahvistaa siviilikriisinhallinnan kansallisia voimavaroja. Työryhmän raportti esitti 1,5 miljoonan euron rahoitusta siviilikriisinhallinnan koulutusjärjestelmän perustamiseksi ja

Kuva Sisäasiainministeriö.

Valvontapaikan pystytys Georgiassa.

juuteen ja osaamiseen. Tämä asettaa henkilöstövoimavarojen pää- tavoitteeksi asiantuntemuksen, osaamisen ja osaamisjärjestelmän perustamisen sekä kehittämisen.

Nykyisen kaltaisen EU-koulutusjärjestelmän heikkous on ollut erityisesti siinä, että koulutuksen ja rekrytoinnin välinen yhteys on ollut heikko. Ainoana unionimaana Suomessa tämä linkki toimii, sillä täällä molemmat toiminat kuuluvat lain mukaan sisäasiainministeriön vastuulla oleviin kotimaan valmiuksiin. Näin koulutus on voitu suoraan hyödyntää rekrytoinnissa.

ylläpitämiseksi. Vuoden 2006 kehysneuvottelujen yhteydessä hallitus päätti sisällyttää kehusehdotukseen vuosille 2007 - 2011 vuosittain 1,0 miljoonaa euroa siviilikriisinhallinnan kansallisten voimavarojen vahvistamiseksi. Eduskunta on aiemmin (mm. vuosina 2002 ja 2003) edellyttänyt, että hallitus selvittää tarvetta ja mahdollisuuksia perustaa Suomeen siviilikriisinhallinnan kehittämisskeskus. Selonteossa todettu Kriisinhallintakeskus perustetaan Kuopiossa sijaitsevan Pelastusopiston yhteyteen vuoden 2007 alussa. Perustamisvalmistelut on aloitettu jo vuoden 2006 aikana, joten jo ensimmäisen toimintavuoden aikana keskuksen on tarkoitus käynnistyä täysimääräisesti siviilikriisinhallinnan, tutkimuksen ja

kehittämisen keskuksena.

Keskuksen päätehtävänä on kurssi-
muotoisen siviilikriisinhallintakoulu-
tuksen järjestäminen. Euroopan unionin
koulutusohjelmien lisäksi kriisinhallintakeskus osallistuu myös YK:n, ETYJin, Naton siviilisektorin ja muiden kansainvälisten toimijoiden mallien mukaisen koulutuksen järjestämiseen sekä vastaa kaikesta siviilikriisinhallintaan kuuluvasta pelastusalan kansainvälisestä koulutuksesta ja harjoitustoiminnasta.

Tutkimustoiminnan perusteella voidaan tuottaa ajanmukaista ja toiminnallisesti siviilikriisinhallintaan liittyvää oppi- ja opetusmateriaalia. Perinteisen painetun materiaalin lisäksi Suomi on tuottanut digitaalista ja multimedia-tyyppistä materiaalia, jota on jaettu myös muiden jäsenmaiden käyttöön.

EU:n voimavarojen vahvistaminen

EU:n neuvoston sihteeristössä siviilikriisinhallinta-asioita valmistelevalta ja suunnittelevalla siviilikriisinhallintaosaston (DGE IX) henkilöresursseja on kasvatettu tasaisesti voimavarojen ja operationaalisen toiminnan lisääntymiseksi. Suomi on tukenut aktiivisesti EU:n siviilikriisinhallintaosaston työtä mm. sekondeeraamalla kansallisia asiantuntijoita. Tärkeä rooli siviilikriisinhallintaoperaatioissa on lisäksi EU:n neuvoston sihteeristön tilannekeskuksella (Situation Center) ja vuonna 2006 unionin sotilasesikunnassa täysimääräisesti toimintansa käynnistäneellä siviili-sotilas yhteistyötä suunnittelevalla yksiköllä (Civil Military Cell) ja sen yhteyteen tarvittaessa aktivoitavalla EU:n operaatiokeskuksella (Operation Center). Neuvoston sihteeristöön perustettujen rakenteiden myötä EU:lla arvioidaan olevan riittävät rakenteet kokonaisvaltaiseen toimintaan kriisinhallinnassa.

EU:n arvio tarvittavista siviilikriisinhallinnan voimavaroista perustuu tarpeeseen valmistautua maksimaaliseen tilanteeseen, jolloin EU:lla olisi samanaikaisesti käynnissä jokaisen viiden suunnitteluskenaarion mukainen operaatio, joista yksi olisi täysimääräinen korvaava operaatio. Tällöin EU arvioi tarvitsevänsä eri painopistealoin asiantuntijoita seuraavasti: po-

liisitoiminta 6000, oikeusvaltio 1600, siviilihallinto 1400, monitorointi 200, EU:n erityisedustajan tuki 50, nopean toiminnan kyky 100 ja pelastuspalvelu 680. Jäsenmaiden marraskuussa 2005 antamien tarjousten perusteella unionilla näyttäisi olevan tarvittavat voimavarat monitoroinnin, EU:n erityisedustajan tuen, nopean toiminnan kyvyn (CRT) ja pelastuspalvelun aluilla mutta edelleen puutteita poliisin, oikeusvaltion ja siviilihallinnon alueille. Nämä puutteet on tarkoitus korjata vuoden 2006 aikana. Suomi on ilmoittanut unionin käyttöön 266 asiantuntijaa. Tarjouksessa painottuu poliisitoiminta (80; sisältää rajavartiohenkilöstön), oikeusvaltio (16), siviilihallinto (18) ja monitorointi (35) sekä uutena alueena nopean toiminnan valmiudet (15).

Nopea toiminta

Osana siviilikriisinhallinnan voimavaroja EU kehittää valmiutta toimia nykyistä nopeammin siviilikriisinhallinnassa. Tavoitteena on koota ja kouluttaa vuoden 2006 aikana nopean valmiuden siviiliasiantuntijaryhmät (Civilian Response Teams) ja perustaa noin sadan asiantuntijan asiantuntijarekisteri. Pyrkimyksenä on, että EU:lla olisi osana siviilikriisinhallinnan voimavarojen kokonaisuutta käytettävissä monipuolista eri siviilisektoreiden asiantuntemusta omaava nopean toiminnan kapasiteetti, jota voidaan käyttää ennen kriisinhallintaoperaation käynnistämistä alueella tapahtuvaan nopeaan tilanteen arviointiin ja turvaamaan EU:n välitön läsnäolo kriisialueella ennen varsinaisen operaation käynnistymistä. CRT voi myös toimia tukena EU:n muille välineille kriisialueella. Suomi on osallistunut aktiivisesti CRT-valmiuden kehittämiseen ja toimii mm. yhtenä EU:n neljästä CRT-koulutusta antavana maana. EU:n sadan asiantuntijan CRT-rekisteriin hyväksyttiin Suomesta 13 asiantuntijaa.

Tavoitteena on, että vuoden 2006 lopussa EU:lla on valmiudessa 100 hengen hyvin koulutettu eri alojen asiantuntijoista koostuva valmiusjoukko, jonka lähtövalmius on muutaman vuorokauden luokkaa.

Siviili-sotilas-yhteistyön kehittäminen

EU on pyrkinyt parantamaan koordinaatiota unionin eri siviili- ja sotilas-toimijoiden välillä mahdollisimman kokonaisvaltaisen lähestymistavan varmistamiseksi kriisinhallinnassa. Heinäkuussa 2005 Iso-Britannia, Itävalta ja Suomi esittelivät yhteisen tavoitepaperin siviili-sotilaskoordinaation (Civil Military Co-ordination, CMCO) edistämiseksi EU:n kriisinhallinnassa. Aloitteen tavoitteena on lisätä koordinaatiota ja eri EU-toimijoiden välistä koherenssia tilanteissa, joissa EU suunnittelee ja toteuttaa kriisinhallintatehtäviä. Tavoitteena on saattaa siviili-sotilaskoordinaatio kiinteäksi osaksi sekä siviili- että sotilaspuolella tapahtuvaa kriisinhallintavoimavarojen kehittämistä ja vahvistaa EU:n siviili-sotilasyksikön roolia koordinaation parantamisessa.

Jatkossa siviili-sotilas -koordinaatiolla tulee olemaan kasvava merkitys yhä moniulotteisempien kriisinhallintaoperaatioiden suunnittelussa ja toteuttamisessa. Siviili-sotilas -yhteistyön tiivistyminen tulee edellyttämään uutta lähestymistapaa myös kriisinhallintakoulutukselta. Toistaiseksi siviili-sotilas -yhteistyötä on toteutettu käytännössä EU:n operaatioissa Sudanissa, Kongossa ja Indonesian Acehissa. Sudanin AMIS II -operaatioissa noudatettiin kokonaisvaltaista lähestymistapaa ja operaation yhteiseen toimintaan (Joint Action) sisällytettiin sekä sotilas- että poliisielementit. Myös YK:n rauhanturvaoperaatiota (MONUC) Kongon vaalien aikana tukeva EU:n tukitoiminta sisältää sekä sotilas- että poliisiosuuden. Aceh/AMM on EU:n ensimmäinen siviilikriisinhallintaoperaatio, johon sisältyy aseidenriisun, joukkojen liikekannaltapanon ja entisten taistelijoitten yhteiskuntaan palauttamiseen (DDR) liittyviä tehtäviä. EU:n siviili-sotilas -yksiköllä oli merkittävä rooli operaation suunnittelussa.

Sotilaallisen ja siviilikriisinhallinnan yhteistoiminnan edistämiseksi sisäasiainministeriö asetti 22.5.2006 työryhmän, jossa on edustus ulko-, sisä-, puolustus- ja oikeusministeriöistä. Työryhmän tehtävänä on myös selvittää mahdollisuudet kehittää Pe-

Kuva Sisäasiainministeriö.

Merikuljetuksen valvontaa Sri Lankassa.

lastusopistoa sotilaallisen ja siviilikriisinhallinnan yhteistoimintaa koskevan koulutuksen ja tutkimustoiminnan keskuksena. Tavoitteena on, että siviiliositilaskoordinaatio otetaan huomioon kaikessa kotimaan valmiuksiin kuuluvassa kriisinhallinta-alan kehitys- ja koulutustoiminnassa sekä materiaalisissa että logistisissa kysymyksissä ja tarpeissa.

Haasteita riittää tulevaisuudessakin

Sisäasianministeriö on vastannut uuden lainsäädännön mukaisesti siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksista pian kahden vuoden ajan. Lainsäädäntö on osoittanut toimivuutensa. Sisäasianministeriö on pystynyt vastaamaan siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksista hyvin nopeatempoisessa ja haastavassa kriisinhallintatehtäväkentässä. Toisaalta ei ole varaa ”jäädä laakereille lepäämään”, sillä varsinkin EU:n siviilikriisinhallintakyvyn luominen luo haasteita pysyä kehityksessä mukana.

EU asettaa jatkossakin Suomen siviilikriisinhallintasektorin kovalle koe-

tukselle, sillä EU:n tavoittelema nopea reagoitukyky on yhä merkittävämpi osa EU:n kriisinhallintakykyä. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että lähetettävien asiantuntijoiden taso ja laatu saisi millään tavoin laskea, päinvastoin; konfliktit vaativat yhä enemmän syvällisempää asiantuntemusta. Tämä on Suomelle myös mahdollisuus, sillä meillä on pienenä maana lähtötasona korkea koulutustaso, minkä pohjalle voidaan sitten erityiskouluttaa eri alojen asiantuntijoita siviilikriisinhallintakoulutuksella.

On muistettava, että Suomi ei pelkää anna asiantuntemustaan EU:n ja kansainvälisten kriisinhallintaoperaatioiden toimeenpanijoiden (mm. YK, ETYJ, Nato) käyttöön, vaan Suomi myös saa kansainvälisissä tehtävissä toimineiden henkilöiden kautta arvokasta asiantuntemusta, tietoa ja taitoa sekä yhteistyöverkostoja, mikä sitten hyödyttää monella tavalla kotimaassa mm. poikkeusoloihin varautumista. Suomalaiset asiantuntijat kansainvälisissä tehtävissä ovat samalla myös myönteisen Suomi-kuvan ikoneita ja tuottavat suomalaisen osaamisen lisä-

arvoa niin maailmalla kuin kotimaassa. Tämä vaatii myös käytännön tasolla riittävän asiantuntijataso turvaamista.

Siviilikriisinhallintasektori toimii jatkuvien haasteiden edessä; tämä koskee niin vuotta 2007 kuin ylipäänsä tulevaisuutta. Turvaamalla riittävät voimavarat Suomi kykenee pienenä maana toimimaan isona maana kriisinhallinnassa niin sotilaallisen kuin siviilikriisinhallinnankin puolella.

Erkki Platan on neuvotteleva virkamies, kommodori evp ja valtiotieteiden maisteri. Hän toimii siviilikriisinhallintatoimialan johtajana sisäasiainministeriön kansainvälisten turvallisuusasioiden ryhmässä. Kirjoittaja vastaa sisäasiainministeriön toimialaan kuuluvista siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksista ja niiden kehittämisestä. Kotimaan valmiuksia ovat mm. kriisinhallintaan ulkomaille lähetettävän siviilihenkilöstön rekrytointi ja hallinnointi, koulutuksen järjestäminen, materiaaliset ja logistiset valmiudet, valmistelujen yhteensovittaminen eri hallinnon aloilla sekä yhteistoiminta kansainvälisjärjestöjen kanssa. □

Uutta tutkimustietoa kylmästä sodasta ja Suomesta

Teksti: Pekka Visuri

Maailmanpolitiikkaan ja Suomen asemaan monella tavalla vaikuttaneen kylmän sodan päättymisestä on kulunut yli 15 vuotta, joten kouluikäisillä ja useimmilla yliopistotason opiskelijoillakaan ei ole siitä henkilökohtaisia kokemuksia. Noista ajoista kyllä kerrotaan jo perusoppikirjoissa eri yhteyksissä, ja toisaalta lukuisat televisio-ohjelmat ja muistelmakirjat herättävät mielenkiintoa. Ne kuitenkin helposti jäävät irrallisiksi, vain joitain erityiskysymyksiä valottaviksi välähdyksiksi, ellei ole muodostunut kokemukseen tai opiskeluun pohjautuvaa kokonaiskäsitystä tuon historiallisen ajanjakson tapahtumista.

Näistä lähtökohdista ryhdyttiin kolme vuotta sitten tekemään Kadettikunnan tuottamaa multimediaa ja kirjaa *Suomi kylmässä sodassa*. Siinä pyrittiin yhdistämään viimeisintä tutkimustietoa elämyksiä tarjoavaan havaintomateriaaliin ja rakentamaan siten toimiva, kokonaisuuksia hahmottava uudenlainen oppimisympäristö. Saatavilla oli verraten paljon tutkimustietoa, joten varsinaisen perustutkimuksen tarve jäi vähäiseksi. Silti jouduin käsikirjoittajana tekemään monia tutkimuksellisia ratkaisuja ja täydentämään perustutkimusta, joten esille tulleiden ongelmien kuvailu saattaa hyödyttää aineiston käyttäjiä.

Tutkimusasetelmat

Kylmän sodan läheisyys tuottaa sen tutkimukselle yhä vaikeuksia, jotka on erityisesti otettava huomioon lähdekritiikissä ja tapahtumien arvioinnissa. Kansainvälisessä tutkimuksessa on viime aikoina kovasti edistytty uuden lähde-

Pekka Visuri

materiaalin käyttöön saamisen myötä, mutta tulosten käyttö Suomen aseman selittämiseen on vielä verraten epävarmalla pohjalla. Alan tutkijat joutuvat kamppailemaan myös ”vakiintuneita käsityksiä” edustavia aikalaistulkintoja vastaan ehkä enemmän kuin vanhemman historian piirissä on totuttu.

Kansainvälisessä tutkimuksessa kylmän sodan perusasetelmaksi on mielletty kahden vastakkaisen blokin maailmanlaajuinen ja Euroopassa jopa jatkuvaa asemasotaa muistuttanut konflikti. Suomessa alan kirjallisuus on paljolti keskittynyt Neuvostoliiton-suhteiden kuvailuun sekä sisäpolitiikan ja johtavien poliitikkojen tekemisten selvittämiseen.

Viime vuosina kansainvälinen tut-

kimus on jo paljolti irtautunut Eurooppa-keskeisyydestä ja blokkien yhtenäisyyden korostamisesta. Myös Suomessa on koettu tarpeelliseksi laajentaa sektoria kattamaan paremmin kylmän sodan monimuotoista kokonaisuutta.

Vaikka kiinnostus kylmän sodan aikaan onkin herännyt, se ei ole samantapaista kuin esimerkiksi kiinnostus toisen maailmansodan historiaan. Tapahtumien kulusta erottuvat suuret poliittiset kriisit, esimerkiksi kamppailu Saksan asemasta ajoittain kiristyvine Berliinin kriiseineen, Korean ja Vietnamin sodat sekä Kuuban ja Tshekkoslovakiain kriisit, mutta kokonaisuudessaan kylmässä sodassa ei ollut yhtä voimakasta draamaa kuin aikaisemmissa suursodissa. Sitä luonnehtivat pikemminkin kilpavarustelu, ideologiset kamppailut ja sitkeät poliittiset neuvotteluprosessit.

Methodisesti ”pitkää kestoä”

Kylmän sodan tutkimus asettuu metodisesti lähinnä ”pitkän keston historian” kategoriaan, joskaan ei niin selvästi kuin vaikkapa keskiajan historian viimeaikainen tutkimus. Ei-sotilaalliset alat, ennen kaikkea talous, nousevat entistä enemmän esille, mutta ajalle silti oli tyypillistä tukeutuminen asevoimaan - ainakin pelotteena käytettynä - poliittisten päämäärien saavuttamiseksi. Se myös oikeuttaa nimeämään koko ajanjakson sodaksi, joka kuitenkin pysyi ”kylmänä” pääosapuolten välttämässä keskinäistä yhteenottoa.

Kysymys ei ole tavanomaisesta so-tahistoriasta, jonka tutkimusmetodit

Yya-sopimus ei ollut tyypillinen sotilasliittosopimus vaan ennen kaikkea Suomen antama sitoumus puolustaa aluettaan hyökkäystä vastaan. Kuvassa sopimuksen allekirjoitus 6.4.1948.

ovat hyvin suoraviivaisia ja tapahtumat yleensä ajallisesti ja paikallisesti helposti rajattavia sekä selvästi havaittavia. Kylmä sota on ollut vaikeasti tutkittavissa ja selitettävissä vaikuttavien tekijöiden lukuisuuden vuoksi. Siinä kuvastuu politiikan ja yhteiskunnan koko monimuotoisuus, vaikka keskeisinä päätöksentekijöinä olivat valtioiden päämiehet ja hallitukset.

Pitkä kesto, maantieteellinen laajuus, toiminnallinen moninaisuus ja suurvaltojen välisten taistelujen puuttuminen tekevät kylmän sodan tutkimuksesta menetelmiltään ja lähestymistavoiltaan ensi sijassa poliittisen historian tutkimusta. Sitä ei voi kuitenkaan rajoittaa perinteisessä mielessä diplomatian historian tai poliittisten valtakamppailujen selvittämiseen, vaan myös rakenteellisilla ja kulttuurisilla tekijöillä on merkittävä sijansa etsittäessä selityksiä tapahtumien kululle.

Lähteiden ongelma

Kylmän sodan päättyminen lännen voittoon on tuonut julkisuuteen runsaasti hävinneen osapuolen lähteitä hieman samaan tapaan kuin Saksan hävitessä toisen maailmansodan. Myös voittajapuoli on avannut arkistojaan mutta säännöstelee tietojen julkistamista. Yhtä lailla Venäjä asettaa yhä tiukkoja rajoituksia varsinkin sotilaallista toimintaa ja tiedustelua koskeville asiakirjoille.

Kaikista vieläkin vaikuttavista rajoituksista huolimatta on nykyisin myös arkistolähteitä saatavilla riittävästi kokonaiskäsityksen muodostamista varten. Vaikeutena on pikemminkin suuren tietomassan hallinta ja tutkimuksellinen

analysointi. Kylmän sodan ajasta on käytettävissä selvästi enemmän arkisto- ja muita lähteitä kuin aikaisemmista sodista yhteensä. Siksi lähdemateriaalin asianmukainen käsittely ja arviointi on aivan keskeinen kysymys.

Tutkimusta vaikeuttaakin ehkä enemmän ”osallisuuden ongelma”. Kylmän sodan tutkijat ovat joutuneet turvautumaan paljolti muistelmiin, elämäkertoihin ja haastatteluihin, mistä seuraa vinoutumisen vaara.

John Lewis Gaddis on luonnehtinut lähdeongelmaa mielenkiintoisesti. Ajanjakson pitkäkö kesto ja valtakampailun ideologinen luonne vaikuttivat siihen, että silloin julkaistiin niin paljon propagandan värittämää tutkimustietoa, uutisten tulvasta puhumattakaan, ettei alan tutkijoille ole helppoa irtautua muodostuneiden mielikuvien vaikutuksesta. Myöskään uusin, kylmän sodan jälkeen avattuihin arkistoihin nojautuva tutkimus ei pääse tästä ongelmasta irti. Hän totei: ”Olemme kaikki yhä asianosaisia ja siitä seuraavien rajoitusten alaisia”. Joudumme vielä pitkään tarkastelemaan kylmän sodan aikaa ”sisältä päin” voimatta saavuttaa tutkimukselta vaadittavaa riittävää ulkopuolisuutta.

Siitä huolimatta Gaddis kehottaa tutkijoita edes yrittämään esittää kysymyksiä uudeltaisista, tapahtumia ulkoa päin tarkastelevista näkökulmista ja nojautumaan uusimpaan tietopohjaan.

Mainitut rajoitukset koskevat luonnollisesti kaikkea ajankohtaishistoriaa, mutta ongelmat kylmän sodan ajan osalta ovat erityisen suuret. Turvallisuuspolitiikan tutkijan täytyy perehtyä laajaan kenttään. On hahmotettava politiikan, talouden ja sotilaallisen

toiminnan yhteisvaikutuksesta syntyneet rakennelma, jotta voitaisiin analysoida päätöksentekoa ja arvioida sen tarkoituksenmukaisuutta.

Vaikka Suomi oli sotilaallisesti vähäinen tekijä liittoutumien välisen konfliktin keskellä, suurvaltapolitiikkaan ja sitä kautta myös Suomen asemaan sotilasstrategiset seikat vaikuttivat merkittävästi. Pelkkä ulko- ja sisäpolitiikan (poliittisen valtakampailun), talouspolitiikan tai sotilasasioiden erillinen tarkastelu ei siis riitä. Kuitenkin Suomessa julkaistu muistelmaj- ja elämäkertakirjallisuus kuten myös tutkimukset ovat lähes kokonaan keskittyneet jonkin osa-alueen tarkasteluun. Suuri tutkimuksellinen haaste on nimenomaan turvallisuuspolitiikan kokonaisuuden toiminnan selvittäminen sekä kokonaisuuteen vaikuttaneiden tekijöiden syy- ja seuraussuhteiden analysointi ja selittäminen.

Sotilaspoliittisen aseman vaihtelut

Suomen asema kylmän sodan aikana määräytyi suurvaltablokkien välisen kilpailutilanteen mukaan. Sen vaihteluihin vaikutti merkittävästi johtavien suurvaltojen kilpavarustelu, erityisesti ydinasestrategia, minkä lisäksi poliittiset, ideologiset ja taloudelliset offensiivit ohjasivat kehitystä. Suomen turvallisuuspolitiikka oli paljolti reagoimista yleisen tilannekehityksen aiheuttamiin paineisiin. Kaikkein selvimmin tämä näkyi Keski-Eurooppaa koskeneiden suurten kriisien aikana vuosina 1948, 1961 ja 1968, mutta myös Kuuban kriisi 1962 ja Vietnamin sota pakottivat kannanottoihin.

Vuonna 1948 blokkijaon kiristyessä Suomi painostettiin solmimaan yya-sopimus, josta tuli kuitenkin Suomelle ver-
raten edullinen ja tilannetta rauhoittava tekijä. Siinä oli vahva sotilaspoliittinen sisältö, sillä Suomi sitoutui estämään alueensa kautta Neuvostoliittoon suuntautuvat hyökkäykset. Tulkinnat sopimuksen ulkopoliittisesta merkityksestä ja ennen kaikkea toimeenpanon ehdoista vaihtelivat osapuolten kesken ja yleisestä tilannekehityksestä riippuen. Yleistilanne pakotti Neuvostoliiton varovaisuuteen ja välttämään voimiensa sitomista Suomen suunnalle. Tutkimustieto vahvistaa oikeaksi Paasikiven käsityksen, että Venäjän intressit Suomen suhteen olivat lähinnä strategiaa ja puolustuksellisia. Toisaalta taloudellisesti Suomi oli Neuvostoliitolle niin merkittävä, että ideologia jäi taka-alalle.

Berliinin kriisiin liittynyt sotilaspoliittisen jännityksen kohoaminen yhdessä lähestyvien presidentinvaalien kanssa laukaisi ”noottikriisin” syksyllä 1961. Neuvostoliitto pyrki varmistamaan, että Suomi täyttää yya-sopimuksen velvoit-

teet sekä poliittisesti että sotilaallisesti, joten voidaan sanoa nootin olleen ”monikärkiohjus”.

Ilmapuolustuksen ongelma kärjistyi juuri noottikriisin aikoihin. Tiedettiin, että amerikkalaisten pommikoneiden reitti mahdollisen sodan sattuessa kulki Suomen yli Venäjän kohteisiin. Neuvostoliiton ilmapuolustuksen vahvistaminen uusilla ohjuksilla kohdisti huomion Suomen kohdalle jäävään ”painumaan”. Siitä seurasi Moskovasta esitetty vaatimus, että Suomen tulisi tehdä jotain ylilentöjen estämiseksi.

Ilmapuolustuksen vahvistamiseksi Suomeen hankittiin lännestä tehokkaita tutkakalustoja ja idästä torjuntahävittäjiä, mutta ilmatorjuntaohjusten hankinta osoittautui Yhdysvaltojen vastustuksen vuoksi vaikeaksi. Presidentti Kekkonen peruutti jo sovitun ohjuskaupan Neuvostoliitosta ja sai siitä puolustusvoimien johdon epäluulot päällensä. Nykytiedolla arvioituna Kekkonen päätös oli oikea, sillä muussa tapauksessa Suomi olisi ajautunut vakavaan konfliktiin Yhdysvaltojen kanssa.

Suomen asema helpottui 1960-luvun puolivälissä, kun Yhdysvaltojen ydinaseistuksen iskuvoima painottui jo manertenvälisiin ohjuksiin. Valtiotieteen tohtori, majuri Risto Hyvärinen esitteli siitä seuraavat johtopäätökset laajassa tutkimuksessaan, minkä jälkeen presidentti Kekkonen kohotti hänet turvallisuuspolitiikan ”pääideologiksi” ja kohta myös ulkoasiainministeriön poliittisen osaston päälliköksi. Samoihin aikoihin puolustusneuvoston sihteerinä toimineesta majuri Aimo Pajusesta tuli uudenaikaisen puolustuspolitiikan aktiivinen kehittäjä.

Alueellisen puolustuksen perussuunnitelmat tehtiin jo jalkaväenkenraali Sakari Simeliuksen komentajakaudella, mutta käytännön toteutus ajoittui 1960-luvun loppupuoliskolle. Näillä ratkaisulla parannettiin tuntuvasti puolustusvoimien uskottavuutta, joka suurvaltojen ydinaseistuksen kasvun ja länsimaissa yleistyneen uusvasemmistolaisen aatekehityksen myötä oli joutunut koetukselle.

Varsovan liiton suorittama Tshekko-

Kuva Lehtikuva.

ETYK vuonna 1975 Helsingissä oli voitto Suomen puolueettomuuspolitiikan kannalta.

Kuva Puolustusvoimat.

Ilmatorjuntaohjusten hankinta viivästyi Yhdysvaltojen vastustuksen johdosta. Neuvostoliitosta ostettiin vihdoin 1970-luvun lopulla ilmatorjuntaohjuksia. Kuvassa ItOhj/79.

slovakian miehitys elokuussa 1968 ei koskenut suoraan Suomea, mutta se kiristi jännitystä koko Euroopassa ja herätti myös Suomen asemaa koskeita spekulatioita. Sotilaallisesti miehitys oli voimannäyttö ja osoitus siitä, mitä Neuvostoliiton vaikutuspiirissä voi sattua. Suomen puolustuspolitiikassa reagoitiin tehostamalla valmiutta kaappaushyökkäyksen torjuntaan. Suomen puolueettomuuspolitiikkaa koeteltiin 1970-luvun alussa, mutta voitoiksi kir-

jattiin kohta EEC-vapaakauppasopimus ja ETYK Helsingissä.

Riskejä kylmän sodan lopulla

Myös 1980-luvun alussa ”uuden kylmän sodan” aikoihin koetut kriisit, erityisesti Afganistanin miehitys ja kiistat Eurooppaan sijoitettavista uusista ydinaseista, heijastuivat Suomeen. Vasta suurvaltajohtajien päätyminen 1980-luvun puo-

livälin jälkeen yhteisymmärrykseen ydinaseiden vähentämisen tarpeesta helpotti ratkaisevasti myös Suomen asemaa.

Kylmän sodan asetelmien purku sujui lopulta lähes väkivallattomasti, mutta tilanteen kärjistymisen riskit olivat suuret. Valtiojohdon varovaisuus turvallisuuspolitiikassa oli siis perusteltua. Historian kulku ei ollut itsestäänselvyys, vaan toisinkin olisi voinut käydä. □

Upseerin arvomaailma ennen ja nyt

Upseerin ammatti on perinteisesti mielletty kutsumusammattien joukkoon. Kutsumus on vastuun kantamisen perusta, joka upseerilla näkyy asenteissa, tehtävien täyttämässä ja suhtautumisessa kanssaihmiin. Kutsumus ilmenee eri upseereilla eri tavalla, joillakin se näkyy puheissa, joillakin vain sisimmissä ajatuksissa.

Suomalainen upseerikoulutus ja siihen liittyvä kadetin kasvaminen upseerin arvomaailmaan eli kadettikasvatus on viimeisimpinä vuosikymmeninä käynyt läpi suuria muutoksia. Tämä on jättänyt lisääntyvänä ammatillistumisena jälkensä myös upseeriston arvomaailmaan. Uudenlaisen asenteen upseerin työhön kohtaa päivittäisessä kanssakäymisessä ja seurattaessa upseerien internetissä käymää ammattiin liittyvää keskustelua.

Puolustusvoimat on jälleen siirtymässä uuteen yhtenäisyyden vuodelle 2008 alussa. Tuosta päivästä alkaen upseereilla, opistoupseereilla ja erikoisupseereilla tulee olemaan yhtenäiset sotilasarvot ja arvo-merkit. Kaikille upseeriryhmille yhteisten tehtävien määrä tulee kasvamaan ja puolustusvoimiin tulee tehtäviä, joihin voidaan sijoittaa vaihtoehtoisesti upseeri tai erikoisupseeri ja tehtäviä, joihin voidaan sijoittaa upseeri tai opistoupseeri.

Upseerikoulutusjärjestelmää kehitetään siten, että Euroopan Unionin koulutusjärjestelmän vaatimukset eli niin sanottu Bolognan prosessi toteutuu. Näin suomalaiset sotatieteiden kandidaatin ja maisterin tutkinnot tulevat olemaan rinnastettavia EU:n maiden vastaavien korkeakoulututkin-
tojen kanssa.

Maanpuolustuskorkeakoulussa voi tulevaisuudessa olla sotatieteiden kandidaatin ja maisterin tutkintoja suorittamassa muitakin kuin upseerin ammattiin aikovia. Esimerkiksi teologian kandidaatti voi oman tutkintonsa jälkeen tulla opiskelemaan Maanpuolustuskorkeakouluun itselleen sotatie-

teiden maisterin tutkinnon. Ilmeisesti hän ei kuitenkaan kannu opiskellessaan kadetin virkapukua. Hän ei myöskään ilman maisterintutkinnon lisäksi hankittua sotilaallista kompetenssia voi valmistua upseeriksi. Upseerien rinnalle auki olevista viroista nousee kuitenkin uutena ryhmänä kilpailemaan sotatieteellisen tutkinnon suorittaneita henkilöitä, jotka eivät ole upseereita.

Kadettikunnan edessä tulee parin vuoden päästä olemaan kysymys sääntöjen mukaisesta yhdistyksemme jäsenyydestä. Kuka on tulevaisuudessa Kadettikunnan jäsen? Sääntöjen mukaan perusvaatimuksena jäsenyydelle on upseerin tutkinnon suorittaminen Kadettikoulussa. Uusi lainsäädäntö ei kuitenkaan tunne käsitettä upseerin tutkinto, vaan Kadettikoulussa suoritetaan vain sotatieteiden kandidaatin ja maisterin tutkintoja.

Kadettikunnan perustehtävä on sen perustamisesta saakka ollut eri-ikäisten kadettiupseerien yhdistäminen yhtenäiseksi veljesjoukoksi. Perinteisesti kadettien upseerikasvatus on alkanut heti Kadettikouluun tulon jälkeen ja jatkunut koko koulutusajan. Vaikka se on osana kaikkia oppiaineita ja myös mukana aselajien erityisopinnoissa niin päävastuun asiasta kantaa Kadettikoulu.

Sisältyykö sotatieteen kandidaatin tai maisterin tutkintoihin myös muualta tuleville jatko-opiskelijoille annettavaa aatteellista upseerikasvatusta vai kuuluuko se vain sotilasammattilliseen erityisosaamiseen liittyvään opiskeluun? Tietävästi näiden muista yliopistoista tulevien opiskelijoiden soveltuvuutta upseerin ammattiin ei ainakaan tulla testaamaan.

Voiko Kadettikunnassa tulevaisuudessa olla jäsenenä henkilöitä, jotka ovat suorittaneet sotatieteellisen tutkinnon, mutta eivät ole valmistuneet upseereiksi ja jos siihen päädytään, mitä se tulee vaikuttamaan upseeriston arvomaailmaan. Voisiko Kadettikunnan jäsenyyden vaatimuksena olla tulevaisuudessa se, että sotatieteiden kandi-

daatin tai maisterin tutkinnon lisäksi tasavallan presidentti on nimittänyt hänet upseerin virkaan?

Näillä pohdintakysymyksillä Kadettikunnan toimisto toivottaa kaikille jäsenille rauhallista joulua ja uutta intoa tarttua isänmaamme itsenäisyyden 90. juhluvuoden haasteisiin.

Pääsihteeri Pekka Rapila
pekka.rapila@kadettikunta.fi

Prikaatikenraali Juha-Pekka Liikola kadettiupseerien keulakuvaksi

Kadettikunnan sääntömääräinen syyskokous pidettiin Kruununhaan maneesissa Helsingissä 28.10.2006. Kokouksessa oli läsnä 62 jäsentä.

Ennen kokousta pidettiin ajankohdittaisiin aiheisiin keskittynyt alustus- ja keskustelutilaisuus, jossa everstit Pekka Rapila ja Pekka Visuri esittelivät hanketta Suomi kylmässä sodassa ja prikaatikenraali Juha Kilpiä puolustusvoimien kansainvälistä toimintaa.

Varsinaisessa syyskokouksen avauspuheenvuorossaan puheenjohtaja, kenraalimajuri Ilkka Aspara kertasi Kadettikunnan 85. juhluvuoden toimintaa todeten perinteisestä yhdestä huipputapahtumasta poiketen juhllisuuksien jakautuneen tasaisesti koko juhluvuoden ajalle. Juhlavuosi alkoi vuosipäivän perinteisillä juhllisuuksilla. Turussa järjestettiin 25. maaliskuuta juhluvuoden pääjuhla. Juhlaseminaari pidettiin Helsingissä 30. maaliskuuta, syyskokous 28. lokakuuta ja sitä edeltävänä iltana järjestettiin kaaderitanssiaiset. Juhluvuoden kunniaksi julkistettiin elokuussa myös Kadettikunnan kaikkien aikojen suurin multimediahanke Suomi kylmässä sodassa.

Henkilövalinnat Kadettikunnan hallitukseen sujuivat perinteiseen tapaan syvän yksimielisyyden merkeissä. Maavoimien komentajaksi vuoden 2008 alussa nimetyn Ilkka Asparan ilmoitettua esteestä valittiin Läntiseen Maanpuolustusalueen esikuntapäällikkö prikaatikenraali Juha-Pekka Liikola Kadettikunnan uudeksi puheenjohtajaksi. Juha-Pekka Liikola on ”pitkän linjan” kadettikuntalainen, olihan hän Kadettikunnan hallituksessa vuosina 1998 -2000, minkä lisäksi hän on toiminut aiemmin Lahden kadettiopiston puheenjohtajana ja Keski-Suomen kadettiopiston hallituksen jäsenenä. Virkaurallaan hän on ollut kadettien esimies Kadettikoulun ja Maasotakoulun johtajana, joten hänellä on taustansa puolesta erittäin hyvät edellytykset ottaa vuoden 2007 alussa kadettiupseerien keulakuvan tehtävät hoitaakseen. Prikaatikenraali Liikolan haastattelu on Kylkiraudan seuraavassa numerossa.

Kadettikunnan uudeksi varapuheenjohtajaksi valittiin myös kokenut Kadettikunta-aktiivi, lahtelainen eversti Ensio Mäkipelto. Hän on aiemmin hankkinut kannuksia Lahden kadettiopiston sihteerinä ja varapuheenjohtajana sekä Vaasan ja Länsi-Uusimaan kadettiopiston puheenjohtajana.

Uusina jäseninä hallitukseen valittiin kapteeniluutnantti Jarkko Källi Kirkkonummelta ja Kadettioppilaskunnan edustajana kadetti Heikki Suomalainen Helsingistä. Hallituksen entisistä jäsenistä jatkavat Kadettikoulun johtaja, everstiksi 6.12. ylennetty Jari Kallio, komentaja Jyrki Berner, majuri Jukka Saario, majuri Sami Aarnio, majuri Petteri Jouko ja kapteeni Janne Rautiainen.

Kadettikunnan vuoden 2007 tunnuslauseeksi vahvistettiin ”Kadettikunta - Toimintaa 90-vuotiaan, itsenäisen Suomen hyväksi”. Tiivistelmä kokouksessa vahvistetusta vuoden 2007 toimintasuunnitelmasta on toisaalla tässä lehdessä.

Syyskokous päätti korottaa Kadettikunnan jäsenmaksun 22 euroon, joka kerätään tammi-helmikuun vaihteessa. Toinen korotuseuroista palaa takaisin jäsenen kadettiopistolle. Kylkirauta 3/2007:n mukana tullaan perinteisesti jälleen postittamaan vapaaehtoinen tukimaksukortti, jolla saaduilla varoilla tehostetaan Kadettikunnan omaan jäsenistöön kohdistuvaa toimintaa. Kadeteilta ei jäsenmaksua edelleenkään kerätä heidän opiskeluaikanaan.

Kadettikunnan tilintarkastajina valittiin jatkamaan everstiluutnantti Martti Ericsson ja ekonomi, majuri Hannu Myllynen sekä varatilintarkastajina KTM, majuri Lasse Härkönen ja ekonomi, majuri Matti Krannila.

Kokouksen jälkeen pidettiin vielä koulutustilaisuus kadettiopiston puheenjohtajille ja sihteeille.

Pääsihteeriksi Pekka Rapila

Kesellä Kadettikunnan puheenjohtaja kenraalimajuri Ilkka Aspara, vasemmalla juuri valittu uusi puheenjohtaja prikaatikenraali Juha-Pekka Liikola ja oikealla uusi varapuheenjohtaja eversti Ensio Mäkipelto.

Otteita Kadettikunnan toimintasuunnitelmasta 2007

1. Järjestötoiminta

- Käynnistetään kadettiipiirien rajojen tarkistaminen vastaamaan maakuntarajoja ja maapuolustustyöstä vastaavien aluetoimistojen rajoja.
- Pidetään Kadettikunnan kevätkokous Riihimäellä 24.3.2007 ja syyskokous Helsingissä 27.10.2007.
- Järjestetään pääasiassa nuorille jäsenille tarkoitettu koulutusseminaari syys-lokakuussa. Tilaisuuteen kutsutaan myös jäsenten puoliset.
- Otetaan kadetit Kadettikunnan jäseneksi heidän annettuaan kadettilupauksen.
- Järjestetään kadettiipiireittäin tilaisuudet, joissa vuoden aikana tutkinnon suorittaneet ja kadettiipiirin alueelle muualta siirtyneet upseerit otetaan mukaan piirin toimintaan.

2. Maanpuolustusaatteellinen toiminta

- Seurataan maassamme käytävää turvallisuuspoliittista keskustelua ja linjanvetoja pohjaksi turvallisuuspolitiikan opetuksen kehittämiseksi sekä osallistutaan turvallisuuspoliittiseen keskusteluun.
- Tehostetaan internetin käyttöä tur-

vallisuuspolitiikan tiedottamisessa ja opetuksessa ylläpitämällä ja kehittämällä turvallisuuspolitiikan tietopankkia.

- Järjestetään Riihimäellä ja Helsingissä Kadettikunnan maanpuolustusjuhla tai turvallisuuspolitiikan seminaari.
- Järjestetään 90-vuotiaan Suomen kunniaksi itsenäisyyspäivän puhekampanja kouluihin.

3. Perinnetoiminta

- Jatketaan upseerin ammattiin liittyvää arvokeskustelua.
- Jatketaan kadetti- ja upseeriperinteiden taltioimista yhteistoiminnassa kadettikurssien, Maanpuolustuskorkeakoulun sekä kadettikoulutusta antavien puolustushaara-, aselaji- ja toimialakoulujen kanssa.
- Parannetaan sotahistorian, heraldiikan, sotilasmusiikin ja sotakirjallisuuden tuntemusta jäsenkunnan keskuudessa kirjoittamalla niistä Kylkiraudassa.

4. Tiedotustoiminta

- Kadettikunnan tiedotus hoidetaan Kylkiraudan ja internetin välityk-

sellä sekä tarvittaessa jäsenille lähetettävillä tiedotteilla. Sähköisen tiedotuksen mahdollisuuksia turvallisuuspoliittisen tietouden välittämiseen jäsenistölle ja kansalaisille kehitetään.

- Julkaistaan Kylkirauta Kadettikunnan jäsenlehtenä neljänä numerona vuodessa. Julkaistaan Kylkiraudasta sähköinen versio Kadettikunnan internetsivuilla.
- Kannustetaan jäseniä osallistumaan maanpuolustusaatteelliseen keskusteluun.
- Syvennetään yhteyksiä julkisiin tiedotusvälineisiin ja tieteellisiin kirjastoihin.

5. Taloustoiminta

- Järjestö- ja perinnetoiminta rahoitetaan jäsenmaksuilla ja sijoitusten tuotoilla.
- Maanpuolustusaatteellisen opetus-, tiedotus- ja julkaisutoiminnan rahoittamiseen käytetään rahastojen tuottoja, apurahoja ja lahjoituksia.
- Sisäisen toiminnan aktivoimiseen tarkoitettuja rahastotuottoja jaetaan hakemusten perusteella kadettiipiirien käyttöön.

Hautakivitunnus kadettiupseerin haudalle

Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiö on valmistuttanut hautakivitunnuksen kiinnitettäväksi kadettiupseerin hautakiveen. Reliefinomaisesti toteutettu merkki on 60 mm korkea, 45 mm leveä ja sen kokonaisvahvuus on noin 7 mm. Tunnus kiinnitetään hautakiveen piilokiinnityksenä kahden mukana olevan tapin avulla.

Hautakivitunnuksen hinta on 35 euroa + postimaksu 3 euroa. Kiinnitys hautakiveen maksaa merkin myyjäry-

tyksessä Helsingissä 15 euroa. Tässä voi olla yritys- ja paikkakuntaakohtaisia eroja.

Hautakivitunnuksen voi tilata Hautaustoimisto Autio Oy:stä, osoite Runeberginkatu 42, 00260 Helsinki, puhelin (09) 448346, fax (09) 449841 ja sähköposti hautauststoautio@clinet.fi. Tunnuksia myydään vain *kadettiupseerin* hautakiveen kiinnitettäväksi. Hautaustoimisto tarkistaa osto-oikeuden tarvittaessa Kadettikunnasta.

Komentajakapteeni Partanen vuoden kirjoittaja

”Tunnustus yllätti ja lämmitti mieltä. Erityisen mukavalta tuntuu se, että tunnustus annettiin Rajavartiolaistosta koskevas- ta kirjoituksesta. Tunnustuksen kautta ehkä useampi kiinnostuu kyseisestä artikkelista ja lukee sen.”, kertoi Kylkiraudan vuoden 2005 kirjoittajana palkittu komentajakapteeni Petteri Partanen. Hän valotti artikkelissa loistavasti Rajavartiolaistoksen uusia haasteita. Artikkelissa kuvattiin osuvasti sitä kulttuurimuutoksen myllerrystä, johon Rajavartiolaistoksen upseerit ovat joutuneet.

”Asiatekstiä kirjoittaessa on pakko rauhoittua kulloisenkin asian äärelle ja miettiä miten teen itseni tarkoituk- senmukaisella tavalla ymmärrettäväksi kullekin lukijakunnalle. Kirjoittaminen on vahva vaikuttamisen väline”, vastasi Partanen kysymykseen mikä kirjoitta- misessa viehättää. Lisäksi lukeminen ja liikunta ovat Petteri Partasen mie- luisimpia harrastuksia.

Rajaupseeri Partanen on päässyt olemaan mukana suuressa muutoksen ajassa. Haasteet ovat valtavat. ”On totta, että Rajavartiolaistos elää histo- riallista muutoksen aikaa. Haasteeseen vastataan yksinkertaisesti pyrkimällä

Komentajakapteeni Petteri Partanen työnsä äärellä.

työssä hyvään lopputulokseen. Eri- seen täytyy mainita, että haasteeseen vastaaminen tapahtuu hyvässä työyh-

teisössä pätevien ihmisten keskellä. Se helpottaa huomattavasti.”

KAIPAATKO PERINTÖOIKEUTEEN LIITTYVÄÄ NEUVONTAA JA TUKEA?

Testamentit, avioehdot, kauppa- ja lahjakirjat, holhousasiat, perukirjat, kuolinpesän hallinto, ositukset, perinnönjaot, perintöriitojen sovittelu, selkokielistä perintöasioihin liittyvää neuvontaa myös kirjallise- na, veroneuvontaa mm. perintö-, lahja- ja luovutusvoittoverotus.

Kohtuukorvaus, jonka suuruusluokka sovitaan ennalta. Puhelinneuvonta on Kadettikunnan jäsenille maksutonta.

- mikä on testamentin vaikutus perintöön ja verotukseen
 - mitä merkitsee hallintaoikeuden pidättäminen lahjoitettuun ja testamentilla saatuun omaisuuteen
 - miten siirrän omaisuutta rintaperillisilleni
 - mitkä ovat lesken oikeudet
- Verotuksen merkitys on usein varsin huomattava. Jos kaipaat neuvoja ja tukea, ota yhteys Senioriin!

Laki- ja tukipalvelu Senior

Airoparintie 4 A, 00980 Helsinki, **puh 09-341 5220**
gsm 040-5324 075, e-mail: mikko.maki@senior.inet.fi

Perustettu 1994
Evl evp Mikko V. Mäki, avustavana lakimiehenä LOK Kalevi Klefström

Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiö tukee neuvontatyötä

Päätoimittaja väitteli sodanjohtamisesta tohtoriksi

”Tämä on erään vuosia talutun polun pääte. Hieman on tyhjä olo”, kertoi Kylkiraudan päätoimittaja tunnelmistaan. Everstiluutnantti, valtiotieteiden lisensiaatti Jari Rantapelkonen väitteli terrorisminvastaisen sodan johtamisesta lauantaina 18.11.2006 Maanpuolustuskorkeakoulussa.

”Väitöstilaisuus oli hyvä sekoitus akateemisia tapoja ja sotilaallista järjestystä”, totesi Rantapelkonen, joka tunnusti nauttineensa tilanteesta päästä prae cursio lectioissa puhumaan satapäiselle yleisölle sotatieteistä. Väitöskirjasta on informaatioajan sodankäynnin ymmärtämiseksi hyötyä, sillä ”siinä kuvataan kuinka sodanjohtaja haastetaan mediassa. Samalla tutkimus avaa polkuja ymmärtää paremmin poliittista johtajuutta sekä koko terrorisminvastaista sotaa.” Sotatieteellisesti kirja tar-

joaa myös yhden metodologisen tavan tutkia sotaa ja erityisesti verkostoitunutta informaatioosotaa kokemuseräisesti.

Rantapelkosen väitöskirjan nimi on ”The Narrative Leadership of War. Presidential Phrases of ’War on Terror’ in Dispute and Their Relation to Information Technology.” Nimi ei ehkä aukea välittömästi alaan perehtymättömälle, mutta pienen miettimisen jälkeen huomaa aiheen olevan todella mielenkiintoinen ja vaativa.

Vastaväittäjänä toimi professori Douglas Kellner, joka saapui Suomeen Kalifornian yliopiston Los Angelesin kampukselta. Kustoksena toimi itseoikeutetusti Johtamisen laitoksen professori Aki-Mauri Huhtinen Maanpuolustuskorkeakoulusta.

Rantapelkonen kiittää tutkimuksen esipuheessa kaikkia niitä, jotka ovat

häntä auttaneet ja tukeneet tutkimuksessa matkalla sotatieteiden tohtoriksi.

Kylkiraudan päätoimittajista myös kaksi viimeisintä ovat olleet tohtoreita. Filosofian tohtori Aki-Mauri Huhtinen toimi päätoimittajana vuosina 2002-2005. Hallintotieteiden tohtori Marco Krogars vastasi Kylkiraudan päätoimittamisesta vuosina 1999-2002.

Arto Kotro

Kuva Puolustusvoimat.

Ilmeet kertovat paljon. Väittelijä evl Jari Rantapelkonen, kustos professori Aki-Mauri Huhtinen ja vastaväittäjä professori Douglas Kellner hetkeä ennen väitöstilaisuutta pysähtyivät poseeraamaan kuvaajille Maanpuolustuskorkeakoulun luokkatalon käytävällä.

”Historiallinen” syyskokous Sodankylässä

Aivan yhtä varmasti kuin pohjoisen ruskan värikirjo vaihtuu valkeaan lumivaippaan Lapin perukoilla, niin paikalliset kadettiupseerit kokoontuvat oman piirinsä syyskokoukseen. Tänä vuonna perinteinen kokousohjelma sai kuitenkin miellyttävän lisäjuonteen Maanpuolustuskorkeakoulun operaatiotaidon ja taktiikan professorin Pasi Kesselin ansiosta.

Vierailunsa aluksi professori, everstiluutnantti Kesseli luennoi Lapin seudun taisteluista toisen maailmansodan ajoilta. Tilaisuus oli avoin kaikille Jääkäriprikaatin työntekijöille, joita monia viime sotien aikaiset uhraukset koskettavat edelleen varsin henkilökohtaisesti. Toisaalta sujuva ja mielenkiintoisia yksityiskohtia esille nostanut kerronta niin talvisodasta kuin Lapin sodasta palveli mitä osuvimmin myös sotilashenkilöstön virittäytymistä

pian koittavaan Pohjoisen Maanpuolustusalueen HUKKA 06-harjoitukseen. Joulukuussa me ”revontulten prikaatin” soturit nimittäin suuntaamme kulkumme juuri samaisille taistelutantereille, joissa osaltaan maamme vapaus ja itsenäisyys kuutisenkymmentä vuotta sitten taattiin.

Sotahistoriallisen osuuden jälkeen oli aika siirtyä varsinaiseen kokoustilaan Sodankylän Varuskunnan Upseerikerholle. Oivana alustuksena tilaisuudelle toimi professori Pasi Kesselin suomalaisen taktiikan tutkimus- ja kehitystoiminnan uusimpiin suuntauksiin pureutunut katsaus. Todella kiinnostavan ja vilkasta keskustelua herättäneen esityksen myötä kiitimme kaukaa etelästä saapunutta kadettiveljeämme sekä saattelimme hänet kotimatkalta kohti Helsinkiä pienen muistolahjan kera. Paikallisen

sotahistorian kautta käynnistyneen ja lopulta kotimaisen taktiikan tulevaisuuden näkyymiin ehtineen iltapäivän onnistuneeksi päätteeksi Pohjois-Lapin kadettiipiiri piti oman sääntömääräisen syyskokouksensa 3.11.2006.

Kiitokset vielä kerran sekä professori Pasi Kesselille että kokoukseen osallistuneille kadettiipiirin jäsenille.

Yliluutnantti Mika Penttinen
Pohjois-Lapin kadettiipiirin
sihteerin
Kadetti 9525

Maanpuolustuskorkeakoulun operaatiotaidon ja taktiikan professori Pasi Kesseli alustaa suomalaisen taktiikan tutkimuksen ja kehityksen tulevaisuuden näkymistä.

**KANKAANPÄÄN
KAUPUNKI**
www.kankaanpaa.fi

**Rauha tarvitsee
tekijänsä**

www.rauhanturvaajaliitto.fi

45.Kadettikurssin kesätapaaminen Rovaniemellä 23. - 24.8.2006

Valtionrautateiden upouudet maakuuvaunut veivät meidät tutustumismatkalle Rovaniemelle. Järjestelyistä vastannut Olli von Konow oli aamuvarhaisella meitä vastassa aurinkoisella Rovaniemen asemalla opastaen matkaseurueen Sky-Ounasvaarahotelliin.

Majoittumisen ja aamiaisen jälkeen siirryimme Inkeri von Konowin johdolla Lapin urheiluopistolle, jossa rehtori Heikki Keskitalo esitteli maailman pohjoisimman urheiluopiston kaikkine hienouksineen. Oli yllättävää kuulla, miten monipuoliset opiskelu- ja harrastusmahdollisuudet opisto tarjoaa.

Seuraava kohde oli tutustuminen arkkitehti Bertel Liljeqvistin suunnittelemaan Rovaniemen kirkkoon, joka valmistui sodassa tuhoutuneen paikalle vuonna 1950. Oppaan kertoman mukaan Gunnar Uotilan puuveistokset, etenkin saarnastuolin yläpuolella poikasiaan ruokkiva Lapin joutsen, kertovat Jumalan huolenpidosta.

Lennart Segerstrålen alttariffresko ”elämän lähde ” kuvaa hyvän ja pahan

taistelua ihmissydämessä Lapin luonnosta ja elämän arjesta saaduilla aiheilla.

Sankarihaudalla Antero Pärssinen ja Inkeri von Konow laskivat kukkalaitteen sankarivainajien muistolle. Samalla vietimme hiljaisen hetken Simo Wirkkulan poismenon johdosta.

Kävelymatkan etäisyydellä olivat seuraavat kohteemme, Alvar Aallon suunnittelema kaupungintalo, kirjasto ja Lappia-talo. Oli mielenkiintoista kuulla mitä kaikkea nämä hienot rakennukset pitivät sisällään.

Antoisan päivän päätteeksi kokoonnuimme juhlaillalliselle hotelliimme, jossa - tottakai- muistelimme menneitä. Riitta ja Lassi Kopra olivat suunnitelleet illan mukavan ohjelman. Lisäksi Veli Kauranen esitteli julkaisemansa kirjan.

Seuraavana aamuna lähdimme virkeinä jokiristeilylle. Kemijoki oli aamuauringossa lumoavan kaunis. Arktikumissa Yleisradion ohjelmapäällikkö evp Esko Kähkönen kertoi mukaansatempaavalla tavalla Rovaniemen historiasta, sen tuhosta ja jälleenrakentamisesta sekä kehittämisestä läänin vilkkaaksi liike- ja

opiskelukeskukseksi. Hannu Hörkkö oli koonnut mieliinpainuvan videoesityksen Lapin sodan järkyttävistä tapahtumista. Arktikumissa näyttelytiloissa tutustuimme Lapin historiaan.

Norvajärvellä sijaitseva saksalaisten hautamuistomerkki oli varmasti kaikille vaikuttava kokemus.

Hävittäjälentolaihue 11:sta Someroharjulla saimme seikkaperäisen selvityksen esikuntapäällikkö Jari Nykäselältä tavalla, josta me naisetkin pääsimme ”jyväälle”. Erikoinen tutustumiskohde oli jykevä Hornet-hävittäjä.

Eksoottinen kokemus oli tutustumisen Kampsuherran valtakuntaan Nivankylässä. Siellä kirjailija Oiva Arvola esitti mm saagojaan ja poisti meistä tässä vaiheessa jo väsyneistä matkaajista ”pahoja henkiä”.

Mukavia kokemuksia ja muistoja saaneina lähdimme tyytyväisinä kotimatalle.

Parhaimmat kiitoksemme matkan järjestäjille.

Irma Maasalo

Koossa Arktikumissa, keskellä isäntäväki Olli ja Irmeli.

Rannikon puolustajat 48-33 kokoontuivat Helsingissä

Rannikon puolustajat 48-33 Kustens försvarare -nimisen itselleen ottanut 48. kadetti- ja 33. merikadettikurssien upseeriryhmä oli toistamiseen koolla.

Ajatus koota yhteisiin tapaamisiin laivaston ja rannikkotyökistön väreissä sekä Uudenmaan Prikaatissa ja rannikkojääkäreinä palvelleet upseerit on merikadettikurssin kadettipursimiehen Erkki Karlssonin. Eki järjestikin Mona-Lisansa kanssa ensimmäisen tapaamisen kotimaakunnassaan Ahvenanmaalla alkusyksystä 2005. Rouvat ovat tapaamisissa mukana alusta alkaen.

Tämänvuotisesta ohjelmasta vastasi Risto Sinkkonen, kt-kadetti, joka loi uransa rannikkotyökistössä.

Syyskuun alun kaksipäiväisessä tapaamisessa tutustuimme Merisota- kouluun ja Suomenlinnaan.

Merisotakoulussa isäntänämme oli apulaisjohtaja, komentaja Jukka Viitanen. Meriväen tulevien laivasto- ja rannikkojoukkojen upseerien koulutus kiinnosti totta kai, koska onhan ryhmässämme monen oman aikamme aselajin upseereita.

Kohokohta oli kuitenkin planetaarion esittely. Mytologian tarut tähtitaivaan synnystä tempaisivat niin herrat kuin rouvatkin mukaansa. Yleisimpien tähtikuvioiden osoittaminen ja nimeäminen planetaarion tähtitaivaalta saattoi antaa virikkeen etsiä niitä taivaalta kirkkaina kaamosajan öinä.

Suomenlinnan kierros päättyi upseerikerholla vietettyyn illanviettoon.

Toisen päivän aloitti käynti Mannerheim-museossa. Päivän pääkohde oli käynti Merivoimien Esikunnassa merivoimien komentajan vieraina.

Vara-amiraali Hans Holmströmin esitys antoi varsin havainnollisen kuvan merivoimien merkityksestä mahdollisen kriisin aikana. Komentajan puheenvuoroa seuranneet esitykset vahvistivat mielikuvaa merivoimista, joita kehitetään vastaamaan maailmanmenon uudistuviin vaatimuksiin määrätietoisesti ja ennakkoluulottomasti, vaikka kehittäminen on vaatinut meidän mielestämme jopa radikaaleilta tuntuja ratkaisuja.

Kiitokset Risto ja Virpi Sinkkoselle tämänvuotisesta. Seuraavan tapaamisen ajankohdaksi sovimme alustavasti syksyn 2008 ja paikaksi Turun. Tapaamista valmistelemaan valitsimme Thomas-Erik Blomin ja Jukka Airikalan.

Tapani Talari, 677me

Kuva Jukka Viitanen.

Merisotakoulun kuulu sauna piti kokea, vaikkei löylyyn päästykään. Kuvassa: ensimmäinen askelma vas. Marja Toikka, Erkki ja Mona-Lisa Karlsson, Eero Kurka; toinen askelma vas. Pauli Toikka, Risto Sinkkonen, Thomas Blom, Jarl Kronlund, Kari Launo; kolmas askelma vas. Tapani Talari, Kalevi ja Pirkko Palosaari, Tuula Saarinen, Virpi Sinkkonen, Mikko Saarinen, Mirja Uusitalo, Ulpu Kronlund. Mainittakoon kuvan ulkopuolelta, että Heikki Tiilikainen oli mukana vasta toisena päivänä.

75.Kadettikurssi ja 58.merikadettikurssi 15 vuotta

Yhteensä 140 kadettiveljeä ja daamia kokoontui viettämään kadettikurssimme päättymisen 15-vuotisjuhlaa aurinkoiselle Aulangolle elokuisena viikonloppuna. Kursiviikonloppumme alkoi jo hyvissä ajoin perjantaina golf-kärpäsen puraisemien mitellessä taitojaan viheriöllä. Illalla porsaspaistin kypsyyssä iloinen joukkomme kokoontui viettämään puutarhajuhlaa leppeässä illassa. Mukavaa oli.

Lauantaina aloitimme koko joukolla kurssijuhlamme muistamalla joukostamme poistuneita neljää kurssi-veljeämme. Muistelujen jälkeen nousimme jokilaivaan soittokunnan tahdittamana ja suuntasimme matkamme risteillen kohti Lepaan viini- ja puutarhatilaa. Lepaalla saimme reippaan katsauksen tilan historiaan ja tuhdin tietoannoksen viinien ihmeellisestä maailmasta - palan painikkeiden kanssa, tietty. Paluuristeilyn aikana

nautimme maittavan laivalounaan ja yhdessäolon teemamme mukaisesti toisistamme sekä kiireettömästä menostamme.

Daamiemme valmistautuessa illan viettoon pidimme virallisen kurssikoukuksemme. Päätimme jatkaa yhteistä matkaamme perinteisin menoin pienin täsmennyksin. Epäuskoisin ilmeinä naurunpyrähdyksin seurasimme seinälle heijastettuja kuvia kadettiajoilta. Yhtenä miehenä päätimme, että kuvakavalkadia emme iltajuhlassamme enää daamiemme kanssa katsele... Kokoonnumme seuraavan kerran yhdessä juhlimaan 20-vuotista taivaltamme.

Ennen iltajuhlaamme kokoonnuimme hotellin talvipuutarhaan. Seuraksemme saimme suuresti kunnioittamamme koulumme ja kurssimme johtajat. Kiitämme Mattia ja Kaijaa sekä Jukkaa läsnäolosta ja mieleenpainuvista sanoista. Juhlamme noudatti perinteitämme - puheita, maljoja,

nauria ja myös miehekästä kuorolaulua sekä pari sooloesitystä. Ikäpresidenttimme muisteli menneitä ja Harri itseoikeutetusti kiitteli daamejamme. Illan edetessä tanssijalkaakin kutkutti...hauskaa osaamme pitää edelleen.

Sunnuntain aamu-uinnin ja aurinkoisen aamupalan jälkeen hyvästelimme toisemme ja hajaannuimme pitkin Suomenmaata. Nähdään tätäkin suuremmalla joukolla viiden vuoden päästä!

Kurssijuhlatoimikunta

Talvipuutarhassa

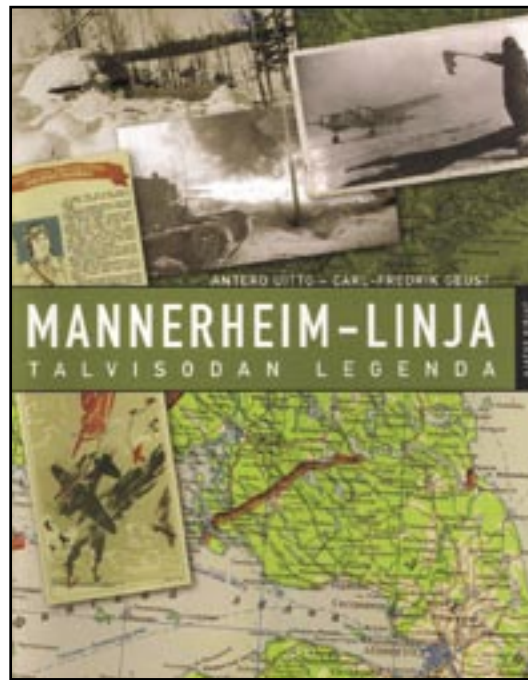
Kirjallisuusarviot

**Antero Uitto – Carl-Fredrik Geust:
Mannerheim-linja
Talvisodan legenda**
224 sivua,
Ajatus kirjat 2006

Antero Uitto herätti kansakunnan todellisuuteen vuonna 1989 julkaisemalla kirjan ”Puna-armeijan marssiopas Suomeen 1939”. Teos käsitti Neuvostoliiton maassamme suorittaman strategisen maastontiedustelun kaikessa laajuudessaan. Nyt arvioitavana oleva teos Karjalan Kannaksen Mannerheim-linjasta on tavallaan jatkoa edellä mainitulle marssioppaalle. Antero Uitto ja toinen tunnettu sotahistorioitsija Carl-Fredrik Geust ovat koonneet talvisodan pääpuolustusasemastamme neuvostoliittolaista näkökulmaa esittävän teoksen.

Viime vuosiin saakka Karjalan kannaksen puolustusasemiamme on käsitelty omalta kannaltamme, linnoittamisen, operaatioiden ja johtamisen näkökulmista. Nimitystä Mannerheim-linja ei meillä alun alkaen käytetty, se oli pääpuolustusasema rakenteineen. Vasta myöhemmin käsite Mannerheim-linja ilmaantui ja vakiintui, esimerkiksi Harald Öhqvist vuonna 1951 kirjassaan ”Talvisota minun näkökulmastani” käytti tätä nimitystä pääpuolustusasema-käsitteen ohella.

Uiton ja Geustin kirja tuo lukijoiden eteen puna-armeijan käsitykset ja kokemukset taisteluista Karjalan kannaksella murrettaessa suomalaisten pääpuolustusasemaa. Talvisota sinänsä oli Neuvostoliitolle karvas vaihe, toiveet etenemisestä kahdessa viikossa Helsinkiin ja Tornionjoelle kilpistyivät suomalaisten tiukkaan ja yhtenäiseen vastarintaan. Huhtikuussa 1940 pidetyssä Stalinin tentissä, jossa korkeat komentajat joutuivat selittelemään epäonnistumisiaan, kävi selkeästi ilmi suurvallan turhautuneisuus. Jotta jotain maineesta olisi pelastettu, muokattiin

Mannerheim-linjan murtaminen suurteoksi ja kanonisoitiin. Uiton ja Geustin kirjassa tarkastelukulma on siten lähes kokonaisuudessaan neuvostomateriaalin läpikäymistä. Joukko-osastojen käskyt, tiedotukset ja yksittäisten sotilaiden tuolloiset kokemukset kertovat hyvin neuvostojoukkojen vaikeuksista talvisessa maastossa puolustajien murhaavassa tulituksessa. Erittäin selkeästi tuodaan esille puna-armeijan taistelutiedustelun heikkous. Vaikka Mannerheim-linjan kantalinnoitteet oli jo rauhan aikana vakoiluperiaatteella pääpiirtein selvitetty, niin niiden löytäminen taistelujen aikana oli kokonaan toinen asia.

Ilmaylivoimastaan huolimatta puna-armeija ei kyennyt selvittämään eikä lamauttamaan muun muassa suomalaisten kenttätykistön asemia, siirrot öisin ja tehokas naamiointi tuottivat tuloista. Esimerkiksi uusi Kaarnajoen rannikkotykistölinnake jäi havaitsematta, sen tulitus sotkeutui läheisen Järisevän linnakkeen ammuntaan.

Puna-armeijan tulenkäyttö, jalkaväen rynnäköt sekä joukkojen koulutustaso ilmenevät hyvin neuvostokomentajien sanomista ja taistelukertomuksista. Tykistöä oli ylenpalttisesti, mutta sen tulen johtaminen tuotti odottamattomia vaikeuksia. Tähystys- eli

kiintopallojen varaan laskettiin paljon. Kannaksen taistelut opettivat puna-armeijalle kouriintuntuvasti raskaan tykistön merkityksen ja erityisesti kranaatinheittimistön painoarvon peitteisessä maastossa.

Kuvamateriaali on Suomessa ennen näkemätöntä. Puna-armeijan rintamakuvaajat ovat tarkoin tallentaneet saavutuksiaan, tuhottuja kantalinnoitteita ja sotasaaalista. Eräänä yksityiskohtana mainittakoon suomalaisilta vallattujen tykkien kokoamispaikalta Perkjärveltä otettu kuva. Siinä etualalla näkyy Raskas Patteristo 1:n menettämää 150 H 14 J-kalustoa. Puna-armeijan tiedotteissa heidän saamansa sotasalaaliin määrää liioitellaan huikeasti. Esimerkiksi 16.2.1940 julkaisussa neuvostoyhtymän tiedotteessa mainittiin mm: ”... Joukkomme seitsemän päivän hyökkäyksen aikana vihollinen on menettänyt valloittamissamme linnoituksissa 420 konekivääriä ja 170 tykkiä.” Todettakoon, että menetimme koko talvisodassa kaikki rintamat mukaan luettuina 21 tykkiä ja vastaavasti valtasimme 164 tykkiä.

Uiton ja Geustin kirjan tapahtumien kuvauksissa rinnastetaan molempien osapuolien tiedot ja käsitykset. Menetely paljastaa oivallisesti puna-armeijan salaamiseen ja suurentelemiseen suuntautuneen ilmapiirin.

Venäjän sotakirjallisuudesta löytyy yllättävän paljon talvisotaa käsitteleviä teoksia ja mikä kiintoisaa, aivan viime vuosina Venäjällä on ilmestynyt runsaasti seikkaperäisiä tutkimuksia ja jopa sotilastietosanakirjan tekstiä talvisodan eri vaiheista.

Antero Uitto ja Carl-Fredrik Geust ovat tehneet sotahistoriaa, avanneet uuden oven talvisotaamme.

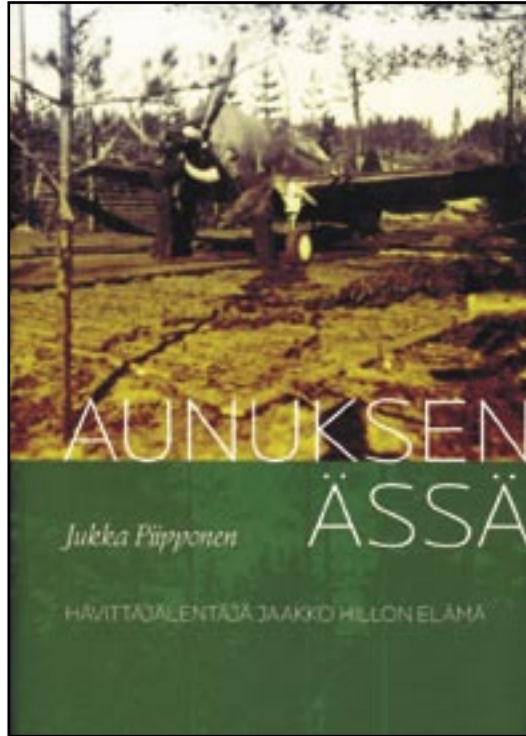
Jyri Paulaharju

**Jukka Piipponen:
Aunuksen Ässä
Hävittäjälentäjä Jaakko
Hillon elämä**
Koala-Kustannus
2005

Kirjakaupassa näin vuoden alussa kirjan ”Aunuksen ässä.” Totesin jälleen ilmestyneen mielenkiintoisen opuksen. Mutta eihän kaikkea voi ostaa, ajattelin. Vasta toisella kerralla tutkiessani kirjaa tarkemmin huomasin sen kertovan kurssini kadettiveljestä Jaakko Hillosta, hävittäjä-ässistä. Niinpä se oli hankittava ja luettava.

Aluksi kerrotaan Jaakon kouluvaiheet. Jo silloin hän oli kiinnostunut lentämisestä. Ura alkoi Joroisten lentokurssin oppilaina kesällä 1939. Sen päätteeksi lyseolainen sai ensimmäisen lentolupakirjansa. Seuraavana oli koulutuksellisesti korkeatasoinen sotaohjaakurssi.

Harjoittelu jatkui sitten Parolassa ja Siikakankaalla, jossa oli Lentolaihue 32. Siellä jatkui laivuepalvelus ja tutustuminen Fokkeriin monenmuotoisin harjoituksin. Lahtelainen ylioppilas komennettiin RUK:n kurssille 50 marraskuussa 1940. Sielläkään lentämistä ei unohdettu. Paluu laivueeseen ja Fokker-harjoitteluun jatkui. Elämä oli ollut lähes pelkkää koulutusta. Ja se jatkui, kun Jaakko aloitti kesäkuun alussa 1941 Kadettikoulun kurssin 26. Siellä hän sai lentomerkkinsä. Tilan-

teen kiristyttyä kurssi keskeytettiin parin viikon jälkeen. Oli edessä paluu omaan laivueeseen Hyvinkäälle, josta Jaakko lensi ensimmäisen sotalentonsa 25. kesäkuuta.

Jatkosodan hyökkäysvaiheen alettua tukikohta siirrettiin itään päin ensin Uttiin ja sitten Taipalsaarelle. Heinäkuun puolessavälissä laivue sai paremmat Curtiss-hävittäjät, joiden lento-ominaisuuksiin oli pakko perehtyä sodan oloissa. Heinäkuun lopulla laivueen toiminta-alueeksi määrättiin Rautjärvi-Kirvu-Antrea ja Vuoksi asemapaikkana Lappeenranta. Ilmataistelussa Kannaksella elokuun puolessavälissä Jaakko saavutti ensimmäisen ilmavoittonsa. Laivueen

mukana Jaakko siirtyi Suulajärvelle ja oli mukana mm. Suursaaren valtauksen ilmaisteluissa.

Toukokuussa 1942 LeLv 32 siirtyi Aunuksen Nurmoilaan. Hurjia taistelu- ym. lentoja oli jatkuvasti sään salliessa. Heinäkuun alussa vuonna 1942 alkoi keskeytynyt kadettikurssi uudelleen. Sinne tulivat Jaakon lisäksi samasta laivueesta neljä muuta pilottia. Kurssin päätyttyä 4.6.1943 luutnantti Jaakko Hillon palasi Nurmoilaan. Pari uusien koneiden hakumatkaa Saksaan toi elämään vaihtelua. Ilmasota Aunuksessa jatkui Neuvostoliiton kesän 1944 suurhyökkäykseen asti. Jaakolla oli ollut onni matkassaan heinäkuun neljänten päivään saakka. Ollessaan 219. sotalennolla Koivuselässä hän haavoittui jalkaan. Sota oli ohi kahdeksan konetta pudotta-

neella ässällä.

Siviiliura kesästä 1946 alkaen 22000 tuntia lentäneenä lentokapteenina ja valtiotieteen maisterina päättyi kesällä 1975.

Kirjassa kerrotaan eloisesti Jaakon vaiheet sodassa. Huonona pidän karttojen puutetta. Vaikka olen ollut sekä Karjalan kannaksella että Aunuksessa, niin usein oli vaikea pysyä tekstissä mukana. Nuorelle polvelle paikantaminen on ylivoimaista karttojen puutteen takia. Suosittelen iltalukemiseksi Jaakon seikkailuja.

Olli Vuorio

www.isku.fi

**Muutos on
mahdollisuus.**

www.hansel.fi

HANSEL

Heikki Tilander: Sotilaan vuosikymmenet. Muistikuvia noottikriisin ajasta EU-

Suomeen.

Kustannus Oy Suomen mies 2006.

Sotilas aikakauslehti (11/2006, 43-44) arvioi eversti Sampo Ahdon näkemyksellä kenraaliluutnantti Heikki Tilanderin muistelmat. Ahto mainitsee yhden näkökulman, joka on erityisen oleellinen arvioitaessa Tilanderin kirjan merkittävyyttä. Ahdon mukaan Tilander on erityisesti johtamisen kysymyksiin perehtynyt sotilas ja upseeri. Ahdon mukaan Tilanderin kirja sisältää paljon henkilökuvauskuvaus, joissa kirjoittajan kielelliset lahjat pääsevät esille tuoden kuvatuista henkilöistä esille olennaista mm. johtamisen näkökulmasta.

Tilanderin muistelmien suurin arvo on kuvaus siitä, kuinka arvovalta säilytetään tai menetetään annetusta sotilasarvosta huolimatta. Mitä epävarmemmaksi aikamme todellisuus muuttuu, sitä enemmän asioiden kulun tulee ratkaisemaan johtajien kompetenssi säilyttää arvovalta ja johtajuus ilman perinteisiä auktoriteetin muotoja. Arvo-merkit ja annettu asema organisaatiossa käyvät hyvän johtamisen kannalta entistä merkityksellisemmiksi tekijöiksi. Kyky viestiä ja luoda itsestään rehellinen mutta positiivinen kuva ratkaisee johtajan menestymisen. Ihmisyydellä voi kompensoida pahojakin ammatillisia puutteita, mutta ammatillinen tehokkuus ei johda mihinkään, jos ihminen ymmärretään väärin omassa organisaatiossaan.

On tietysti makuasia, mitä kukin hakee muistelmakirjallisuudesta. Mielestäni Tilanderin kirjan hedelmällisin osa alkaa sivulta 295. Luku ”Simeliuksesta Kaskealaan” kuvaa rehellisesti ja nautinnollisesti Tilanderin kokemuksia hänen aikakautensa puolustusvoimain komentajista. Johtamisen asiantuntijana ja alan kirjallisuuteen laajasti perehtyneenä ja sivistyneenä upseerina Tilan-

der osaa herkullisesti välittää lukijalle omaan kokemusmaailmaansa sitoen aikamme sotilaallisen maanpuolustuksen avainpäätöksentekijöiden vahvuuksia ja heikkouksia johtamisen alueella.

Tilanderin mukaan puolustusvoimain komentajan vaikutus on niin suuri, että se leimaa kulloinkin koko aikakautta puolustusvoimissa. Komentaja jää aina vieraaksi kentän väellä ja siksi keskeinen kuva komentajasta ja siten koko organisaatiosta välittyy median kautta. Tilander korostaa aivan oikein, että johtajuus on yhä enemmän riippuvaista johtajan julkisuuskuvasta. Huolimatta puolustusvoimien kulttuurin pysyvyydestä ja muutoshitaudesta komentajan esimerkki pienissäkin yksityiskohdissa kärjistyy ja paisuu joko positiiviseksi tai negatiiviseksi ”johtamisenergiaksi” oman organisaation sisälle.

Huolimatta komentajan kokemustaustasta ja ammatillisesta osaamisesta, jos kentän kahvipöytäkeskusteluissa alkaa olla kriittinen sävy henkilön persoonaa ja toimintaa kohtaan, on johtajuuden mahdollisuudet menetetty. Jäljelle jää johtaminen ja byrokratia. Tilander toteaa, että kun komentaja on menettänyt henkilöstönsä luottamuksen, hän on epäonnistunut tehtävässään. Tätä tosiasiaa ei mikään muuta. Oma organisaatio ei koskaan pidä siitä, että joutuu lukemaan lehdistä ja katsomaan

uutisista omaa organisaatiota koskevista muutoksista. Jos muutosta ei kyetä ensin markkinoimaan omalle organisaatiolle, on muutos epäonnistunut. Erityisesti suomalaisessa kulttuurissa johtajien tulisi tämä tosiasia muistaa. ”Periaatteesta hanttiin” -asenne on yksi suomalaisen sisun ulottuvuus. Tämän asenteen voi laukaista hyvinkin pieni lausunto tai teko, joka loukkaa kentän ihmisten itsetuntoa tai sitoutumista tehtäviinsä. Suomalainen ihminen toimii joukossa ulkoisesti moitteettomasti hyvinkin kauan sen jälkeen, kun henki on jo kuollut.

Tilanderin mukaan hyvä johtajuus rakentuu maltillisille muutoksille, jossa takana on harkitsevaa huumorintajua. Johtaja voi kokea onnistuneensa, kun hänelle ei naureskella kahvipöydissä. Hyvän johtajan julkisuuskuva on harkittu ja lausunnot periaatteellisia ja painavia. Hyvä johtaja ei yllätä kenttää äkkiväärillä julkisilla lausunnoilla tai viestitää ristiriitaista arvopohjaa omien johtajiensa suuntaan. Tilander myös muistuttaa, että hyvä johtaja saa aikaan organisaatiossa uusia käyttökelpoisia käsitteitä. Tilanderin mukaan kenraali Jaakko Valtasen aikana organisaatioon vakiintui käsite ”kriisinhallinta”, joka tänäänkin vaikuttaa koko kentän alueella käyttökelpoiselta ja toimivalta käsitteeltä. Tällaiset käsitteet kuvastavat johtajan luovuutta ja kykyä siirtää uusi abstrakti doktrinaalinen ajattelu osaksi kentän arkea.

Kärsimättömyys, keskittymiskyvyn puute ja ylikorostunut suorittamistarve sekä organisaation johtaminen vain tulosten kautta on selkeästi huonoa johtajuutta. Kun puhutaan arvoista, ei oikea toimintatapa ole ”mutkat suoriksi” -ajattelumalli. Jos organisaatiossa on 16 000 ihmistä, ei hyvä johtajuus voi rakentua ”oikea-väärä”, ”musta-valkoinen” tai ”nolla-yksi” -ajatusmalleille. Arvojohtaminen vaatii hienotunteisuutta ja pelisilmää, jota ei voi pelkästään järjellä oppia. Arvojohtamisessa johtajuuteen kuuluu kyky tuntea ja näyttää tunteita.

Aki-Mauri Huhtinen

**Ilmo Kekkonen ym:
Aika velikultia.
46. Kadettikurssin ja
31. Merikadettikurssin
tapahtumia ja muiste-
loita**
Domus-offset Tampere
2006

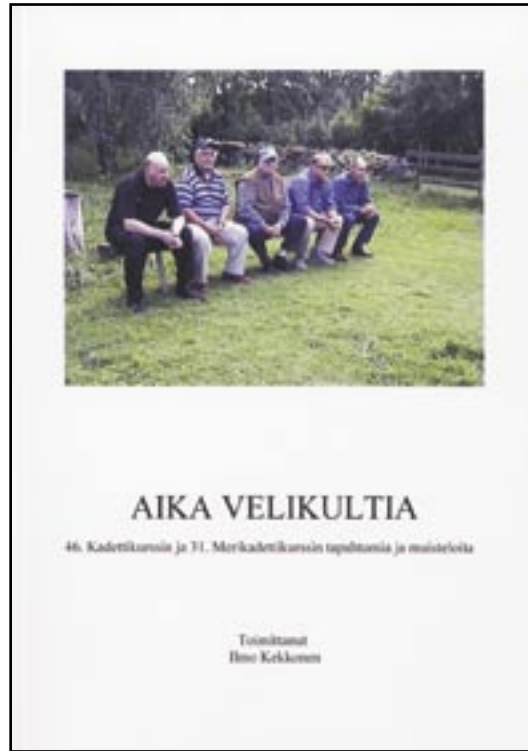
Vuonna 2001 ylläolevat kadettikurssit julkaisivat historiikin lähinnä kadettiaikaan liittyen. Tämä nyt julkaistu teos on edellisen jatko-osa. Valmistumisesta tuli 28.10.2006 kuluneeksi 45 vuotta - siinä tärkeä syy jatko-osan ilmestymiseen. Paljon jäi varsinaisessa historiikissa kertomatta, minkä lisäksi paljon on tapahtunut vuosina 2001-2006.

Tämä 101- sivuinen jatko-osa jakaantuu:

- kurssitapahtumiin 2001-2006,
- tilasto- ja muihin tietoihin 1959-2006,
- tervehdyksiin ja kuulumisiin,
- muisteluihin menneiltä ajoilta ja
- yhteystietoihin.

Monien muiden kurssien tavoin ovat yllämainitut kurssit kokoontuneet joko kotimaassa tai Virossa hyvin järjestetyn ohjelman kera. Syksyllä 2006 kurssit kokoontuivat Lahdessa 45-vuotisjuhlan merkeissä.

Tilasto-osassa on tarkasteltu kurssia puolelta ja toiselta. En muista näin tarkkaa tilastointia nähneeni minkään muun kurssin julkaisussa. Tilastoa on

sivukaupalla, mutta asiat on esitetty mielenkiintoisesti. Ilmeni, että kurssilta erosi/erotettiin 18, joista kolme valmistui myöhemmältä kadettikursilta. Lisäjoukkoa tuli kolme 46.kadettikurssilta. Edesmenneitä oli 1.6.2006 mennessä 46.kadettikurssilta 23 ja 31.merikadettikurssilta kolme.

Kadettiveljien vaiheet vuoden 2001 jälkeen mainitaan ja kerrotaan kuulumisia. Espanjassa näyttää olevan 46.kadettikurssin siirtokunta, mutta on edustajia Kanadasta sekä Yhdysvalloistakin. Kiitettävästi ulkomailla asuvat pitävät yhteyttä Koti-Suomeen.

Kirjassa on muisteluksia elämän varrelta, ei yksin palvelusajalta, vaan myös eläkevuosilta. Mieleeni jäi esi-

merkiksi Lauri Forsmannin, Martti Kähkösen, Juha Alangon, Heikki Aallon ja Turto Turtiaisen muistelukset, mutta vireitä kokemuksia on muiltakin. Rehellisesti odotin eräiltä huipuluokan kynämiehiltä, joita kurssilla on, joitain kokemuksia. Ainakaan tällä erää ei sellaisia kuitenkaan löytynyt.

Kurssin osoiteluettelosta laskin noin 60 entistä palvelus- toveria - laajasti asia ymmärrettynä. Sen lisäksi löytyi koko joukko muuten tuttuja. Usein on sanottu, että tässä on voimamme ja se pitää paikkansa. Tunne- mme toisemme ei vain oman aselajimme piirissä, vaan myös oman aselajimme ja puolustus- haaramme ulkopuolelta.

Kirjan lopussa on elossa ole- vien osoiteluettelo. Se on niin tarkka ja täydellinen, että CIA: n ja entisen KGB:n agenttien ei tarvitse vaivautua etsintään.

Oma turvallisuusorganisaatiomme voisi saada mahaväänteitä, jos herrat olisivat vielä rivissä.

Lyhyesti sanottuna kyseessä ovat hyvät ja tietorikkaat muistelmat, josta erityiskiitokset toimituskunnalle Ilmo Kekkonen - Pertti Vuolento - Lauri Forsman.

Kirjaa voi tilata:

- ev Ilmo Kekkoselta puh. 019-663 1841 tai ilmo.kekkonen@pp.inet.fi tai
- ev Pertti Vuolennolta puh. 09-872 1395 tai pertti.vuolento@kolumbus.fi

Tapio Skog

**LÄHI
VAKUUTUS**

Palvelemme: Säkylässä
Pyhäjärventie 8, Puh. 838 5455
Avoinna klo 9.00 - 16.30

Myös mm. kaikkialla varuskuntapaikkakunnilla ympäri Suomen. Katso lähin palvelupisteemme osoitteesta www.lahivakuutus.fi

Huoltopäällikkö 2006

Julkaisija: Huoltoupseeriyhdistys ry

Toim. Unto Usvasalo ja Timo Saarinen

Gummerus Kirjapaino Oy

Jyväskylä 2006

ISBN 951-95322-2-6

Kurssiveljeni huollon everstiluutnantti Unto Usvasalo lähestyi ja pyysi apua. Ajattelin, että voisinko kerrankin auttaa huoltomiestä. Yleensä tilanne on ollut päinvastoin. Olen monien muiden upseerien tavoin saanut läpi sotilasurani nauttia huollon pyyteettömästä, usein näkymättömästä työstä. Sain pari päivää myöhemmin kirjepostia. Sieltä löytyi Huoltoupseeriyhdistyksen 80-vuotisjuhlajulkaisu, Huoltopäällikkö 2006 kirja. Olin luvannut etsiä julkaisulle pätevän arvioitsijan. Kirja kuitenkin tempaisi minut mukaansa. Huollon monimutkainen ja keskinäisriippuvainen maailma kiehtoi. Siitä oli saatava tietää enemmän. Kirjan myötä minulle aukenivat hyvät mahdollisuudet.

Kirjan ansio on siinä, että se avaa näkymiä miltä puolustusvoimien huolto ja logistiikka näyttävät vuosien 2010-2015 paikkeilla. Kirja on ennen kaikkea juhlakirja, sillä monet huollon ja logistiikan ammattilaiset eivät juuri tarkastele piirtämäänsä kehitystä kriittisesti. Tosin toimituskunnan kaksikkopistää avauksessaan ironisella piikillä, joka kohdistuu yhteiskunnan muutosta kohtaan. Kehittäminen, rationalisointi ja tehostaminen ovat lisänneet kirjan toimittajien mukaan kiirettä.

Huoltomiehet ovat tästä huolimatta säilyttäneet viileän malltinsa sillä useissa eri asiantuntijoiden artikkeleissa kirjoitetaan kuinka monet uudistukset ovat olleet onnistuneita ratkaisuja. Sellaisiksi mainitaan muun muassa maavoimien muodostaminen, huoltopataljoonakonsepti ja Puolustusvoimien Materiaalilaitoksen toimialajohtoisuus. Myös monet yhteiskunnalliset muutokset ovat vaikuttaneet positiivisesti kuten Mika Purhonen ja Axel Hagelstam kir-

joittavat huoltovarmuudesta. Huoltomiehet ovat positiivisella esimerkillään osoittaneet ansainneen juhlaansa.

Kirjaa lukiessa ei voi välttyä siltä, että valtavia haasteita riittää. Sellaisia ovat ainakin huollon joukkotuotannon tehostaminen ja osaamisen säilymisen turvaaminen. Everstiluutnantti Timo Kakkola kiinnittää huomiota siihen kuinka hankkeissa painotetaan liiaksi läpimenoaikoja. Se saattaa vaarantaa puolustusvoimille tärkeitä turvallisuusnäkökohtia. Sotilaallisen huoltovarmuuden kehittämisen tulee kontra-amiraali Juha Rannikon mukaan perustua tutkimukseen toiveajattelun ja muutovirtausten sijaan. Tästä olisi voinut lukea enemmänkin.

Puolustusvoimien huoltopäällikkö asettaa huoltopäälliköille ja logistiikalle kovan tavoitteen: ”Pieni maa ei voi tukeutua määrään. Tavoitteen tulee olla laatuun perustuva taistelulentän logistinen yliote.” Kirja antaa vaikutelman, että huolto haluaa selvästi pitää kiinni aidosta laadusta, ei suorituksista.

Nykyaikaisen sodankäynnin kannalta kirjan ehkä mielenkiintoisin artikkeli on Mika Helsingiuksen ristiriitaisia tunteita herättävä kirjoitus teknologisista riippuvuuksista. Hän varoittaa huoltopäälliköitä osatimoinnin riskeistä ja kiinnittää huomiota erilaisiin epäsuoriin riskeihin. Helsingius panee

vielä kysymään teemmekö oikeita asioita sillä ”Hyväkään valmistautuminen ei auta, jos valmistaudutaan väärin asioihin.” Lause ei ole vain huollolle ja logistiikalle verkostoituvassa tietoyhteiskunnan kehityksessä relevantti. Haaste on erityisesti operatiivisen kyvyn kehittäjille valtava haaste, sillä Helsingiuksen mukaan ”Tietoyhteiskunnassa erilaiset toiminnot pitäisi segmentoida erillisiksi saarekkeiksi, ja suurempi osa kriittistä ketjua tulisi säilyttää itse.” Koska maailma tuntuu menevän toiseen suuntaan, ovat puolustusvoimien huoltojärjestelmän kehittäjät suurien ja perustavaa laatua olevien kysymyksien edessä.

Voidaan ajatella, että huoltomiehet tarvitsevat kaiken tuen. Lukiessa mieleen tulvi ajatus kiväärimiehestä: ”Jokainen

sotilas on ensisijaisesti kiväärimies.” Eversti Jari Anttalainen ja reservin kapteeni Erkki Heikkinen ovat turhan vaatimattomia kirjoittaessaan, että huoltoupseereista tulee komentajille entistä tärkeämpiä. Mielestäni tämä kirja kääntää lauseen väistämättä muotoon: ”Jokainen sotilas on ensisijaisesti huoltomies” tai ”Jokaisen sotilaan pitäisi olla ensisijaisesti huollon maailmaa ymmärtävä.” Pelkistäen kylmän sodan aikana yhdeksän kymmenestä sotilaasta oli kiväärimiehiä. Nykyisin korkeintaan yksi kymmenestä on kiväärimies. Suurin osa sotilaista on erilaisissa valmistelu- ja tukitehtävissä, jotta sodankäynnistä ja taistelemisesta yleensäkin tulee mitään. Eikö silloin huoltopäällikön pitäisi nousta niin sodanjohdossa kuin rauhan ajan operatiivisten valmistelujen suhteen keskeiseen asemaan asevoimissa? Operatiiviset asiat saattavat jäädä nykykehityksessä väistämättä - huolimatta niiden ensisijaisuudesta - toissijaiseen asemaan. Toinen vaihtoehto on, että operatiivinen muuttuu suuntaan, jossa monimutkaista ja moniriippuvuuksista huoltoa ja logistiikkaa osataan entistä paremmin johtaa. Se saattaa vaatia toisenlaista johtamisotetta kuin kiväärimiesten.

Huollon menestys on rakentunut vahvaan osaamiseen sekä liike-

elämän ja teollisuuden kanssa oleviin erinomaisiin suhteisiin. Niiden eteen huoltomiehet tekevät paljon työtä. Huoltomiesten ei yksin tarvitse olla ylpeitä aselajistaan. Meidän kaikkien suomalaisten upseerien tulisi olla ylpeitä siitä, että meillä on sellaista huolto- ja logistiikkatoimintaa, johon kirja avaa näkymän.

Majuri Eero Pakarinen viitoittaa tietä, jossa puolustusvoimien huoltopäälliköstä tulee sotatalouspäällikkö. Huoltomiehet ovat aina rohjenneet antaa kaikkensa, joskus jopa mahdottomien operatiivisten päämäärien vuoksi. Huoltomiehiä kannattaa myös jatkossakin kuunnella. Nyt kun meillä on mahdollisuus, kannatan Huoltopäällikkö

2006-kirjan tarkkaa lukemista - kun me suomalaiset aiomme pitää jatkossakin jalat maassa.

Jari Rantapelkonen

Hannu Särkiö:
Yleisesikuntaeversti
Matti A Aarnio,
”Motti Matti”
1901-1984
ISBN 952-92-0649-6
Saarijärvi 2006

Kouvolassa vuonna 1901 syntyneen ja Helsingissä vuonna 1984 edenneen eversti Matti Aarnion elämäkerran on kirjoittanut kokenut historiaamme perehtynyt kirjoittaja, kenraalimajuri Hannu Särkiö. On hyvin tärkeää, että talvi- ja jatkosodan rintamakomentajakin muistetaan. Monet heistä olivat ratkaisevassa asemassa torjuttaessa vihollisen kesän 1944 suurhyökkäystä. Tämä koskee myös rykmentinkomentajatasoa.

Matti Aarnio liittyi jo syyskuussa 1917 suojeluskuntaan. Vapaussodassa hän taisteli Itä-Hämeen ja Etelä-Savon rintamilla Etelä-Savon rykmentin riveissä. Sen jälkeen hän osallistui Viron vapaussotaan ja Aunuksen retkikuntaan sekä taisteli Aunuksen kannaksella aina kesäkuuhun 1919 asti.

Saamiensa kokemusten perusteella Aarnio tajusi, mitä ovat vapaajoukot. Suuri innostus ei korvaa kunnan koulutusta. Sen puute oli hänen siihen mennessä käymissään sodissa ollut silmiinpistävä. Aarnio osallistui vuodenvaihteessa 1919-1920 Suojeluskuntajärjestön päällystökurssille.

Kolme sotaa läpikäynyt Aarnio ei kuitenkaan ollut suorittanut varusmiespalvelusta ja niin ”sotaveteraani” astui alokkaana palvelukseen syyskuussa

1920. Hänet kotiutettiin väepelin arvoisena huhtikuussa 1921.

Varusmiespalveluksen jälkeen Aarnio jäi puolustusvoimien palvelukseen Viipurin Rykmenttiin ja kävi RUK:n kurssilla 2. Kadettikoulun hän kävi kurssilla 8. Se kesti runsaan vuoden ja Aarnio selvitti sen kurssinsa priimukseen.

Tästä alkoi aktiiviupseerin ura ensin Kouvolassa Keski-Suomen Rykmentissä. Pian hänet siirrettiin kuitenkin Yleisesikuntaan, jossa hän palveli erään keskeytyksin talvisotaan asti. Sotakorkeakoulun hän suoritti vuosina 1931 - 33 kurssinsa toiseksi parhaana. Opinomatkat Ruotsiin ja Saksaan vuonna 1936 syvensivät tietoja nimenomaan vastavakoilusta.

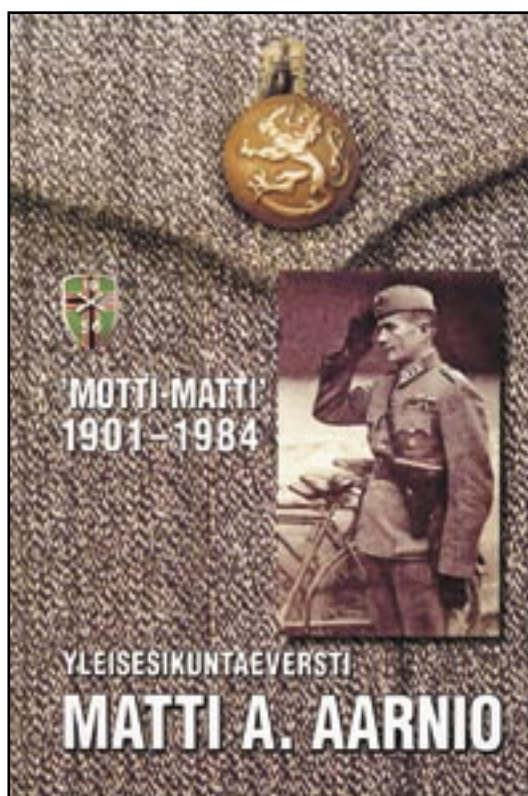
Talvisodan sytyttyä Aarnio toimi

Päämajan sotilaspoliisitoimiston päällikkönä aina tammikuuhun 1940 saakka. Tämän jälkeen hänet määrättiin Jääkäripataljoona 4:n komentajaksi Laatokan pohjoispuolelle. Hänelle alistettiin eräissä vaiheissa useita pataljoonia. Olihan käynnissä kuuluisa mottisota. Matti Aarniosta tuli ”Motti Matti”. Aarnio on kuvannut taisteluita kirjassaan ”Talvisodan ihme”.

Jatkosodassa hän toimi aluksi pataljoonan komentajana JR 9:ssä ja va. komentajana JR 51:ssä. Ilmeisesti näytöt olivat vakuuttavia, sillä marraskuussa 1941 hän sai komentoonsa JR56:n, vakkasuomalaisrykmentin, jonka komentajana hän eteni Maaselän kannakselle, taisteli asemasodan taistelut ja viivytti vihollista vuonna 1944 Loimolaan. Sinne myös vihollisen hyökkäys pysäytettiin loppusodan ajaksi.

Vielä Aarnio joutui Lapin sotaan Jääkäripataljoona 2:n komentajana. Keväällä 1945 hänet määrättiin Jyväskylän Sotilaspiirin päälliköksi. Tässä tehtävässä hänet marraskuussa 1945 pidätettiin asekatkentaajuttuun liittyen. Hän onnistui kuitenkin karkaamaan ensin Ruotsiin, sitten Yhdysvaltoihin ja lopulta Venezuelaan, jossa hän työskenteli vuoteen 1952 saakka. Viime mainittuna vuonna hän palasi Suomeen asettuen asumaan Helsingin Puistolaa, missä hän sitten asui kuolemaansa saakka.

Kenraalimajuri Hannu Särkiö on JR56:n killan puheenjohtajana ollut varmaankin paras mahdollinen Matti Aarnion elämäkerran kirjoittaja. Hän on pystynyt haastattelemaan eräitä vielä elossa olevia Aarnion läheisiä aseveljiä. Heikkoutena, joka ei johdu Särkiöstä, on

henkilökohtaisen lähdemateriaalin puute, koska esimerkiksi Aarnion päiväkirjat ovat kadonneet. Tästä huolimatta Särkiö on rakentanut erinomaisen historiategorisen Matti Aarniosta. Särkiö on esitellyt sotilasuran vaiheita tuoden esille monia erikoisuuksia, kuten esimerkiksi:

- osallistuminen kolmeen sotaan ennen varusmiespalvelusta,
- muodollisen koulusivistyksen hankkiminen vuonna 1930 kaksi vuotta Kadettikoulun jälkeen,
- osallistuminen vuonna 1936 opinto-

matkalle Saksaan, jossa Wehrmachtin ja Gestapon vastavakoilukurssille ja aikana, jolloin ye-upseereista oli suuri puute, toiminta talvisodassa JP 4:n ja jatkosodassa JR 9:n II Pataljoonan komentajana.

Taitava ja tarmokas upseeri myös hahvanoi monia kokemuksia läpikäydyissä taisteluissa. Jatkossa kokemuksia otettiin huomioon mm. koulutuksessa. Väkisinkin tulee mieleen Aarnion kadettitoverin, eversti Hirvelän sanat: ”Kouluta aina harjoittelemalla - puhekoulutus maksetaan

kuolemalla”.

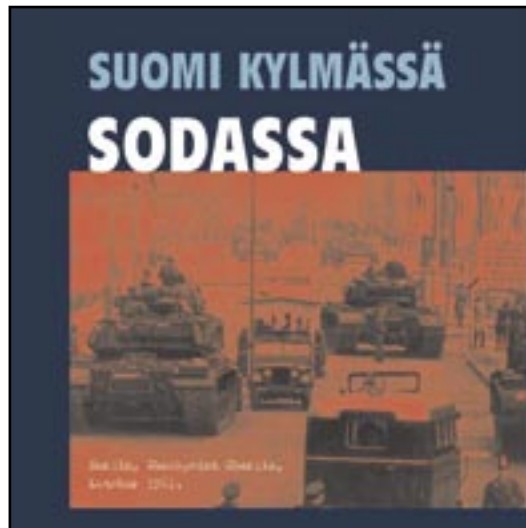
Matti Aarnio oli kouluttaja, johtaja, teoreetikko ja käytännön mies, kenttämiestä ja korkean tason tiedustelija, aatteen ihminen ja käytännön toteuttaja. Tätä kaikkea Motti-Matti oli. Hän on ollut muistamisen arvoinen. Hannu Särkiölle kiitos korkealaatuisesta henkilöhistoriasta samoin kuin kirjan mahdollistaneelle tukiorganisaatiolle.

Tapio Skog

”Suomi kylmässä sodassa”- Turvallisuuspolitiikan oppimisympäristö

Kadettikunta julkaisi tämän vuoden elokuussa uuden oppimateriaalin turvallisuuspolitiikasta. Tuote on uusi sekä sisällöltään että oppimateriaalina. ”Suomi kylmässä sodassa” perustuu uuteen tutkittuun tietoon, joka on täyttänyt ilmeisen aukon toisen maailmansodan ajan historian ja tämän päivän kuvauksen välillä. Oppimisen näkökulmasta materiaali on yksi nykyaikaisimmista omassa tuoteperheessään. Samaan tuotteeseen on sisällytetty hämmästyttävän laaja pedagoginen menetelmävalikoima asian oppimiseksi.

Sisällöltään ”Suomi kylmässä sodassa” tuottaa uudenlaisen mahdollisuuden pureutua sotien jälkeiseen aikakauteemme. Kompetenssini ei riitä materiaalin taustalla olevan tutkimuksen syvälliseen arviointiin, mutta tutkimus näyttää tuottavan uutta tulkintaa kansakuntamme lähihistoriaan. Tutkimusasetelma on tuottanut uudenlaista mahdollisuutta tulkita tapahtuneita aiemman aikalais-tulkinnan rinnalle. Käytössä on ollut myös uutta lähdeaineistoa. Aiheen tarkastelu on kiinnitetty laajaan turvallisuuskasitteeseen. Tämä mahdollistaa perinteisen valtion sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden tarkastelun lisäksi myös yhteiskunnallisen ja taloudellisen ulot-

tuvuuden.

Kadettikunta on nimennyt tämän materiaalin oppimisympäristöksi. Valinta on mielestäni nykyaikainen ja onnistunut. Kyseessä ei siis ole vain opetusmateriaali tai opiskeluun tehty materiaali, vaan materiaalikokonaisuus muodostaa oppimisympäristön. Tämä käsite pitää sisällään ajatuksen ympäristöstä, jossa jokainen aiheesta kiinnostunut pystyy roolistaan tai näkökulmastaan riippumatta seikkailemaan asioiden eri tasoilla haluamallaan tavalla.

Oppimateriaalina tuote on erittäin nykyaikainen. Tähän on päästy monialaosaamisella. Tutkimuksen jälkeen oppimisen ammattilaiset ovat miettineet miten tämän asia pystyttäisiin parhaiten opettamaan ja opiskelemaan. Osaava tuotanto on lopuksi niputtanut kaikki yhdeksi mukaansa tempaavaksi ja havainnolliseksi kokonaisuudeksi.

Oppimateriaalin arviointiin on tie-

toyhteiskunnan kehittämisessä keskitytty viime aikoina erityisen paljon. Materiaalin arvioinnissa keskitytään mahdollisimman moninaiseen käytettävyyteen. Opetusmateriaalin tulisi siis soveltua mahdollisimman monien kohderyhmien tarpeisiin ja oppimistavoitteisiin. Tästä tarkastelukulmasta kyseinen materiaali on esimerkiksi kelpaava. Sen sisään on rakennettu eri oppimispolkuja ja oppimisen arvioinnin tukirakenteita. Yleensä haasteellisinta on tuottaa itseopiskeluun soveltuvaa materiaalia. Tämä tuote mahdollistaa vapaan tutustumisen ja opiskelun eri aiheista. Jokainen pystyy uppoutumaan itseään

kiinnostavaan asiaan vapaasti. Käytettävyyttä lisää merkittävästi materiaalin suunnittelu myös opettajien työkaluksi. Sen avulla opettaja voi tuottaa valmiita oppituntikalvoja haluamistaan kokonaisuuksista. Materiaaliin on sisällytetty myös asiantuntijan tekemiä opetusmenetelmällisiä vinkkejä opettajille.

Toinen keskeinen opiskelumateriaalin arviointikohde on opiskelumotivaation herättäminen ja ylläpito. Mielestäni tämä opiskelumateriaali onnistuu tässä hyvin. Alkuperäiset filmi- ja kuvaaineistot vangitsevat hyvin lukijan mielenkiinnon. Kaikille käyttäjillä löytyy varmasti sopiva tapa asiaan tutustumiseksi, kun huomioidaan koko tuotanto. Tarjolla on hyvin tuotettu kirja, havainnollinen cd-rom sekä sisältörikas verkkosivusto. Oppimismotivaatiota lisää varmasti myös esitettyjen asioiden vapaa käsittelyjärjestys. Materiaali

ei anna suoraa vastausta suuriin kysymyksiin, vaan mahdollistaa jokaiselle oman tulkinnan osin alkuperäisaineiston pohjalta.

Kadettikunta on lahjoittanut materiaalikokonaisuuden kaikkiin maamme yläasteen kouluihin ja lukioihin. Tällä Kadettikunta jatkaa erityisen hyvää ja poikkeuksellista yhteistyötään opetushallinnon kanssa. Taustalla täytyy muistaa, että valtionhallinnon rooliin mukaan opetushallinto vastaa maanpuolustustahdon kasvattamisesta ja ylläpidosta. Tämän kaltaisella yhteistyöllä Kadettikunta pystyy tukemaan veteraanien ja vanhempien ikäpolvien työn merkityksen opettamista lapsillemme ja tätä kautta kansallisen identiteettimme vaalimista.

Meille kaikilla on tarjottu mahdollisuus sukeltaa kansakuntamme rooliin ja kriittisiin vaiheisiin Pekka Visurin kirjan kautta tai opiskelumateriaaliin verkkosivulla www.veteraanienperinto.fi/kylmasota. Oman kokemuksen pe-

Ohjelman pedagoginen valikko on sivun oikeassa ylälaudassa.

rusteella voin luvata kaikille mielenkiintoisia itsensä kehittämisen hetkiä riippumatta siitä kiinnostaako aihe yleisivistävänä itseopiskeluna lähihistorias-

tamme tai vaikka tutkijana.

Mika Kalliomaa

Kadettikoulun perinnelippu

Kenraali Gustav Hägglundin henkilökohtaisiin muisteloihin perustuva omaelämäkerta ”Leijona ja kyyhky” antaa eräästä puolustusvoimemme perinteestä väärän kuvan nykytilanteen kuin kenraali Lauri Sutelan osalta. Kyseessä on Kadettikoulun arvokkaan lipun kohtalo, josta Hägglund toteaa sivulla 232 viitattuaan syyttävästi kenraali Sutelaan ”Niin kunniakas kadettilippu ja marssi joutuivat vitriiniin ja Maanpuolustuskorkeakoululle piti värkätä uusi lippu ja kunniamarssi”.

Menemättä tapahtumaketjun yksityiskohtiin, jotka nekin olisivat muistelemisen arvoisia, totean, että Kadettikoulun valkoinen leijonalippu ja kunniamarssi ovat edelleen käytössä. Se edellytti Lauri Sutelan puuttumista asiaan säilyttämisen puolesta eikä suinkaan vastaan. Lippu oli todella vähällä joutua Sotamuseoon, mutta asian esittely Tasavallan Presidentille saatiin kumottua uudella esittelyllä. Kunnia sille, jolle kunnia kuuluu.

Kadetti n:o 245 I

Vuonna 2007 merkkipäiväänsä viettävät Kadettikunnan jäsenet

95 vuotta

Heinonen Erkki	Maj	020	12.1.
Lehtinen Viljo	Maj	021	20.4.
Palosuo Erkki	Maj	021	8.6.
Wickstrand Olavi	Evl	017	5.3.

90 vuotta

Hakulinen Reino	Kapt	025	30.12.
Hämäläinen Paavo	Ev	026	1.12.
Juntunen Esko	Ev	020	1.6.
Lehto Alpo L	Evl	022	11.2.
Metsola Jorma	Maj	025	16.3.
Pitkäkoski Eino	Evl	028	14.12.
Pulliainen Eino	Kapt	027	13.10.
Saarve Erkki	Maj	026	2.9.
Setälä Erkki	Kenrl	022	4.4.
Sääksjärvi Lauri	Maj	025	10.8.
Tirronen Reino	Evl	024	15.1.
Uggeldahl Birger A	Maj	024	30.7.
Varala Veikko	Kapt	026	3.12.
Vehmanen Aimo	Kapt	025	19.10.
Villanen Auvo	Evl	024	31.3.

85 vuotta

Aulamo Ilmari	Maj	027	20.10.
Autio Juhani	Evl	033	14.6.
Fallenius Olli	Maj	027	21.12.
Hagelberg Kaj	Evl	026	7.3.
Ikonen Väinö O	Kapt	026	23.11.
Kanninen Ermei	Kenrl	026	19.10.
Koiranen Teuvo	Kom	020M	10.10.
Koivisto Ensio	Ev	026	24.4. matka
Larnola Paul	Kapt	027	21.8.
Laurila Eero	Kom	016M	10.9.
Lehtonen Pentti R	Ev	026	2.10.
Lähtenmäki Lauri O	Kaptl	018M	11.12.
Miekk-Oja Erkki	Komkapt	016M	14.6.
Näsi Antti	Komkapt	018M	26.2.
Oula Ilmari	Kapt	017M	26.7.
Pekonen Allan	Evl	029	10.9.
Pohjola Ville	Ylil	016M	23.3.
Rajas Sakari	Ev	026	21.1.
Ruutu Juhani	Kenrm	027	6.7.
Salminen Pentti	Maj	027	5.1.
Sepponen Teuvo K	Kapt	026	26.1.
Uotila Osmo I	Ylil	027	17.6.
Uotinen Martti	Ev	028	6.10.

80 vuotta

Anttinen Jussi	Kom	022M	9.8.
Halonen Kauko	Evl	035	23.12.
Heinara Aimo	Ev	030	22.4. matka
Järvilehto Antti	Evl	033	28.4.
Kekarainen Matti	Maj	037	26.6. matka
Kemppainen Aulis	Evl	033	25.5.
Koponen Paavo	Maj	037	31.8.

Laamanen Pentti	Ev	032	24.12.
Lohi Eero	Evl	033	14.8.
Metso Aimo	Evl	032	9.4.
Mikkola Alpo	Insevl	043	26.3.
Poutanen Esko E	Evl	031	15.4.
Raatikainen Kalevi	Evl	030	18.7.
Raitasaari Reino	Ev	031	27.5.
Sallinen Mauri	Evl	038	28.11.
Siikki Matti	Maj	032	24.2.
Stewen Rolf Wilhelm	Kenrl	029	15.9.
Tikkanen Pentti	Maj	042	9.3.
Vainio S Heikki	Evl	031	23.3.
Vasama Seppo K	Evl	034	11.9.
Väänänen J Kalle	Maj	037	8.7.

75 vuotta

Anthoni Uolevi	Kenrm	038	5.2.
Christensen Hans	Kenrm	040	4.4. matka
Halonen Ilkka	Kenrl	039	14.11.
Hirvonen Seppo	Komdri	027M	16.10.
Huttunen Pertti	Evl	039	6.11.
Hämäläinen Kari	Evl	040	10.3.
Jokinen Jorma	Evl	040	14.12.
Kaira Lauri	Evl	041	8.9.
Karhu Sakari	Evl	039	25.7.
Karmala Veikko	Evl	040	24.4.
Kauppinen Juhani	Evl	041	5.5.
Korhonen Asser	Evl	031	22.10.
Korhonen Pentti A	Evl	039	23.7.
Koskimaa Matti	Ev	040	5.11.
Lahnaviiki Juhani	Komkapt	057M	13.11.
Laine Aulis	Evl	040	26.5. ei v.o.
Lakso Lauri J	Maj	042	10.12.
Luukanen Mauri	Maj	041	24.11.
Mattila Jarmo H	Ev	040	17.6.
Miettinen Pentti	Evl	039	9.12.
Miettinen Tauno	Ev	041	10.9.
Mukala Urpo	Evl	040	27.9.
Nordman Folke	Maj	040	11.5.
Nuutinen Raimo	Evl	041	3.5.
Riikonen Erkki	Evl	041	3.9.
Saarinen Reino	Maj	039	15.1.
Salminen Mauri	Evl	041	4.8.
Saukkonen Mikko	Evl	042	12.3.
Savolainen Ossi	Maj	026M	5.10.
Seppo Pentti	Kapt	042	18.7.
Sihvo Sami	Kenrm	038	13.12.
Simola Eero	Evl	044	16.11.
Tapanainen Eero	Evl	038	4.3.
Tiuro Mauno	Maj	039	19.5.
Tikkanen Eero	Ev	039	26.7. matka
Tykkä Matti	Evl	039	25.8.
Urpo Eero	Ev	039	7.4.
Vesterinen Veikko	Kenrl	039	23.10.
Virrankoski Markus	Evl	038	12.1.

Voutilainen Ilppo	Evl	042	12.10. matka	Haario Seppo	Evl	055	7.10.
Vääriskoski Esko	Kaptl	027M	19.7.	Haili Lauri	Kapt	057	4.12.
70 vuotta				Harja Jaakko	Evl	058	5.5.
Autti E Juhani	Maj	045	10.9.	Hartman Aslak	Evl	056	27.12.
Auvinen Esko P	Evl	044	5.7.	Hovi Kari	Ev	056	22.3.
Hakala Seppo J	Maj	046	15.1.	Huikkonen Kyösti	Maj	055	9.9.
Hakala Venni	Evl	047	29.7.	Hyyryläinen Vesa	Maj	058	28.4.
Heikkilä Tauno	Ev	047	9.9.	Inkiläinen Pauli	Komkapt	040M	30.9.
Helander Hannes	Komkapt	032M	29.7.	Inkinen Esko	Evl	055	15.10.
Helasterä K Juhani	Ev	043	8.4.	Jaarva Kari	Maj	055	4.7.
Hurskainen Raimo	Kom	031M	7.5.	Jantunen Reijo	Ev	055	17.10.
Järviö Pentti	Evl	046	30.12. matka	Jantunen Tuomo	Maj	054	22.11.
Kalliomäki Atte	Maj	048	7.2.	Järvinen Matti	Evl	055	8.12.
Kare Juha	Maj	046	19.10.	Jääsärö Matti	Evl	058	13.7.
Karjalainen Lauri	Maj	044	2.7.	Kantola Heikki	Evl	056	9.8.
Karjalainen Mauno	Evl	046	23.6.	Kaskiaho Keijo	Evl	056	17.6.
Koskimies Jouko	Ev	046	27.12.	Kauppinen Erkki	Ev	055	7.8.
Kumpulainen Kalevi	Evl	045	20.5.	Kianto Ilkka	Maj	055	17.1.
Lamminparras Tuomo	Evl	046	2.9.	Kyllönen Kauko	Ev	055	23.5.
Lampinen Matti	Maj	048	17.2.	Lassila Voitto	Maj	056	14.12.
Larinen Pertti	Ylil	048	12.3.	Lauhio Seppo	Maj	058	26.10.
Lindell Jaakko	Evl	047	28.2.	Lavia Hanno	Evl	055	16.11.
Markkanen Kalevi	Evl	046	24.2.	Luotola Hannu	Prkenr	054	4.3.
Maunula Antero	Ev	042	4.10.	Malmivaara Niilo-Kustaa	Evl	056	5.4.
Melanen Simo	Maj	046	23.4. matka	Mattila Vesa	Maj	056	29.10.
Mustakallio Jorma	Evl	046	28.6.	Miller Risto	Maj	057	14.4.
Mustonen Jorma	Evl	046	6.7.	Muurman Risto	Ev	056	20.1.
Niemelä Eero	Maj	048	12.12.	Myyryläinen Juha	Evl	058	9.1.
Nieminen Sakari	Maj	046	21.9.	Niemi Jukka	Maj	055	29.8.
Nieminen Seppo O	Evl	044	16.4.	Nokkala Arto	Evl	054	17.1. matka
Niemistö Kalle	Maj	047	29.8.	Nordfors Heimo	Evl	055	19.9.
Niska Juhani	Ev	029M	2.9.	Nurmiraanta Erkki	Evl	051	26.4. matka
Numminen Tapani	Evl	046	26.2.	Ojala Torsti	Ylil	056	28.2.
Nuorala Juhani	Evl	046	11.1.	Ovaska Lauri	Ev	057	11.6. matka
Nykänen Pertti	Kenrl	044	30.7.	Palonen Juhani	Ylil	055	28.10.
Ollikainen Pentti	Maj	047	30.5.	Peltola Jarmo	Kenrm	055	26.2.
Palosaari Kalevi	Evl	048	27.8.	Päivärinta Heikki	Ev	055	9.5.
Pitkänen Toivo	Maj	043	25.4.	Rapila Pekka	Ev	054	22.9.
Pärssinen Antero	Ev	045	12.3.	Riekkinen Rauno	Maj	057	4.6.
Rasehorn Raimo	Evl	044	15.7.	Rimpi Kari	Kenrl	055	18.1.
Ruuska Ilkka	Kaptl	030M	6.8.	Ronkainen Raimo	Maj	056	7.11.
Rötsä Mauri	Evl	045	17.3.	Ruutu Mikko	Kom	039M	5.5.
Salonen Paavo	Evl	046	20.8. matka	Saari Simo	Evl	059	28.7.
Sankkila Tapani	Kom	031M	17.4.	Saessalo Jussi	Ev	055	10.1.
Sivilä Paul	Evl	048	24.3.	Siljander Kari	Ev	054	4.12.
Skogström Leo	Evl	047	18.8.	Sinisalo Jouko	Evl	058	10.12.
Suomala Jarmo	Maj	043	8.4.	Strang Hanno	Lpamir	054	19.6.
Susi Antero	Evl	048	2.4. matka	Tarvainen Esa	Kenrl	054	7.3.
Särkiö Hannu	Kenrm	043	30.4.perhepiiri	Tenho Markku	Evl	054	10.3.
Tarvonen Arto	Kom	032M	29.4.	Tolvanen Osmo	Ev	057	6.7.
Tuomi Osmo	Komdri	029M	20.8.	Tomperi Kyösti	Ev	055	26.10.
Turtia Matti	Maj	047	7.1. perhepiiri	Turunen Ismo	Ev	056	26.2.
Varjola Paavo	Kom	031M	4.10.	Tyrväinen Risto	Evl	055	10.2.
Von Schantz Jan A F	Maj	050	13.7.	Wahlroos Antti	Ev	056	7.10.
Åkerman Juhani	Maj	046	31.1.	Vartiainen Matti	Evl	055	20.8.
60 vuotta				Wirta Juha	Maj	057	5.7.
Andersson Jouko	Komkapt	041M	20.7.	Väänänen Pentti	Ev	055	21.6.
Autere Paavo	Evl	059	5.6.				

50 vuotta

Alen Hannu	Ev	065	22.10.	Mäki Jussi	Evl	064	1.6.
Anttalainen Jari	Ev	065	7.7.	Mäkinen Kari	Kom	065	16.4.
Cederberg Aapo	Ev	064	24.3.	Nuutila Esa-Jussi	Evl	065	23.6.
Erroll Johan	Ev	066	18.11.	Paalanen Juhani	Kom	065	20.9.
Forsman Hannu	Evl	065	13.7.	Parkkola Ari	Evl	064	15.4.
Halme Jorma	Maj	066	10.8.	Pekonen Erkki	Evl	064	23.10.
Helenius Jarmo	Ev	064	4.12.	Peltola Heikki	Maj	065	20.10.
Hongisto Jouko	Maj	065	21.3.	Pirhonen Ossi	Evl	064	7.8.
Hyvärinen Viljo	Ev	064	4.7.	Pisto Martti	Ev	064	15.9.
Jokela Aimo	Kom	064	27.8.	Pohjala Kari	Evl	065	11.8.
Kainulainen Esa	Evl	065	28.10.	Pulkkinen Esa	Ev	064	6.7.
Katisko Tuomo	Evl	065	18.11.	Rajamäki Heikki	Maj	065	14.8.
Kauppinen Markku	Maj	068	10.9.	Ranta Raimo T	Kom	064	24.9.
Kauranen Timo	Maj	068	10.2.	Rautavirta Risto	Evl	065	20.12.
Keckman Sakari	Maj	067	28.6.	Rauvanto Risto	Evl	066	10.2.
Kemppainen Pekka	Maj	065	24.4.	Saari Jaakko	Maj	066	3.11.
Kirjavainen Mikko	Prkenr	064	4.11.	Saarijärvi Keijo	Maj	068	15.3.
Kiuru Harri	Komkapt 050M		10.3.	Salminen Jukka	Evl	064	11.8.
Konsala Tomi	Komkapt 051M		29.11.	Salminen Timo	Evl	064	4.8.
Kullberg Rolf	Evl	064	11.7.	Seppä Jarmo	Evl	064	31.8.
Kumpulainen Aarne	Evl	065	7.5.	Simola Keijo	Ev	065	26.1.
Käpynen Ari	Maj	065	5.11.	Sundqvist Hannu	Maj	068	20.9.
Kärkkäinen Hannu	Maj	065	21.9.	Sutinen Harri	Kom	049M	16.4.
Laatikainen Pertti	Ev	065	7.10.	Takanen Kari	Komdri	049M	12.5.
Lappalainen Esa	Ev	064	15.4.	Tammikivi Juha	Ev	065	5.2.
Laukkala Heljo	Maj	065	30.11.	Toivonen Seppo R	Ev	064	24.7.
Leimi Janne	Kom	049M	30.11.	Vairinen Risto	Maj	065	16.3.
Liimatta Hannu	Ev	067	31.12.	Valleala Lauri	Ev	064	8.7.
Lukander Aslak	Evl	064	19.7.	Vanhanen Juha	Evl	066	31.8.
Lyly Erkki	Maj	067	27.10.	Vihavainen Juha	Maj	065	21.8.
Myöhänen Hannu	Evl	064	15.1.	Villanen Pentti	Kom	049M	10.3.

Kadettikunta ry esittää kunnioittavat onnittelet merkkipäiväänsä viettäville!

Luetteloon on otettu vain jäsenet ja niiden nimet on jätetty pois, jotka ovat sitä pyytäneet. Virheistä pyydetään ilmoittamaan Kadettikunnan toimistoon puh. (09) 490 759.

Pohjolan Liikenne

Oy Pohjolan Liikenne Ab

Postintaival 3, 00240 Helsinki

puh. 0307 15, faksi 0307 23 760, www.pohjolanliikenne.fi

Tehdään se yhdessä.

Constantem decorat honor

Ylennetty kenraaliluutnantiksi

Olli-Matti Multamäki	55.k	6.12.2006
Heikki Ilmari Lyytinen	60.k	6.12.2006

kenraalimajuriksi

Juha Osmo Kilpiä	61.k	6.12.2006
Pertti Olavi Salminen	62.k	6.12.2006

prikaatikenraaliksi

Markku Ilmari Nikkilä	64.k	6.12.2006
-----------------------	------	-----------

lippueamiraaliksi

Georgij Alafuzoff	45.mek	6.12.2006
-------------------	--------	-----------

everstiksi

Pertti Olavi Hyvärinen	68.k	6.12.2006
Petri Jussi Mikael Hulkko	68.k	6.12.2006
Ari Tapio Jussila	67.k	6.12.2006
Kim Erkki Akseli Jäämeri	71.k	6.12.2006
Jari Teppo Juhani Kallio	68.k	6.12.2006
Ilkka Juhani Korkiamäki	68.k	6.12.2006
Mauri Tapani Koskela	67.k	6.12.2006
Olli-Matti Salminen	66.k	6.12.2006
Petri Johannes Tolla	69.k	6.12.2006
Kari Jyrki Veijalainen	68.k	6.12.2006

kommodoriksi

Markus Artturi Aarnio	50.mek	6.12.2006
-----------------------	--------	-----------

everstiluutnantiksi

Hans Ragnar Julius Forsman	72.k	6.12.2006
Kimmo Juhani Hartikainen	72.k	6.12.2006
Tapio Mikael Huhtanen	65.k	6.12.2006
Pauli Taisto Pellervo Hämäläinen	64.k	6.12.2006
Timo Juhani Iltanen	73.k	6.12.2006
Pertti Juhani Kelloniemi	72.k	6.12.2006
Jukka Tapio Kentala	72.k	6.12.2006
Juha-Pekka Keränen	75.k	6.12.2006
Esko Tapani Liimatta	72.k	6.12.2006
Kimmo Antero Lindberg	72.k	6.12.2006
Juha Tapani Manninen	72.k	6.12.2006
Kari Tapani Partinen	75.k	6.12.2006
Jukka Ilmari Parvinen	72.k	6.12.2006
Matti Juhani Pihlajamaa	72.k	6.12.2006
Esko Daniel Pukari	73.k	6.12.2006
Pekka Taavetti Purtonen	72.k	6.12.2006
Markus Tapani Renko	66.k	6.12.2006
Ilkka Harri Antero Saari	72.k	6.12.2006
Jarmo Juhana Sinkkonen	72.k	6.12.2006
Torsti Esko Ilmari Sirén	72.k	6.12.2006
Juha Petteri Soini	72.k	6.12.2006
Ari Petteri Suontlahti	73.k	6.12.2006
Heikki Juhani Taavitsainen	72.k	6.12.2006
Juha Tapio Tikka	72.k	6.12.2006
Jari Petri Tunturi	72.k	6.12.2006
Matti Juhani Vihottula	66.k	6.12.2006

komentajaksi

Pertti Kalevi Gostowski	65.mek	6.12.2006
Kari Tapani Huhtala	55.mek	6.12.2006

Timo Eero Juhani Korpela	55.mek	6.12.2006
Petri Olavi Parviainen	72.k	6.12.2006
Vesa Matti Tuominen	73.k	6.12.2006

majuriksi

Juha Ilkka Kylä-Harakka	75.k	1.7.2006
Heikki Petteri Mansikka	79.k	1.9.2006
Jussi Matti Sakari Aapro	75.k	6.12.2006
Marko Petteri Haikkola	75.k	6.12.2006
Marko Petri Heikkinen	75.k	6.12.2006
Arto Einari Jeskanen	75.k	6.12.2006
Juha Petteri Juvakka	75.k	6.12.2006
Jarmo Antero Kangas	75.k	6.12.2006
Jari Tapio Karjalainen	75.k	6.12.2006
Juha Veikka Karjalainen	75.k	6.12.2006
Janne Mikael Karhiaho	75.k	6.12.2006
Juha Ilmari Korvanen	75.k	6.12.2006
Kari Petteri Kurkinen	75.k	6.12.2006
Pertti Juhani Lehtinen	75.k	6.12.2006
Heikki Erkki Antero Lehtonen	75.k	6.12.2006
Jari Antero Lehtoranta	75.k	6.12.2006
Markku Olavi Mansikka	75.k	6.12.2006
Viljo Sakari Manninen	75.k	6.12.2006
Pasi Arvi Olavi Meinander	75.k	6.12.2006
Petri Mikael Naroma	75.k	6.12.2006
Juha Tapani Niinikoski	75.k	6.12.2006
Mika Heikki Niskanen	75.k	6.12.2006
Juha Kaarlo Nissinen	75.k	6.12.2006
Panu Jouko Pelkonen	75.k	6.12.2006
Vesa Olavi Piironen	75.k	6.12.2006
Petri Kaleva Pitkänen	73.k	6.12.2006
Tatu Antero Pulkkinen	75.k	6.12.2006
Veli Jukka Rajala	75.k	6.12.2006
Kari Johannes Rapo	75.k	6.12.2006
Mika Juhani Rautio	75.k	6.12.2006
Sami Veikko Kalervo Roikonen	75.k	6.12.2006
Pekka Antero Romppanen	75.k	6.12.2006
Veli-Pekka Salonen	75.k	6.12.2006
Pasi Juha Sunila	75.k	6.12.2006
Arto Heikki Toivanen	75.k	6.12.2006
Marko Sakari Tuominen	75.k	6.12.2006
Jari Juhani Turtiainen	75.k	6.12.2006
Jukka Tapani Tuuri	75.k	6.12.2006
Pasi Tapani Tyystjärvi	75.k	6.12.2006
Jyrki Kalevi Uusmies	75.k	6.12.2006
Janne Lasse Varjonen	75.k	6.12.2006

komentajakapteeniksi

Kim Otto Danielsson	75.k	6.12.2006
Keijo Tapani Karila	58.mek	6.12.2006
Petri Juhani Martikainen	58.mek	6.12.2006
Jukka-Pekka Nummilla	58.mek	6.12.2006
Tomi Kalervo Vesänen	75.k	6.12.2006

kapteeniksi

Reijo Kalevi Haapalainen	84.k	6.12.2006
Markku Juhani Hapulahti	84.k	6.12.2006
Eero Henrik Juhani Havu	84.k	6.12.2006

Arttu Olavi Hiltunen	84.k	6.12.2006	Maj Heinonen Tapio Johannes	63.k	1.1.2007
Pekka Juhani Hytönen	84.k	6.12.2006	Maj Möykkynen Juha Kalevi	63.k	1.1.2007
Lauri Kalevi Kajava	84.k	6.12.2006	Komkapt Koskinen Ari Eemil	64.k	1.1.2007
Ville Heikki Kalliokoski	84.k	6.12.2006	Evl Mustonen Juhani Antero	63.k	1.1.2007
Runo Ilari Keltanen	84.k	6.12.2006	Kom Kinnarinen Simo Sakari	63.k	1.1.2007
Jussi Keskitalo	84.k	6.12.2006	Maj Helminen Jaakko Viktor	63.k	1.1.2007
Risto Kaarlo Juhani Kohonen	84.k	6.12.2006	Komkapt Sutinen Jukka Sakari	63.mek	1.1.2007
Timo Tapani Kuitunen	84.k	6.12.2006	Evl Jääskeläinen Risto Juhani	62.k	1.1.2007
Kalle Antero Kulmala	84.k	6.12.2006	Evl Vuoksela Klaus Juha Yrjänä	62.k	1.1.2007
Timo Tapani Kuitunen	84.k	6.12.2006	Evl Nissinen Markku Olavi	62.k	1.1.2007
Ilkka Tapio Kuusniemi	84.k	6.12.2006	Evl Lappalainen Heikki Emil J	62.k	1.1.2007
Jouni Matias Kvist	83.k	6.12.2006	Evl Nevala Sulo Juhani	60.k	1.1.2007
Paavo Juhani Kärnä	84.k	6.12.2006	Evl Kuusisto Rauno Kalervo	67.k	1.1.2007
Jan Markus Erik Lammetvuori	84.k	6.12.2006	Evl Salminen Jukka Kaleva	64.k	1.1.2007
Heikki Matias Lantto	84.k	6.12.2006	Kom Kaunisto Esko Juhani	64.k	1.1.2007
Heikki Pekka Lindström	84.k	6.12.2006	Evl Salo Ari Tapani	64.k	1.1.2007
Teemu Matti Volter Lindqvist	84.k	6.12.2006	Ev Hellberg Jukka Sakari	63.k	1.1.2007
Jarko Ensio Martiskainen	84.k	6.12.2006	Kom Jaakkola Jarmo Juhani	64.k	1.1.2007
Farayi James Jussi Mashiri	84.k	6.12.2006	Evl Utunen Erkki Antero	63.k	1.1.2007
Janne Tapio Mäyrä	84.k	6.12.2006	Evl Patteri Tapani Vilho Johannes	62.k	1.1.2007
Kimmo Juhana Nordberg	84.k	6.12.2006	Kom Bergholm Ilpo Erik	47.mek	1.1.2007
Olli Armas Ovaska	84.k	6.12.2006	Komdri Aspelin Nils Erik	45.mek	1.1.2007
Toni Allan Kristian Ovaskainen	84.k	6.12.2006	Kom Enqvist Ove Teodor	60.k	1.1.2007
Kimmo Veli Kristian Papinaho	84.k	6.12.2006	Komdri Luukkonen Hannu Tapio A	60.k	1.1.2007
Janne Heimo Antero Pekkala	84.k	6.12.2006	Komdri Villanen Matti Kalervo	44.mek	1.1.2007
Sami Markus Rajala	84.k	6.12.2006	Ev Lehtonen Timo Juhani	57.k	1.1.2007
Antti Petteri Salo	84.k	6.12.2006	Ev Julkunen Alpo Juhani	59.k	1.1.2007
Seppo Ari Juhani Sarlin	outäydk	6.12.2006	Ev Hiltunen Pekka Olavi	63.k	1.1.2007
Miika Erik Kalervo Sartonen	84.k	6.12.2006	Ev Puustinen Leo Armas	58.k	1.1.2007
Lauri Pietari Saulio	84.k	6.12.2006	Ev Jokisalo Jorma Johannes	57.k	1.1.2007
Kimmo Sakari Sirmjö	84.k	6.12.2006	Kenrm Peltola Jarmo Nestori	55.k	1.1.2007
Rami Antero Takamaa	84.k	6.12.2006	Kenrm Multamäki Olli-Matti	55.k	1.1.2007
Jussi Antero Tammisto	82.k	6.12.2006	Evl Kärki Niilo Eero Juhani	62.k	1.1.2007
Kimmo Juhani Tanttu	outäydk	6.12.2006	Ev Sorvari Jukka Sakari	63.k	1.1.2007
Mikko Johannes Viirret	outäydk	6.12.2006	Kapt Hämäläinen Markku Juhani	77.k	1.12.2006
kapteeniluutnantiksi			Evl Koivumäki Seppo Veli	60.k	1.12.2006
Carl-Magnus Gripenwaldt	71.mek	6.12.2006	Ltn Huttunen Tuomo Sakari	89.k	17.11.2006
Tuomas Juhana Jokinen	71.mek	6.12.2006	Kapt Harjuoja Matti Antero	81.k	1.11.2006
Antti Uolevi Kanerva	67.mek	6.12.2006	Evl Keso Tenho Antero	61.k	1.11.2006
Toni Juhani Koskinen	67.mek	6.12.2006	Ev Vainio Kai Pekka	61.k	1.11.2006
Jukka Sakari Kultavirta	67.mek	6.12.2006	Kapt Melkko Tero Juhani	82.k	3.10.2006
Heikki Antti Rahikainen	67.mek	6.12.2006	Evl Mäki-Kokkila Juha Matti	63.k	1.10.2006
Mika Markus Salin	67.mek	6.12.2006	Maj Kinnunen Raino Olavi	64.k	1.10.2006
Ilpo Samuli Sjögren	67.mek	6.12.2006	Maj Mäkinen Unto Kalevi	64.k	1.10.2006
Pekka Aleks Snellman	83.k	6.12.2006	Kapt Kosunen Juha Petteri	79.k	24.9.2006
Mika Kalervo Viipuri	67.mek	6.12.2006	Kaptl Mäkinen Jarno Tapio	67.mek	16.9.2006
Reserviin			Kapt Pokkinen Panu Antero	83.k	15.9.2006
Kenrl Tarvainen Esa Kalervo	54.k	1.4.2007	Evl Paasivaara Veli Matti	63.k	1.9.2006
Kapt Jäntti Matti Aleks	82.k	1.1.2007	Komkapt Ahti Pasi Leo	77.k	1.9.2006
Maj Tuomi Kimmo Fredrik	68.k	1.1.2007	Kenrm Laukka Jan Olli	56.k	1.8.2006
Maj Jokinen Jarkko Pentti	69.k	1.1.2007	Kom Tilli Jukka Antero	64.k	1.8.2006
Maj Roinne Juha Eerik	63.k	1.1.2007	Kapt Haverinen Juri Petteri	81.k	1.8.2006
Maj Kovanen Veli Tapani	64.k	1.1.2007	Ylil Harju Jani Sakari	83.k	1.8.2006
Evl Soppela Teuvo Juhani	65.k	1.1.2007	Ltn Hjelt Patrick Johan	72.mek	31.7.2006
Evl Salminen Timo Juhani	64.k	1.1.2007	Ltn Welling Petri Juhani	71.mek	16.7.2006
Evl Lukander Aslak Marius	64.k	1.1.2007	Kaptl Högander Jani Kristian	82.k	1.7.2006
			Ylil Hohti Pasi Petteri	87.k	6.6.2006

Kylkirauta onnittelee ylennettyjä ja toivottaa reserviin siirtyneille parhaita menestystä!

Vuonna 2006 valmistuneet yliluutnantit

Nuoremman upseerin virkaan 2.3.2006 ylennettynä yliluutnantiksi:

Luutnantti Jaakko Tapani Mussaari

Nuoremman upseerin virkaan 1.2.2006 ylennettynä yliluutnantiksi (opistoupseerin tutkinnon täydentäneet):

Luutnantti Anssi Ilari Salonen

Luutnantti Juha Tapani Aho

Nuoremman upseerin virkaan 12.4.2006 lukien ylennettynä yliluutnantiksi:

89. kadettikurssi

Kadettiylikersantti Lasse Adolf Aalto
 Kadetti Antti Samuli Ahtola
 Kadetti Henrik Seponpoika Ahvenainen
 Kadettikersantti Antti Aleksi Alahonko
 Kadettialikersantti Ville Matias Alapiha
 Kadetti Hanna Tytti Kristiina Ellilä
 Kadetti Matti Pekka Finnilä
 Kadettikersantti Johanna Marianne Franzén
 Kadettialikersantti Kimmo Johannes Frilander
 Kadetti Juha Nikolai Grönroos
 Kadetti Aleksi Aukusti Heikkilä
 Kadetti Antti Juhani Heinola
 Kadetti Kari Tapio Hiltunen
 Kadetti Anu Pauliina Hirvonen
 Kadetti Henri Antero Huurinainen
 Kadetti Mikko Olavi Hyttinen
 Kadetti Ari Pekka Hämäläinen
 Kadetti Mikko Kalevi Iltanen
 Kadettialikersantti Pasi Johannes Jalkanen
 Kadettialikersantti Jaakko Johannes Jokela
 Kadettiväpeli Pekka Juhani Jokinen
 Kadetti Mikko Johannes Jurmu
 Kadetti Paavo Johannes Kaivonurmi
 Kadettialikersantti Sebastián Juhani Kekki
 Kadetti Sampo Tapio Kempainen
 Kadetti Janne Tapio Kemppi
 Kadetti Maria Merituuli Kivinen
 Kadetti Juha Petteri Kohonen
 Kadetti Jari Matti Petteri Kokkonen
 Kadetti Ville Juhani Korhonen
 Kadetti Jani Antero Koskinen
 Kadettikersantti Katri Emilia Kuusisto
 Kadetti Simo Mikko Petteri Lapatto
 Kadetti Juha Jaakko Lepistö
 Kadetti Timo Tapani Luukkainen
 Kadetti Heikki Tapani Lähteenmäki
 Kadetti Camilla Teija Maria Maunu
 Kadettialikersantti Pekka Johannes Markkola
 Kadetti Jani Juhani Mikkonen
 Kadettikersantti Vesa-Pekka Muona
 Kadettikersantti Kalle Hermann Mustonen
 Kadetti Tuomas Antero Mäkinen
 Kadetti Veli Mikko Mäkinen

Kadettikersantti Ville-Pekka Nevalainen
 Kadetti Mika Henrik Nortunen
 Kadetti Matti Paavali Ojala
 Kadetti Juuso Petteri Orava
 Kadettikersantti Jussi Tuomas Partanen
 Kadetti Otto Julius Pekkarinen
 Kadetti Eero Iisakki Pietilä
 Kadetti Timo Tapani Prättälä
 Kadetti Jarmo Sakari Puistovirta
 Kadetti Esa Juhani Rajala
 Kadettialikersantti Mika Petteri Romppanen
 Kadettialikersantti Jukka Tapani Sahinoja
 Kadetti Antti Mikael Seppä
 Kadetti Roope Tuomas Sutinen
 Kadetti Juho Nuutti Tarvainen
 Kadetti Antti Iisakki Turunen
 Kadetti Mika Eelis Törmänen
 Kadetti Matti Johannes Uotila
 Kadetti Lassi Johannes Utrio
 Kadettialikersantti Ville Aleksi Vaittinen
 Kadetti Andro Markku Vilkmán
 Kadetti Sauli Iisak Antero Virtanen
 Kadetti Antti Ilmari Vuorenvirta
 Kadetti Marko Petteri Välimäki

72. merikadettikurssi

Kadettialikersantti Heidi Anna Maria Asp
 Kadettikersantti Eva Kristiina Baumgartner
 Kadettikersantti Heikki-Ilari Hirvonen
 Kadetti Ilja Juho Aleksii Iljina
 Kadetti Eero Sakari Korpi-Tassi
 Kadettiylikersantti Aleksii Valdemar Laine
 Kadetti Vesa Tapio Lisko
 Kadetti Jari Tapio Räisänen
 Kadetti Tomas Ilja Salonen
 Kadetti Matti Oskar Sirkkola
 Kadettialikersantti Antti Jaakko Olli Tikka
 Kadetti Eero Olavi Ågren

89. ilmavoimien kadettikurssi

Kadetti Tuukka Tapani Antikainen
 Kadetti Harry-Pekka Bäckström
 Kadettiväpeli Tommi Samuli Eskola
 Kadetti Marc Johannes Fuss
 Kadetti Justus Markku Olavi Hokkanen
 Kadettialikersantti Staffan Henrik Kullström
 Kadetti Lasse Markus Louhela
 Kadetti Tomi Henrik Lyytinen
 Kadettiylikersantti Minna Katriina Nopanen
 Kadettikersantti Jari Petteri Sorvari
 Kadettikersantti Miika Pauli Kalervo Teppo
 Kadetti Jarmo Krister Teräväinen
 Kadetti Ville Juhani Uggeldahl
 Kadetti Henri Mikael Juhani Vormisto
 Kadetti Henrik Mikael Väre
 Kadetti Tapio Ilmari Yli-Nisula

Nuoremman upseerin virkaan 12.4.2006 lukien (opistoupseerin tutkinnon täydentäneet):

89. kadettikurssi

Yliluutnantti Jukka Tapio Ahokas
 Yliluutnantti Mika Tapio Haapiainen
 Yliluutnantti Jukka Markku Tapio Hoppania
 Yliluutnantti Heikki Tapani Kuula
 Yliluutnantti Marko Antero Lindqvist
 Yliluutnantti Juha Antti Markkanen
 Yliluutnantti Kai Oskari Metsä-Tokila
 Yliluutnantti Jyrki Tapio Pulkkinen
 Yliluutnantti Hannu Pekka Juhani Rytkölä
 Yliluutnantti Mika Petteri Rötökönen
 Yliluutnantti Riku Tapio Suihko

72. merikadettikurssi

Yliluutnantti Kari Tapio Laakko
 Yliluutnantti Mika Tapio Rimpelä

89. ilmavoimien kadettikurssi

Yliluutnantti Timo Tapani Antikainen
 Kapteeni Juha Matti Jokitalo
 Kapteeni Aki Kalervo Komulainen
 Yliluutnantti Tatu Antero Köykkä
 Yliluutnantti Hannu Jaakko Rentola

Nuoremman upseerin virkaan 12.4.2006 lukien ylennettynä yliluutnantiksi (opistoupseerin tutkinnon täydentäneet):

89. kadettikurssi

Luuantantti Marko Ensio Kontkanen
 Luutnantti Jere Ville Vettenranta
 Luutnantti Jari Heikki Juhani Vähäkainu

72. merikadettikurssi

Luuantantti Jouko Juhani Korkala

89. ilmavoimien kadettikurssi

Luuantantti Eero Petri Seppälä

Nuoremman upseerin virkaan 12.4.2006 lukien ylennettynä yliluutnantiksi (opistoupseerin tutkinnon täydentäneet):

Luuantantti Petri Tuomas Oikarinen

Määräaikaisen nuoremman upseerin virkaan määräajaksi 2.2.2006 - 1.2.2016:

Luuantantti Matti Juhani Niemeläinen

Määräaikaisen nuoremman upseerin virkaan määräajaksi 2.2.2006 - 1.2.2016 ylennettynä luutnantiksi:

90. kadettikurssi

Kadetti Jussi Pekka Ahopelto
 Kadetti Jaana Maarit Bask
 Kadetti Tommi Janne Juhani Halonen
 Kadetti Herkko Ilari Hannula
 Kadetti Erkki Sakari Tapani Hietanen

Kadetti Tomas Kristian Holmlund
 Kadetti Antti Eelis Huhta
 Kadetti Lassi Samuli Huotari
 Kadetti Jaakko Veli Valtteri Häkli
 Kadetti Timo Olli Petteri Jaakola
 Kadetti Hannu Santeri Jokinen
 Kadetti Sauli Olavi Jylhä
 Kadetti Timo Heikki Järvelä
 Kadetti Juho Jalmari Kallioma
 Kadetti Tatu-Matti Tapio Karhunen
 Kadetti Ilkka Sakari Kemppainen
 Kadetti Antti Tuomas Kilpeläinen
 Kadetti Jarkko Juha Pekka Kolehmainen
 Kadetti Tiina Ebba Esteri Kurikka
 Kadetti Lauri Juhani Kylänpää
 Kadetti Kari Pertti Olavi Laitinen
 Kadetti Ari Teppo Matias Lapinkoski
 Kadetti Eero Olavi Lehtonen
 Kadetti Juha Petteri Leppänen
 Kadetti Toni Pekka Lundström
 Kadetti Heikki Sakari Luusua
 Kadetti Harri-Antero Lähde
 Kadetti Riku Joel Sakari Länsineva
 Kadetti Janne Tapani Manninen
 Kadetti Juhani Antero Matila
 Kadetti Hannu Tapani Mutanen
 Kadetti Mika Johannes Nimell
 Kadetti Ilkka Tapio Oikarinen
 Kadetti Matti Johannes Parviainen
 Kadetti Niko Aleksanteri Pekkala
 Kadetti Jari-Pekka Pelo
 Kadetti Tuomo Ari Armas Petrelius
 Kadetti Henri Juhani Pitkääkoski
 Kadetti Amos Frans Erik Roselius
 Kadetti Jussi Olavi Saarijärvi
 Kadetti Simomatti Kalervo Salmenoja
 Kadetti Lauri Elias Sipari
 Kadetti Pekko Taavetti Sipari
 Kadetti Jussi Ariel Sippola
 Kadetti Otso Esa Petteri Sutela
 Kadetti Petri Mikko Mikael Syrjäläinen
 Kadetti Janne Rainer Tapio
 Kadetti Marko Johannes Tiikkainen
 Kadetti Henna Maria Tuomela
 Kadetti Kalle Matias Tuominen
 Kadetti Tero Juhani Valtanen
 Kadetti Mikko Arsi Olavi Vartiainen
 Kadetti Mikko Johannes Vepsäläinen
 Kadetti Jarkko Aleks Viénola
 Kadetti Esa Albert Viitanen
 Kadetti Kristian Olavi Virta

73. merikadettikurssi

Kadettikersantti Marcus Edvard Duncker
 Kadetti Petri Mikael Laine
 Kadetti Juha Tapio Johannes Lampinen
 Kadetti Toni Mikael Meriläinen
 Kadetti Heikki Johannes Nevalainen
 Kadetti Janne Mikael Nordman

Kadetti Juha-Pekka Oskari Nousiainen
Kadetti Jarko Veijo Ohtonen
Kadetti Matias Aki Perttu
Kadetti Alekski Ensio Pitkänen
Kadetti Mikko Juhani Saarinen
Kadetti Tomi Emil Suntio
Kadetti Antti Jalmari Vuorio

90. ilmavoimien kadettikurssi

Kadetti Risto Mikael Jäntti
Kadetti Janne Johannes Kastepohja
Kadetti Jussi Matias Kitinoja
Kadetti Juha-Pekka Tapani Liikka

Kadetti Pauli Alekski Mannisto
Kadetti Risto Johannes Matinaho
Kadetti Timo Kalevi Piispanen
Kadetti Antti Juhani Pikkarainen
Kadetti Olli Ilmari Pirttimäki
Kadetti Jani Henrik Rantanen
Kadetti Niina Susanna Seppänen
Kadetti Arttu Ilmari Säteri
Kadetti Mikko Kristian Tiuraniemi

Määräaikaisen nuoremman upseerin virkaan määräajaksi 1.7.2006 - 31.1.2014:

Luutnantti Matti Frans Rainer Kronman

EDITA

**Suomen monipuolisin
graafisen viestinnän palvelutalo.**

- Graafinen suunnittelu
- PrePress -palvelut
- Sähköinen aineistohallinta
- Kaikki painopalvelut
- Digitaaliset ratkaisut
- Personoidut suoramarkkinointiratkaisut
- Rekisteripalvelut
- Logistiset palvelut

**Lisäksi käytettävissäsi ovat
Editan kustantamon
ja viestintätoimiston palvelut.**

**Soita ja kysy lisää:
puh. 020 450 2575
www.edita.fi**

Kunnon ampumataulut

Kivääri 300 m koko: 1150 x 1300 mm,
SPOL koko: 570 x 750 mm ja
RK 3 koko: 600 x 600 mm

saat varastostamme

Teollisuustie 2, 02880 Veikkola

Puh.: 020 7891000

Fax.: 020 7891099

E-mail: myynti@pa-hu.fi

SÄKYLÄ ÄLYKÄS VALINTA

Säkyliin kunta
02-83 281
www.säkyli.fi
www.älykäs.fi

SANDVIK

Huhtiniemen salaliitto

Sotilaalla tulee olla rohkeutta riskien ottamiseen. Niin opettavat sotapäälliköiden elämäkerrat ja sotataidon oppikirjat. Mutta riskien olisi oltava harkittuja, viisaat lisäävät. Muuten mennään uhkapelin puolelle. Tosin vasta jälkiviisaat osaavat sanoa, missä kulki raja harkitun ja harkitsemattoman välillä.

Otan seuraavassa riskin. Otan kantaa Huhtiniemen oletettuihin tapahtumiin kesällä 1944, vaikka en voi tietää niistä enempää kuin kukaan muukaan.

Olen nimittäin sitä mieltä, että Huhtiniemessä ei ole tapahtunut sitä, mitä siellä väitetään tapahtuneen. Innokas uutisointi, jota media viime aikoina on asiassa harrastanut, paljastuu lähemmässä tarkastelussa erilaisten huhujen ja kuulopuheiden vyyhdeksi, joka kelpaisi korkeintaan stalinistisessa oikeudenkäynnissä todistukseksi tapahtuneesta. Mutta medialla, ainakin sen näkyvimmällä osalla, on tapansa, mikä taas johtuu median käyttäjistä. Koska sensaatiot ja provokaatiot kiinnostavat meitä eniten, niitä tietenkin uutisoidaan parhaan kyvyn mukaan.

Aivan erityisen kiinnostavia ovat erilaiset salaliittopaljastukset, jotka usein ovat myös poliittisesti räjähdysvoimaisia. Luonnollisesti todellisiakin salaliittoja on ollut ja on. Esimerkiksi Napolin seudulla viime aikoina aktivoituneet mafijärjestöt ovat totista totta.

Mutta eniten tekstiä ovat synnyttäneet kuitenkin salaliitot, jotka lähinnä on luonut mielikuvitus, monesti kylläkin hyvin raadollispoliittisten tarkoitusten palvelukseen. Entisessä Neuvostoliitossa erilaisia salaliittoja ”paljastettiin” Stalinin vuosina melkein pä liukuhihnalta, Hitlerin Saksan perusvihollisena oli maailman kattava juutalaisten salaliitto jne. Kuinka paljon perää on tarinoissa al-Qaidasta, jota meidät on opetettu pelkäämään? Siteeksi varmaan jonkun verran, mutta eiköhän osa jutuista ole syntynyt vastapuolen propagandatehtaissa?

Huhtiniemen väitetyt teloituksetkin ja varsinkin niiden salailu eivät olisi voineet onnistua ilman mahtavaa salaliittoa. Tämän tekstin kirjoittamiseen mennessä en tosin ole havainnut, että salaliitosta olisi avoimesti puhuttu, mutta sitäkin enemmän sen olemassaolosta on vihjailtu. Ehkä ainakin toistaiseksi on varottu ärsyttämästä sitä Suomen kansan suurta osaa, jolle varsinkin marsalkka Mannerheim on arvostelun yläpuolella. Hänen nimittäin olisi pitänyt olla salaliiton johdossa tai ainakin aloitteentekijänä, jotta hämäreimiesten puuhut olisivat olleet mahdollisia.

Jotenkin seuraavaan tapaan salaliiton historia olisi kulkenut, kun julkisuudessa esitettyjä ”tiedon” sirpaleita kootaan yhteen. Tyrmistyneenä Karjalan kannaksen tapahtumista ja erityisesti Viipurin menetyksestä Mannerheim antoi käskyn salaisen kenttäoikeuden perustamisesta Lappeenrantaan. Paikalle lähti kenraali Heinrichs, ja kohta alkoi tuomari Tapanaisen kenttäoikeus jakaa tuomioita, salaisia tietenkin. Kuolemantuomioita kertyi 500-600, jotka toteutettiin

välittömästi ja jälleen salaa. Salaisesti tapahtui vainajien kuljetus Huhtiniemeenkin, ja myös haudat peitettiin niin, ettei niitä enää koskaan löydetäisi. Vähemmän on kysytty, mitä hyötyä tällaisista salaisista tappamisista olisi uskottu koituvan.

Tappotöihin on tavalla tai toisella täytynyt osallistua suuri joukko ihmisiä, mutta heidät vannotettiin kovien uhkausten avulla pysymään ikuisesti vaiti. Ketkähän näitä vannottajia olivat? Korkeita herroja varmaan, aivan päämajasta asti.

Suomessa jokaisen kansalaisen olemassaolo on rekisteröity. Satojen ihmisten poistuminen vahvuusluetteloista ja väestörekisteristä on luonnollisesti myös pitänyt

salata. Salaliittolaisia on istunut siis niissäkin elimissä, missä tällaisia asioita hoidetaan. Teloitetut on kai sepitetty kadonneiksi sankarivainajiksi tai ainakin vangiksi joutuneiksi. Vai ovatko tapetut henkilöitä, joita ei koskaan ole kirjattu mihinkään kansiin? Saksalaisten poliisisarjojen Ketullekin ongelman selvittäminen taitaisi olla vaatelias tehtävä. Ei tunneta murhaajia, ei ole tietoa, ketkä olisi murhattu eikä vainajiakaan ole löydetty. Eikö kukaan Lappeenrannassa aikanaan päivitellyt, että kaveri noin vain hävisi muiden joukosta?

Tapoista oli kuulemma, varomatonta kyllä, tehty asiakirjoja. Nekin oli tietysti myöhemmin tuhottava tai ainakin kätkevä samoin kuin kaikki muut dokumentit, joissa olisi voinut olla vihjeitä tapahtuneesta. Sotahistorian laitoksen johtajat ja Sota-arkiston virkailijat taisivat sitten olla myös melkoisia salaliittolaisia, kun asiakirjoihin ei jäänyt jälkeäkään Huhtiniemen tapahtumista. Kuulunkohan itsekin heihin, koska aikanaan palvelin kyseisessä laitoksessa ja nyt vielä kirjoitan tällaisia?

Jäljellä on vain huhuja ja kuullun kuultua. Mukana olleet ja silminnäkijät ovat poistuneet joukostamme, vaikka vuoden 1944 sotaveteraaneja muuten on elossa vielä vajaa satuhatta. Ei kai todistajia ole likvidoitu?

On paikallaan, että Huhtiniemen alue tutkitaan lopultakin perusteellisesti. Jotainhan sieltä on jo löydetty, mutta julkisuuteen tiedot eivät ainakaan toistaiseksi ole tukenet kesästä 1944 levitettyjä tarinoita. Oletan kuitenkin, että vaikka koko Lappeenrannan seutu käännettäisiin ylösalaisin eikä Tapanaisen ammuttamia silti löydetäisi, tarina jatkaisi elämäänsä. Onhan maailmassa kaiketi miljoonia, jotka uskovat siihenkin, että New Yorkin pilvenpiirtäjien tuhoamisen takana oli presidentti Bushin ja CIA:n yhteinen salaliitto.

Otin harkitun tai harkitsemattoman riskin, kun kirjoitin tämän jutun? Arvelen, että en ottanut riskiä lainkaan. Erehtymätön en kuitenkaan ole. Jos Tapanaisen kenttäoikeuden, jota en usko olleen olemassakaan, uhrit löytyisivät, joutuisin suuresti reivaamaan käsityksiäni valtakuntamme olemuksesta.

Sampo Ahto

IN MEMORIAM

Wan

Alfred (Ali)
Majuri
s. 30.7.1922
k. 23.4.2006
Kad. n:o 3077
29.kurssi

Laakso

Eino Johannes Jussi
Everstiluutnantti
s. 10.8.1912
k. 26.4.2006
Kad.n:o 1392
19.kurssi

Dahlberg

Stig Bror Alfons
Majuri
s. 8.4.1940
k. 9.7.2006
kad.n:o 4439
49.kurssi

Vilkkö

Kauko Andreas
Majuri
s. 14.4.1927
k. 24.8.2006
Kad.n:o 3234
34.kurssi

Warras

Kai Jorma Rafael
Majuri
s. 31.3.1917
k. 19.9.2006
Kad.n:o 2678
26.kurssi

Jansson

Viktor Emanuel
Majuri
s.31.12.1919
k. 25.9.2006
Kad.n:o 2439
26.kurssi

Siljander

Eero Olavi
Everstiluutnantti
s.27.1.1927
k.5.10.2006
Kad.n:o 3258
35.kurssi

Raunto

Vilho Kalevi
Kapteeni
s.11.4.1920
k. 16.10.2006
Kad.n:o 2855
27.kurssi

Karttunen

Eero Ensio
Majuri
s. 6.6.1929
k. 24.10.2006
Kad.n:o 3680
42.kurssi

Olsonen

Pekka
Majuri
s. 25.2.1921
k. 25.10.2006
Kad.n:o 2986
28.kurssi

Sipponen

Kauko
Everstiluutnantti
s. 6.11.1927
k. 29.10.2006
Kad.n:o 3323
37.kurssi

Tanninen

Martti Salomo
Kapteeni
s. 15.7.1931
k. 31.10.2006
Kad.n:o 5070
51.kurssi

Hätönen

Kalevi
Majuri
s. 22.1.1928
k. 6.11.2006
Kad.n:o 3241
35.kurssi

Kausto

Juha Heikki Ilmari
Everstiluutnantti
s. 27.1.1938
k. 11.11.2006
Kad.n:o 4315
48.kurssi

Uutta tietoa suoraan tapahtumien keskeltä

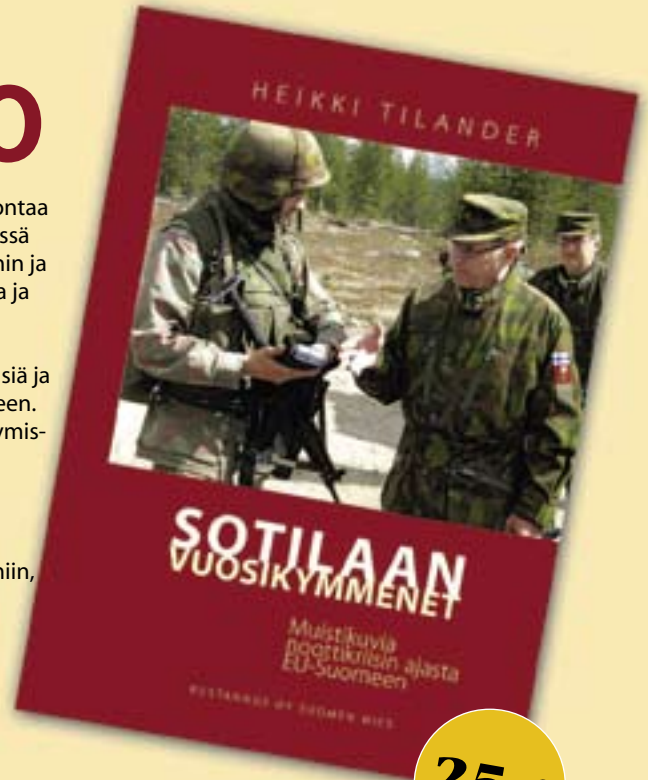
KENRAALI KERTOON

■ Kenraaliluutnantti **Heikki Tilander** vastaa viimeistä piirtoa myöten sanontaa upseeri ja herrasmies. Hän ei pyrkinyt julkisuuteen, mutta vaikutti siellä missä historiaa koettiin ja tehtiin. Niinpä hänen uransa johti ETYK:in kokoussaleihin ja sotilasasiamestehtäviin, mutta myös komentajatehtäviin joukko-osastossa ja Pohjoisella Maanpuolustusalueella.

■ Tilanderin herkästi juokseva teksti lähestyy lämpimästi suomalaisia ihmisiä ja arjen tapahtumia, mutta painottuu historian merkkitapahtumien kuvaukseen. Tilander sai läheltä havainnoida niin Golanin sotaa, Itä-Euroopan itsenäistymiskamppailua kuin Ruotsin sukellusvenevälikohtauksia. Hän oli keskeinen maavoimien uudistuksen rakentaja ja poliittiseksi muuttuneen helikopterihankinnan johtohahmo.

■ Tilander suhtautuu varsin arvostavasti työvereihinsa ja puolustusvoimiin, mutta antaa myös säilänsä heilua. Hän paljastaa rohkeasti mutta harkitusti sekä kotoisten että kansainvälisten uutisten taustoja ja vaikuttajia. Ajateltavaa ja uutta tietoa tarjotaan sekä maanpuolustuksesta että lähihistoriasta kiinnostuneille suoraan tapahtumien keskeltä.

■ Sidottu, kuvitettu, 312 sivua. ISBN 952-9872-42-9

25 €

Soita tilaus numeroon (09) 4778 970 tai lähetä **tekstiviesti** numeroon 0500-676 637.

Faksaa tilaus numeroon (09) 4778 9770. **Mailaa** toimisto@suomensotilas.fi

Postita osoitteella Kustannus Oy Suomen Mies, Döbelninkatu 2, 00260 Helsinki, tai **nouda** toimistostamme.

KUSTANNUS OY SUOMEN MIES

Ajankohtaisdokumentti kuohuvasta maailmasta

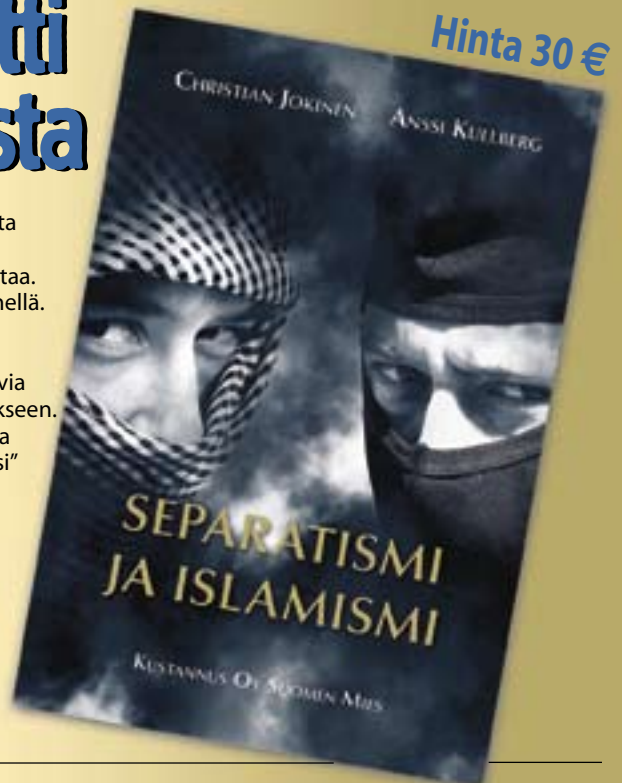
■ Tuhansia suomalaisia vierailee vuosittain Thaimaassa. Satoja suomalaissotilaita palvelee rauhanturvaajina ja tarkkailijoina Acehissa, Afganistanissa, Kosovossa, Kashmirissa ja Sudanissa. Naapurimaamme Venäjä käy Tsetseniassa tuhoisaa sotaa. Maantieteellisesti kaukaiset konfliktit ovatkin loppujen lopuksi siis yllättävän lähellä.

■ YTM **Anssi Kullberg** ja VTM **Christian Jokinen** tarkastelevat kirjassaan "Separatismi ja islamismi" Euroasian pitkäaikaisia konflikteja, niiden taustalla olevia motiiveja ja motiivien vaikutusta konfliktien luonteeseen, kulkuun ja lopputulokseen. Kirja sisältää uusia näkö-kulmia vaikeina pidettyihin konflikteihin, jotka vuodesta toiseen ovat olleet otsikoissa. Kirjoittajat purkavat useita "vallitseviksi totuuksiksi" muodostuneita myyttejä ja avaavat aihepiiriin liittyviä käsitteitä.

Sidottu, 462 sivua, varustettu kartoilla. ISBN 952-9872-44-5
Saatavana myös Akateemisesta kirjakaupasta.

"Teos on ajankohtaisen aihepiirinsä suomenkielinen selvä ykkösdokumentti ja tulee sellaisenaan ilmeisesti pitkään pysymäänkin."

– Suomen Sotilas 5/2006

Soita tilaus numeroon (09) 4778 970 tai lähetä **tekstiviesti** numeroon 0500-676 637.

Faksaa tilaus numeroon (09) 4778 9770. **Mailaa** toimisto@suomensotilas.fi

Postita osoitteella Kustannus Oy Suomen Mies, Döbelninkatu 2, 00260 Helsinki, tai **nouda** toimistostamme.

KUSTANNUS OY SUOMEN MIES

Tekla Defence toivottaa
rauhallista joulua
ja onnellista
uutta vuotta 2007

Tekla Defence - luotettava kumppani

Tekla Oyj on mallipohjaisten, operatiivisten sovellusten suunnannäyttää.

Ydinosaamistamme on ainutlaatuinen mallinnusteknologia ja siihen perustuvien valmiiden, integroitujen toimialakohtaisten ohjelmistotuotteiden ja palvelujen tuottaminen ja markkinointi.

TEKLA

www.tekla.com